

cupore

Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämistätiö Cuporen verkkojulkaisuja 24

LEENA MARSIO

Aineeton kulttuuriperintö

Esimerkkejä Unescon 2003 yleissopimuksen toteuttamisesta verrokkimaissa

Cuporen verkkojulkaisuja 24

Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö

© Tekijät ja Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö Cupore

Tiivistelmän käännös Susan Heiskanen

Ulkoasu ja taitto: Lagarto

ISBN 978-952-5573-53-4

ISSN 1796-9263

Lokakuu 2014

Julkaisun linkit on tarkistettu ja todettu toimiviksi 22.10.2014.

Kannen kuva: Vladimir Gudac ©2008 by Ministry of Culture of Croatia, with the permission of UNESCO

LEENA MARSIO

Aineeton kulttuuriperintö

Esimerkkejä Unescon 2003 yleissopimuksen toteuttamisesta verrokkimaissa

Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö - CUPORE

SISÄLLYSLUETTELO

SAATTEEKSI	6
INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE - Summary	7
1 JOHDANTO	9
1.1 Sopimuksen toimeenpanon valmistelu Suomessa.....	9
1.2 Selvityksen aineistot	9
1.3 Selvityksen rakenne	12
2 UNESCON YLEISSOPIMUS AINEETTOMAN KULTTUURIPERINNÖN SUOJELEMISESTA	14
2.1 Aineeton kulttuuriperintö – käsite ja osa-alueet	14
2.2 Kulttuuriperintöalan muut keskeiset sopimukset.....	15
2.3 Unescon aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen taustaa	17
2.4 Unescon yleissopimus aineettoman kulttuuriperinnön suojelusta.....	19
2.5 Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luettelot	20
3 YLEISSOPIMUKSEN TOTEUTTAMINEN VERROKKIMAISSA	24
3.1 Verrokkimaiden valinta.....	24
3.2 Baltian maat	26
3.2.1 Viro.....	26
3.2.2 Latvia.....	28
3.2.3 Liettua.....	29
3.3 Pohjoismaat	30
3.3.1 Ruotsi	30
3.3.2 Norja	32
3.4 Muut Euroopan maat	35
3.4.1 Unkari	35
3.4.2 Bulgaria	36
3.4.3 Itävalta	37
3.4.4 Kroatia	38
3.4.5 Turkki	40
3.4.6 Italia.....	42
3.4.7 Ranska	44
3.4.8 Belgia	44
3.5 Muu maailma	47
3.5.1 Korean tasavalta	47
3.5.2 Meksiko	50

4	AINEETTOMAN KULTTUURIPERINNÖN ESIMERKKIKOhteita	
	OSA-ALUEITTAIN	52
4.1	Aineettoman kulttuuriperinnön osa-alueiden edustus Unescon luetteloissa eri maanosissa	52
4.2	Suullinen perinne ja ilmaisu	55
4.2.1	Setukaisten lauluperinne	56
4.2.2	Aalstin karnevaalit	58
4.3	Esittävät taiteet	59
4.3.1	Fest-Noz, Bretagnen perinnetanssien juhla	60
4.3.2	Opera dei Pupi, sisilialainen nukketeatteri	62
4.3.3	Schemenlaufen – Imstin karnevaali	63
4.4	Sosiaaliset käytännöt, rituaalit ja juhlatilaisuudet	65
4.4.1	Baltialainen laulu- ja tanssiperinne	65
4.4.2	Pyhän Konstantinuksen ja Helenan rituaali	66
4.4.3	Välimeren ruokavalio	69
4.5	Luontoon ja maailmankaikkeuteen liittyvä tieto ja käytännöt	71
4.5.1	Haukankasvatus, elinvoimainen perinne	71
4.5.2	Katkaravunpyydystys ratsailla Oostduinkeressä	74
4.5.3	Ristien veistotaide	75
4.6	Perinteiset käsityötaidot	76
4.6.1	Cremonan perinteinen viulunrakennustaito	78
4.6.2	Puukehysten piirrotus Ranskassa	79
4.6.3	Pitsinteko Kroatiaassa	81
4.7	Parhaat suojelukäytännöt	82
4.7.1	Táncház-metodi: unkarilainen malli aineettoman kulttuuriperinnön siirtämiseksi	83
4.7.2	Ludodiversiteetin ylläpitäminen – Flanderin perinteisten pelien suojeleminen	85
5	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	88
5.1	Aineettomasta kulttuuriperinnöstä vastaavat tahot	88
5.2	Kansalliset luettelot	90
5.3	Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luettelot	92
5.4	Unescon aineettoman kulttuuriperinnön listojen valintakriteerit	94
5.5	Kohti suomalaista mallia	96
6	LÄHTEET	98
7	LIITTEET	102
	Liite 1. Unescon yleissopimus aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta	102
	Liite 2. Unescon aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimuksen allekirjoittaneet maat	120
	Liite 3. Taulukko aineettoman kulttuuriperintösopimuksen toteuttamistavoista verrokkimaissa	122
	Liite 4. Verrokkimaiden kohteet Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luettelossa	123
	Liite 5. Kuvaluettelo	144

SAATTEEKSI

Yleissopimus aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta hyväksyttiin Unescon yleiskokouksessa vuonna 2003. Sopimus tuli voimaan vuonna 2006, kun 30 Unescon jäsenvaltiota oli sen osaltaan saattanut voimaan. Suomessa sopimus astui voimaan toukokuussa 2013.

Sopimukseen on tällä hetkellä liittynyt 161 Unescon jäsenmaata, mukaan lukien kaikki Pohjoismaat ja Baltian maat. Unescolla on 195 jäsenmaata ja 9 liitännäisjäsentä, joten sopimus on saanut kansainvälisesti laajan hyväksynnän.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on antanut aineettoman kulttuuriperinnön suojelemista koskevan yleissopimuksen toimeenpanosta vastuun Museovirastolle, joka valmistelee parhaillaan toimeenpanon mallia. Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäitiö Cupore toimii valmisteluvaiheessa kumppanina tutkimuksen osalta. Cupore otti vastuulleen hankkeen alustavan selvitystyöosan tekemisen sekä tutkimustyön koordinoinnin ja Museovirasto koko hankkeen valtakunnallisen koordinoinnin.

Yhteistyön ensimmäinen osio on nyt käsillä oleva verrokkiselvitys, jonka tavoitteena on antaa taustatietoa siitä, miten sopimusta on eri maissa toteutettu. Lisäksi haluttiin löytää mielenkiintoisia esimerkkejä listalle päässeistä kohteista. Näin pyritään löytämään tiekarttaa Suomen toimintamallille aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimuksen toimeenpanemiseksi ja laajemminkin aineettoman kulttuuriperinnön vaalimiseksi.

Lisäksi Cupore toteuttaa kyselyn aiheen kannalta relevanteille suomalaisille tahoille suomalaisen aineettomaan kulttuuriperintöön kuuluvista elementeistä sekä kansallisen luettelon laatimisen kriteereistä syksyllä 2014. Näiden pohjalta laaditaan kriteeristöluonnos suomalaista aineetonta kulttuuriperintöluetteloa ajatellen. Keväällä 2015 ilmestyy Cuporen aineettomaan kulttuuriperintöön liittyvä loppuraportti, johon sisältyy edellä mainittu kriteeristöluonnos sekä asiantuntija-artikkeleita että syventäviä analyyskejä verrokkimaiden Unescon listalle saamista kohteista.

Tutkimushankkeelle nimettiin yhteistyössä Museoviraston kanssa ohjausryhmä, johon kuuluvat Museovirastosta kehittämisjohtaja Carina Jaatinen ja erikoisasiantuntija Eija Liukkonen, opetus- ja kulttuuriministeriöstä ylitarkastaja Mirva Mattila ja Cuporesta tutkimusjohtaja Ritva Mitchell ja erikoistutkija Sari Karttunen. Ohjausryhmä on selvityshankkeen aikana kuullut alan tutkijoita ja asiantuntijoita. Hankkeen tutkijaksi Cuporeen palkattiin tämän selvityksen tekijä Leena Marsio. Selvitykseen otetut verrokkimaat valittiin yhteistyössä ohjausryhmän kanssa.

Hanke on ollut hyvin haastava ja seuraavaksi lähdemme kyselyin, asiantuntijahaastatteluin ja seminaarein hahmottamaan Suomen aineettoman kulttuuriperinnön kriteeristöä.

Kiitämme Unescoa oikeudesta käyttää aineettoman kulttuuriperinnön valokuvia osana selvityksen kuvitusta.

Ritva Mitchell

Tutkimusjohtaja | Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäitiö CUPORE

INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE

Summary

The Convention for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage was adopted at the UNESCO General Conference in 2003. 161 states are now parties to the convention. In Finland the convention was ratified in May 2013.

The Finnish Ministry of Education and Culture has assigned the responsibility for implementing the convention to the National Board of Antiquities, which is currently drafting a model for its execution in Finland. CUPORE – The Finnish Foundation for Cultural Policy Research is collaborating in this work in the context of research. Based on the conducted research and hearing of stakeholder groups, the National Board of Antiquities will draft a proposal in May 2015 for the Finnish Ministry of Education and Culture on how the convention will be realized in practice in Finland.

The aim of this comparative study is to provide background information on how the convention has been implemented in different countries. Another objective is to find interesting examples of the elements inscribed on the intangible cultural heritage lists, with the purpose of creating a roadmap for a Finnish model for implementing the convention and fostering intangible cultural heritage more generally as well.

13 European countries were selected for closer study: Austria, Belgium, Bulgaria, Croatia, Estonia, France, Hungary, Italy, Latvia, Lithuania, Norway, Sweden, and Turkey. Two countries were also included from outside Europe: The Republic of Korea and Mexico. The study examined what kind of measures the selected countries have carried out to implement the convention and who the central actors in the process have been.

The Convention for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage gives each of the state parties the freedom to discover their own means of responding to its obligations. The comparative study revealed that there is a large amount of variation in how the different countries have interpreted the convention nationally. In most of the studied countries the ministry responsible for culture is in charge of the implementation of the convention. The choice of where the responsibility is assigned undoubtedly influences the emphases in the implementation. The work of safeguarding intangible cultural heritage is however always carried out in cooperation among various organizations and citizens.

The study also examines how intangible cultural heritage has been listed in the different countries, with what kind of criteria and to what extent. Here national practices vary to a great extent. The greatest differences in the practices have to do with whether the lists have been prepared by smaller expert groups or are open, web-based lists made by communities.

UNESCO has three lists connected to the Convention for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage. The proposed candidates are assessed and reviewed by the Intergovernmental Committee for the Safeguarding of Cultural Heritage. The degree to which elements have been nominated as candidates or inscribed on the lists has varied in the different countries under study.

The comparative study takes into account various domains of intangible cultural heritage which, according to UNESCO, include e.g. oral tradition; performing arts; social practices; rituals and festive events; knowledge and practices concerning nature and the universe; and traditional craftsmanship. There is also a chapter on the UNESCO register of best safeguarding practices. The comparative study examines more closely the elements under each category of the UNESCO lists. Attention is paid to what kind of selection criteria have been applied, through what kind of processes the inscriptions have made it to the lists and what kind of communities and interest groups have taken part in the processes. Finally, conclusions are made on what Finland can learn from these examples to facilitate the planning of its own roadmap for intangible cultural heritage.

The study has used the UNESCO Intangible Cultural Heritage website as its central source. Other materials have been derived from the websites of the respective countries, other reports and strategy papers. Part of the information was gathered by email from various instances responsible for intangible cultural heritage in the countries under study.

We thank UNESCO for the right to use its photos on intangible cultural heritage as illustrations in this report.

1 JOHDANTO

1.1 Sopimuksen toimeenpanon valmistelu Suomessa

Aineeton kulttuuriperintö on saanut vahvan jalansijan kansainvälisesti sitten vuoden 2003, jolloin YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö Unesco hyväksyi yleissopimuksen aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta. (ks. Liite 1. Sopimusteksti) Suomessa yleissopimus tuli voimaan toukokuussa 2013. Kymmenen vuotta aiemmin yleiskokouksessa Suomi ei ollut vakuutunut sopimuksen tarpeellisuudesta¹ ja omaksui pidättyvän linjan. Vuosien mittaan useiden suomalaisten asiantuntijoiden näkemykset sopimuksen tarpeellisuudesta ja hyödyllisyydestä muuttuivat kuitenkin myönteisemmiksi. Asiantuntijat pitivät sopimuksen voimaansaattamista kansallisten ja yhteisöjen identiteetin erityispiirteiden vahvistamisen kannalta tärkeänä. Sopimuksen voimaansaattaminen myös vahvistaisi kansalaisyhteiskunnan merkitystä ja voisi vaikuttaa ihmisten elämään myönteisesti. Sopimuksen voimaansaattaminen olisi myönteinen signaali kulttuuriperinnön merkityksestä globaalissa ympäristössä.

Hallituksen esitys valmisteltiin opetus- ja kulttuuriministeriössä. Ehdotuksen valmisteluvaiheessa kuultiin laajaa joukkoa sidosryhmiä. OKM mm. keräsi tietoa 12:n sopimuksen ratifioineen valtion toimeenpanokäytännöistä ja kokemuksista (OKM 2010). Kuulemistilaisuudessa oli läsnä asiantuntijoita maa- ja metsätalousministeriöstä, ympäristöministeriöstä, Kansallisarkistosta, Kansallisesta audiovisuaalisesta arkistosta, Kansalliskirjastosta, Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksesta, Museovirastosta, Metsähallituksesta, Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskuksesta, Jyväskylän yliopistosta, Sibelius-Akatemiasta, Folklore Suomi Finland ry:stä, Kalevalaseura-säätiöstä, Kirjailijaliitto ry:stä, Luovien alojen verkostosta, saamelaiskäräjistä, Suomalaisen Kirjallisuuden Seurasta, Suomen Antropologinen Seura ry:stä, Suomen Kotiseutuliitto ry:stä, Suomen museoliitto ry:stä, Suomen teatterit ry:stä ja Suomen Unesco-toimikunnasta. Esityksen valmisteluvaiheessa on lisäksi käyty keskusteluja oikeusministeriön, ulkoasiainministeriön ja valtiovarainministeriön virkamiesten kanssa.²

Sopimuksen täytäntöönpanosta vastaa Suomessa Museovirasto. Suomessa kulttuuriperinnön suojelua ja museointia säännellään yleisellä tasolla Museovirastosta annetussa laissa (282/2004) ja museolaissa (729/1992). Arkistonmuodostajista, arkistolaitoksesta ja arkistotoimesta säädetään arkistolaissa (831/1994).

1.2 Selvityksen aineistot

Unescon yleissopimuksen aineettoman kulttuuriperinnön suojelusta on allekirjoittanut 161 valtiota, joista 44 on Unescon määrittämien mukaan eurooppalaisia maita (Ks, liite 2: Unescon 2003

1 Valtioneuvosto (2013) Valtioneuvoston asetus aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta tehdyn yleissopimuksen voimaansaattamisesta. <http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/2013/20130047>

2 Hallituksen esitys eduskunnalle aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta tehdyn yleissopimuksen hyväksymisestä. (HE 101/2012). <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2012/20120101>

Qiang-kansan uuden vuoden juhlat on yksi Kiinan kohteista Unescon luettelossa.

La Gomeran saaren vihellyskieli silbo hyväksyttiin Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon vuonna 2009.

©2008, by Gouvernement des Canaries, with the permission of UNESCO

©2008 Wan Yuchuan, with the permission of UNESCO.

yleissopimuksen allekirjoittaneet maat). Lähempään tarkasteluun valittiin 13 eurooppalaista maata: Belgia, Bulgaria, Italia, Itävalta, Kroatia, Liettua, Latvia, Norja, Ranska, Ruotsi, Turkki, Unkari ja Viro. Lisäksi mukaan otettiin kaksi Euroopan ulkopuolista maata eli Korean tasavalta ja Meksiko.

Kaikki nämä maat ovat olleet jo pidempään Unescon aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen piirissä ja niillä kaikilla on kohteita Unescon luettelossa. Poikkeuksen tekevät Norja ja Ruotsi, joilla ei ole vielä kohteita Unescon listalla, mutta jotka ovat silti vieneet kansallista toimeenpanoprosessiaan pitkälle ja ovat naapurimaina mielenkiintoisia vertailun kohteina sekä tärkeitä yhteistyökumppaneita sopimuksen toimeenpanossa. Eroja kansallisissa lähestymistavoissa löytyy niin vastuunjaon, luetteloinnin tapojen kuin kriteerienkin osalta. Suomen kannalta on prosessin alkuvaiheessa ollut tärkeää saada alustavaa tietoa erilaisista lähestymistavoista sopimuksen toteuttamiseen. (Maiden valinnasta enemmän luvussa 3.)

Selvityksen tärkeimpänä lähteenä on käytetty Unescon aineettoman kulttuuriperinnön verkkosivustoja.³ Sivut ovat valtava kansainvälinen tietovarasto aiheesta. Sivuilta löytyy laajat tiedot kaikista sopimuksen maista, esimerkiksi kuuden vuoden välein toimitettavat raportit sopimuksen toteuttamisesta. Samoin sivuilla on tiedot kaikista luetteloiden kohteista, mukaan lukien hakemukset, joilla kohteet ovat päässeet Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloihin. Lisäksi materiaaleina on käytetty eri maiden verkkosivuja, muita raportteja ja strategiapapereita. Osin tietoa kerättiin sähköpostitse selvityksen kohteeksi valittujen verrokkimaiden aineettomasta kulttuuriperinnöstä vastaavilta tahoilta. Useimmat tässä selvityksessä käytetyt kuvat ovat peräisin Unescon kuvapankista. Lisätietoja kuvien kohteista löytyy kuvaluettelosta (liite 5).

Eri maiden tuottamat materiaalit niin maakohtaisten raporttien kuin kohdehakemustenkaan osalta eivät kuitenkaan ole yhteismitallisia. Tiedot ovat perinteen kantajien, järjestöjen tai valtiollisten instituutioiden tuottamia. Tiedon laajuus ja syvyys vaihtelevat suuresti, sillä vaikka raportointi- ja hakemuslomakkeet ovat kaikille samanlaisia, niihin on vastattu hyvin eri tavoin. Lisäksi materiaali saattaa olla eri tavoin väritynyttä. Aineiston käsittely on tästä johtuen ollut erityisen haastavaa ja Cuporen hankkeen aikataulusta johtuen ei ole ollut mahdollista tehdä haastatteluja tai vierailuja eri maissa ja todella syventyä kohteiden tai elementtien analyysiin ja toimeenpanon hallinnointiin.

Eri maiden ja kielten tavat käyttää alaan liittyvää termistöä myös vaihtelevat. Esimerkiksi Unescon sopimuksessa sanalla ”*element*” (ransk. *élément*) voidaan viitata aineettoman kulttuuriperinnön kohteisiin tai lajeihin. Selvityksessä on käytetty käänöksissä sekä sanaa elementti että kohde puhuttaessa aineettoman kulttuuriperinnön kohteista. Lisäksi on käytetty termiä laji tai osa-alue puhuttaessa erilaisista aineettoman kulttuuriperinnön muodoista. Toinen haastava termi on ”*community*” (ransk. *communauté*) eli yhteisö, jolla eri yhteyksissä viitataan hyvin eri-

.....
3 <http://www.unesco.org/culture/ich/>

lasiin yhteisöihin. Termiä käytetään laajasti, sillä sopimus edellyttää yhteisöjen mukaan ottamista sopimuksen toimeenpanossa.

1.3 Selvityksen rakenne

Tämä selvitys kerää siis yhteen valittujen verrokkimaiden esimerkkejä sopimuksen toteuttamisesta. Selvityksen toisessa luvussa tehdään tiivis katsaus Unescon aineetonta kulttuuriperintöä koskevaan yleissopimukseen, sen taustaan ja keskeisiin kohtiin.

Luvussa kolme aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimuksen toteuttamista tarkastellaan Baltian maiden, Pohjoismaiden sekä eräiden muiden Euroopan maiden näkökulmasta. Mukaan on otettu myös yksi maa Aasiasta sekä yksi Latinalaisesta Amerikasta. Valittujen maiden osalta selvitetään millaisiin toimiin sopimuksen toimeenpanemiseksi on ryhdytty: ketkä ovat olleet tärkeimmät toimijat prosessissa sekä minkälaisia aineettoman kulttuuriperinnön luetteloita kussakin maassa on laadittu, millä kriteereillä ja minkälaisessa laajuudessa. Luettelointi on vain yksi osa sopimuksen kansallista toimeenpanoa, mutta tämän selvityksen toimeksiannossa se katsottiin keskeiseksi. Tiivistelmät eri maiden lähestymistavoista aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimuksen toteuttamiseen löytyvät liitteestä 3.

Aineettoman kulttuuriperinnön eri osa-alueisiin paneudutaan luvussa neljä. Unescon jaottelun mukaan aineetonta kulttuuriperintöä ovat mm. suullinen perinne; esittävät taiteet; sosiaaliset käytännöt, rituaalit ja juhlatilaisuudet; luontoon ja maailmankaikkeuteen liittyvä tieto ja käytännöt sekä perinteiset käsityötaidot. Lisäksi oma alalukunsa on kohteille Unescon parhaiden suojelukäytäntöjen listalla.

Neljännessä luvussa tarkastellaan lisäksi tarkemmin Unescon listalla olevia kohteita kussakin kategoriassa. Näiden kohteiden osalta selvitetään millaiset ovat olleet valintakriteerit, minkälaisen prosessin seurauksena kohteet ovat listalle päässeet sekä minkälaiset yhteisöt ja sidosryhmät ovat olleet prosessissa mukana. Kaikista vertailuaineiston maiden kohteista on lyhyet esittelyt liitteessä 4. Liitteestä ilmenee minkälaiset kohteet ovat kustakin maasta päätyneet Unescon kansainvälisiin aineettoman kulttuuriperinnön luetteluihin: ns. peruslistalle, uhanalaisten kohteiden luetteloon sekä parhaiden suojelukäytäntöjen rekisteriin.

Luvussa viisi kootaan yhteen johtopäätöksiä selvityksessä esiin nousseesta aineistosta: erilaisista vastuunjaon muodoista aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimuksen toimeenpanossa sekä kansallisen luetteloinnin tavoista. Seuraavaksi vedetään yhteen Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloista ja niissä käytetyistä valintakriteereistä esiin nousseita seikkoja. Lopuksi katsotaan mitä Suomi voi näistä esimerkeistä oppia ja ottaa avukseen omaa aineettoman kulttuuriperinnön tiekarttaa suunnitellessaan.

Kolumbialla on 8 kohdetta Unescon luetteloissa, yksi niistä on *Carnaval de Negros y Blancos*.

Tango löytyy Unescon aineettoman kulttuuri-perinnön luettelosta Argentiinan ja Uruguayn yhteisenä kohteena.

2 UNESCON YLEISSOPIMUS AINEETTOMAN KULTTUURIPERINNÖN SUOJELEMISESTA

2.1 Aineeton kulttuuriperintö - käsite ja osa-alueet

Aineeton kulttuuriperintö on terminä uusi, mutta ilmiönä ja ihmisten kulttuurisina käytäntöinä yhtä vanha kuin ihmiskunta. Aineettomalla kulttuuriperinnöllä tarkoitetaan Unescon yleissopimuksen mukaan ”käytäntöjä, kuvauksia, ilmauksia, tietoa, taitoja – sekä niihin liittyviä välineitä, esineitä, artefakteja ja kulttuurisia tiloja – jotka yhteisöt, ryhmät ja joissain tapauksissa yksityishenkilöt tunnustavat osaksi kulttuuriperintöään.”^{4 5}

Aineeton kulttuuriperintö voi olla suullista perinnettä, esittävää taidetta, sosiaalisen elämän käytäntöjä, rituaaleja ja juhlamenoja tai luontoa ja maailmankaikkeutta koskevia tietoja, taitoja ja käytäntöjä. Näiden pohjalta voi syntyä esineitä, kuten työkaluja ja käsitöitä, erilaisia ilmaisun muotoja, kuten lauluja, runoja ja tansseja, tai sosiokulttuurisen elämän ilmentymiä, kuten leikkejä ja ruokia tai ruoanvalmistustapoja. Aineettomaan kulttuuriperintöön sisältyy ilmiöitä, jotka elävinä ja muuntuvina säilyvät sukupolvilta toiselle.

Tällaisen kulttuuriperinnön ymmärtäminen voi Unescon mukaan edistää kulttuurien välistä vuoropuhelua ja vahvistaa ihmisten kunnioitusta erilaisia elämäntapoja kohtaan. Aineettoman kulttuuriperinnön tunnetuksi tekeminen on merkityksellistä silloin, kun sen myötä välitetään sukupolvelta toiselle tärkeitä tietoja ja taitoja. Erityisen tärkeää aineettoman kulttuuriperinnön ymmärtäminen on erilaisten vähemmistöjen ja valtaväestön yhteiselon sujumisen kannalta.

Unescon painotuksissa aineeton kulttuuriperintö on⁶:

- Perinteistä, nykyhetkessä olevaa ja elävää samanaikaisesti. Se ei edusta vain menneisyydestä siirtynyttä kulttuuriperintöä vaan niin maaseudulla kuin urbaanissakin ympäristössä olevia käytäntöjä, joihin erilaiset kulttuuriset ryhmät ottavat osaa.
- Osallistavaa: Jaamme aineettoman kulttuuriperinnön muotoja, jotka ovat samankaltaisia kuin muilla. Perintö voi olla peräisin naapurikylästä tai maailman toiselta puolelta, jolloin se on kulkeutunut meille maahanmuuttajien mukana. Se on siirtynyt sukupolvelta toiselle ja muuntunut ympäristön mukana. Aineeton kulttuuriperintö ei vastaa kysymykseen onko jokin käytäntö luonteenomaista jollekin kulttuurille vai ei. Se antaa eväitä sosiaaliseen

4 Valtioneuvosto (2013) Valtioneuvoston asetus aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta tehdyn yleissopimuksen voimaansattamisesta. <http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/2013/20130047>

5 Unesco (2003) Text of the Convention for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage. <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00022#part3>

6 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00002>

koheesioon, vahvistaa identiteettiä ja auttaa ihmisiä kuulumaan yhteen tai useampaan yhteisöön ja yhteiskuntaan laajemminkin.

- Edustavaa: Aineetonta kulttuuriperintöä ei arvosteta vain kulttuurisena aineettomana tuotteena, vertailemalla sen ainutlaatuisuutta tai erityistä arvoa. Se saa voimansa yhteisöistä ja riippuu niistä, jotka siirtävät tietoa perinnöstä sekä taitoja ja tapoja muille ihmisille omassa ja muissa yhteisöissä sukupolvelta toiselle sekä omassa ajassa että kohti tulevaisuutta.
- Yhteisöllistä: Aineeton kulttuuriperintö voi olla kulttuuriperintöä vain silloin kun itse yhteisöt, ryhmät tai yksilöt, jotka luovat, säilyttävät tai välittävät sitä edelleen tunnistavat sen omakseen. Ilman yhteisöjen tunnustusta ei kukaan ulkopuolinen voi määrittellä kuuluuko ilmiö tai käytäntö heidän kulttuuriperintöönsä.

Tämä selvitys käsittelee aineetonta kulttuuriperintöä, mutta ero aineellisen ja aineettoman välillä on kuin veteen piirretty viiva. Kaikkien aineellisten kulttuurituotteiden taustalla on aina henkinen ja luova prosessi.⁷ Aineellisen kulttuuriperinnön voidaan nähdä toimivan aineettoman kulttuuriperinnön kanssa dialogissa, ne kuuluvat erottamattomasti yhteen ja täydentävät toisiaan muodostaen näin kulttuuriperinnön moninaisia ulottuvuuksia. Esimerkiksi flamenco aineettomana kulttuuriperintökohteena sisältää suuren määrän aineellista perintöä, kuten tanssijan vaatetuksen ja soittimet, jotka kuuluvat yhtä lailla flamencoon kuin tapa tanssia tai taito soittaa. Toisaalta myös maailmanperintökohteeksi luokiteltuun Vanhaan Raumaan kuuluu aineellisten talojen lisäksi vanhaa käsityötaitoa, estetiikan tajua ja sukupolvelta toiselle siirtyneitä merkityksiä sekä asumisen ja elämisen tapoja.⁸

2.2 Kulttuuriperintöalan muut keskeiset sopimukset

Aineeton kulttuuriperintö on suhteellisen tuore tulokas kansainvälisessä kulttuuripoliittisessa keskustelussa. Sen sijaan aineellista kulttuuriperintöä on kansainvälisellä tasolla suojeltu aktiivisesti jo pidemmän aikaa eri sopimusten valossa. Toisen maailmansodan jälkeen havahduttiin siihen, että suunnaton määrä eurooppalaista aineellista kulttuuria oli tuhoutunut pommituksissa. Tämän seurauksena syntyi Unescon alainen ns. Haagin sopimus (1954), jonka tavoitteena on kulttuuriomaisuuden suojelu aseellisen selkkauksen sattuessa. Samana vuonna solmittiin Euroopan neuvoston kulttuuriyleissopimus⁹, joka korostaa kulttuuri- ja kulttuuriperintöalan kansainvälisen yhteistyön merkitystä.

7 Ruotsala (2014).

8 Tuomi-Nikula et al. (2013).

9 <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/018.htm>

Marokon paimentolaisheimojen uskonnollinen festivaali Tan Tan kerää vuosittain yli 30 heimoa eri puolilta Luoteis-Afrikkaa. Unescon luetteloon kohde tuli vuonna 2005.

Yksi Malin seitsemästä kohteesta Unescon luetteloissa on kalastukseen liittyvä yhteisöllinen riitti *Sanké mon*.

Kulttuuriperintöä koskevia kansainvälisiä sopimuksia on tehty useita mm. Unescon, Euroopan neuvoston ja Pohjoismaiden kesken. Esimerkiksi Euroopan neuvostolla on sopimukset liittyen rakennusperintöön (Granada 1985), arkeologiseen perintöön (Malta 1992) sekä maisemaan (Firenze 2000).

Aineellisen kulttuuriperinnön asemaa vahvisti entisestään Maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemisesta tehty Unescon yleissopimus vuodelta 1972. Tämän ns. maailmanperintösopimuksen tavoitteena on kansojen välisen yhteistyön avulla osoittaa ja turvata maailman keskeisten kulttuuriperintökohteiden arvot ja säilyminen. Kansainvälisen yhteistyön lisäksi sopimuksella kiinnitetään huomiota siihen, että jäsenmaat turvaisivat luonnon- ja kulttuuriarvojen säilymistä kansallisella lainsäädännöllä.¹⁰ Maailmanperintösopimuksen on ratifioinut 191 maata, Suomi ratifioi sopimuksen vuonna 1987.¹¹

Myös Unescon yleissopimuksella kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemisesta ja edistämisestä vuodelta 2005 on monia yhtymäkohtia aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimuksen kanssa. Ns. diversiteettisopimuksen tarkoituksena on edistää ja suojella kulttuuri-ilmaisujen monimuotoisuutta ja luoda edellytyksiä sille, että kulttuurit voivat ilmaista itseään vapaasti ja vuorovaikutuksessa toistensa kanssa, jolloin saavutetaan laajempaa ja tasapainoisempaa kulttuurivaihtoa. Lisäksi tavoitteena on edistää kunnioitusta kulttuuri-ilmaisujen moninaisuutta kohtaan ja lisätä tietoisuutta sen arvosta paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.¹²

Suomessa valmistellaan parhaillaan Euroopan neuvoston ns. Faron puiteyleissopimuksen ratifiointia. Kulttuuriperinnön yhteiskunnallista merkitystä käsittelevä sopimus korostaa kansalaisten oikeuksia monimuotoiseen kulttuuriperintöön arkielämässä ja velvollisuuksia siitä huolehtimiseen. Faron sopimus on tähänastisista kulttuuriperinnön sopimuksista laajin ja monipuolisin. Sopimus astui voimaan vuonna 2011 ja vuoteen 2014 mennessä sen on ratifioinut 16 Euroopan neuvoston jäsenvaltiota. Sopimuksen ratifiointia valmistellaan Suomen lisäksi monissa muissa Euroopan neuvoston jäsenvaltiossa, joita on yhteensä 47.¹³

2.3 Unescon aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen taustaa

Unesco ja sen jäsenmaat alkoivat kiinnittää yhä enemmän huomiota aineettoman kulttuuriperinnön suojeluun 1980-luvulla, koska kansainvälisten sopimusten ja suositusten ei katsottu

10 http://www.nba.fi/ajankohtaista/kansainvalinen_toiminta/kansainvalisia_sopimuksia/maailmanperintosopimus

11 Maailmanperintöluettelossa oli vuoden 2014 kesäkuun lopussa 1007 kohdetta. Suomessa on kuusi maailmanperintökohdetta: Suomenlinna, Vanha Rauma, Petäjäveden vanha kirkko, Verlan puuhiomo ja pahvitehdas, Sammallahdenmäen pronssikautinen röykkiöalue sekä Struven ketju. Lisäksi on yksi luonnonperintökohde eli Merenkurkun saaristo.

12 http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Kansainvaliset_asiat/kansainvaliset_jaerjestoet/unesco/sopimukset/Liitteet/diversiteetti_FI.pdf

13 <http://faronsopimus.org/>

riittäväällä tavalla kattavan sen suojelua. Erityisesti katsottiin, että aineettomat ilmaukset kuten perinteiset tavat, musiikki- ja tanssiesitykset, perinteiset rituaalit sekä ylipäätään kaikki vahvasti traditioon tai kulttuuriin liittyvät aineettomat ilmaukset olivat yleisen näkemyksen mukaan jääneet vaille riittävää huomiota ja suojelua. Unescon menestyksekkäs maailmanperintöluettelo vuodelta 1972 oli siirtänyt suurimman huomion kulttuuriperinnön suojelussa rakennuksiin ja rakennelmiin sekä luontokohteisiin. Lisäksi huomioitiin, että valtaosa maailmanperintölistan kohteista sijaitsee Euroopassa ja muuallakin maailmassa niiden katsottiin edustavan eurosentristä näkökulmaa.

Vuoden 1982 Unescon maailmankonferenssissa Meksikossa käytettiin ensimmäisiä kertoja termiä ”aineeton kulttuuriperintö” (*intangible heritage*). Meksikossa kulttuurin määritelmä kirjoitettiin uudelleen, ja määritelmää laajennettiin käsittämään myös jokapäiväinen elämä, kuten arvojärjestelmät, perinteet ja uskomukset. Konferenssi teki suosituksen, että Unesco lähtisi tutkimaan aineettoman kulttuuriperinnön ja erityisesti suullisen perinnön suojelua.

Unescon yleiskokous teki vuonna 1989 Suosituksen perinnekulttuurin ja kansanperinteen suojelemisesta. Vaikka suosituksella ei ollut pitkäkestoisia seuraamuksia, se kasvatti tietoisuutta aineettoman kulttuuriperinnön suojelusta ja se oli samalla ensimmäinen normatiivinen aineettoman kulttuuriperinnön työkalu. Lisäksi Maailman henkisen omaisuuden järjestö WIPO on 1970-luvulta alkaen kehittänyt useita juridisia instrumentteja aineettoman kulttuuriperinnön suojelemiseksi tekijänoikeuksiin liittyen.

Monien aineetonta kulttuuria koskevien konferenssien jälkeen Unescon yleiskokous hyväksyi vuonna 1997 Julistuksen ihmiskunnan suullisen ja aineettoman perinnön mestariteoksista (*Proclamation of Masterpieces of the Oral and Intangible Heritage of Humanity*). Julistuksen pohjalta syntyi myöhemmin vuoden 2003 yleissopimus aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta.¹⁴ Vuoden 1997 julistukseen sisältyi ns. Mestariteosten luettelo, johon alettiin koota aineettoman kulttuuriperinnön aarteita. Ensimmäiset kohteet mestariteosten luetteloon hyväksyttiin vuonna 2001, minkä jälkeen siihen hyväksyttiin uusia kohteita sekä vuonna 2003 että 2005, jolloin kohteita oli jo 90. Nämä mestariteokset liitettiin vuonna 2008 osaksi 2003 hyväksytyyn yleissopimuksen aineettoman kulttuuriperinnön luetteloa.

Kriteereinä mestariteosten luetteloon pääsemiseksi olivat

- merkittävä arvo ihmisen luovuuden mestariteoksina
- vankat juuret kyseessä olevien yhteisöjen kulttuurisessa perinteessä tai historiassa
- kohteen asema ko. kulttuuriyhteisöjen kulttuurisen identiteetin vahvistajana
- kohteen erinomaisuus perinteisen taidon soveltamisessa ja teknisissä ominaisuuksissa
- arvo ainutlaatuisena todisteena elävästä kulttuuriperinteestä
- kohdetta koskeva huonontumisen tai häviämisen uhka.

2.4 Unescon yleissopimus aineettoman kulttuuriperinnön suojelusta

Aineettoman kulttuuriperinnön suojelemista koskeva yleissopimus hyväksyttiin siis vuonna 2003 Unescon yleiskokouksessa. Sopimus astui voimaan 2006, kun 30 Unescon jäsenvaltiota oli sen osaltaan saattanut voimaan. Tällä hetkellä aineettoman kulttuuriperinnön suojelemista tehdyn Unescon yleissopimuksen piiriin kuuluu jo 161 valtiota. Suuri osa Aasian, Afrikan ja Etelä-Amerikan maista on nykyisin sopimuksen osapuolia. Euroopan unionin maista sopimusta eivät ole ratifioineet Irlanti ja Iso-Britannia. Euroopan ulkopuolisista maista ulkopuolella ovat mm. Australia, Kanada ja Yhdysvallat. Myöskään Venäjä ei ole sopimuksen osapuoli. Liitteessä 3 on lueteltu kaikki yleissopimuksen piirissä olevat maat maanosittain.

Yleissopimuksen tavoitteena on edistää aineettoman kulttuuriperinnön suojelua, taata eri yhteisöjen, ryhmien ja yksilöiden aineettoman kulttuuriperinnön kunnioittaminen, lisätä tietoisuutta aineettomaan kulttuuriperinnön merkityksestä paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla ja vahvistaa siten myös keskinäistä yhteisymmärrystä sekä tarjota kansainvälistä yhteistyötä ja apua.

Unescon yleissopimus aineettoman kulttuuriperinnön suojelusta antaa raamit sopimuksen toteuttamiseen, mutta jättää kuitenkin samalla tilaa kansallisille tulkinnoille. Seuraavassa katsotaan tarkemmin minkälaisia velvoitteita sopimus asettaa sen allekirjoittaneille valtioille aineettoman kulttuuriperinnön vaalimiseksi. Sopimus kokonaisuudessaan löytyy liitteestä 1.

Sopimuksen 11 artiklan mukaan jokaisen sopimuksen osapuolen tulee:

- (a) ryhtyä tarvittaviin toimiin aineettoman kulttuuriperinnön suojelemiseksi omalla alueellaan
- (b) tunnistaa ja määrittää alueellaan esiintyvän aineettoman kulttuuriperinnön eri elementit yhteistyössä yhteisöjen, ryhmien ja asianmukaisten kansalaisjärjestöjen kanssa.

Luettelointia käsitellään sopimuksen artiklassa 12, jossa todetaan, että jokaisen osapuolen tulee tehdä, omaan tilanteeseensa parhaiten sopivalla tavalla, yksi tai useampi luettelo aineettomasta kulttuuriperinnöstä alueellaan. Näitä luetteloita tulee päivittää säännöllisesti.

Lisäksi muihin suojelutoimenpiteisiin liittyen todetaan artiklan 13 mukaisesti seuraavaa:

Varmistaakseen omalla alueellaan esiintyvän aineettoman kulttuuriperinnön suojelun, kehittämisen ja edistämisen jokaisen osapuolen tulee pyrkiä:

- (a) ottamaan käyttöön yleinen toimintalinjaus, jonka tavoitteena on edistää aineettoman kulttuuriperinnön merkitystä yhteiskunnassa sekä sisällyttää tällaisen kulttuuriperinnön suojelu suunnitteluohjelmiin

- (b) nimeämään tai perustamaan yksi tai useampi asiantuntijaelin alueellaan esiintyvän aineettoman kulttuuriperinnön suojelemiseksi
- (c) edistämään tieteellistä sekä tekniikan ja taiteen alan tutkimusta ja tutkimusmenetelmiä aineettoman kulttuuriperinnön tehokkaan suojelemisen tarkoituksessa, erityisesti tapauksissa, joissa aineeton kulttuuriperintö on uhattuna
- (d) ottamaan käyttöön sopivia oikeudellisia, teknologisia, hallinnollisia ja taloudellisia toimenpiteitä, joilla pyritään:
 - (i) edistämään aineettoman kulttuuriperinnön hallinnoimiseen kouluttavien laitosten perustamista tai niiden vahvistamista, sekä edistämään kulttuuriperinnön välittämistä aineettoman kulttuuriperinnön esittämiseen tai ilmaisemiseen tarkoitettujen foorumeiden tai paikkojen välityksellä
 - (ii) varmistamaan aineettoman kulttuuriperinnön saatavuus kunnioittaen samalla tavantomaisia käytäntöjä, jotka määrittävät tietynlaisen aineettoman kulttuuriperinnön saatavuutta
 - (iii) perustamaan aineettoman kulttuuriperinnön tallentamisen instituutioita ja helpottamaan niissä asioimista.

2.5 Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luettelot

Unescon yleissopimuksessa määritellään mm. kansainväliset luettelointimenettelyt. Niitä ovat säännöllisesti päivitettävät ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön luettelo sekä kiireellistä suojelua vaativan aineettoman kulttuuriperinnön luettelo. Lisäksi Unesco ylläpitää aineettoman kulttuuriperinnön parhaiden suojelukäytäntöjen rekisteriä. Tämän lisäksi sopimusvaltiolta edellytetään kansallista luettelointia.¹⁵

Kansainvälisiin luetteloihin pääsemisestä päättää vuosittain kokoontuva aineettoman kulttuuriperinnön hallitustenvälinen suojelukomitea¹⁶, jossa on edustajat 24 eri maasta. Komitean toimikausi on neljä vuotta ja puolet sen jäsenistöstä uusiutuu kahden vuoden välein. Komiteaan kuuluvat maat valitaan Aineettoman kulttuuriperinnön yleiskokouksessa, joka kokoontuu joka toinen vuosi.

15 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?pg=00559>

16 Intergovernmental Committee for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage.

- 1. Ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön luettelon** (*The Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity*) tarkoituksena on paremman näkyvyyden ja yleisen tietoisuuden nostaminen sekä kulttuurista moninaisuutta kunnioittavan vuoropuhelun edistäminen. Tällä laajimmalla listalla on 281 kohdetta.

Päästäkseen tälle listalle kohteiden tulee täyttää seuraavat kriteerit:

- Kohteiden tukee olla aineetonta kulttuuriperintöä siinä mielessä kuin aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen artiklassa 2 määritellään.

”Aineettomalla kulttuuriperinnöllä” tarkoitetaan käytäntöjä, kuvauksia, ilmauksia, tietoa, taitoja – sekä niihin liittyviä välineitä, esineitä, artefakteja ja kulttuurisia tiloja – jotka yhteisöt, ryhmät ja joissain tapauksissa yksityishenkilöt tunnustavat osaksi kulttuuriperintöään. Tätä aineetonta kulttuuriperintöä, joka siirtyy sukupolvelta toiselle, yhteisöt ja ryhmät luovat jatkuvasti uudelleen suhteessa ympäristöönsä, vuorovaikutuksessa luonnon ja oman historiansa kanssa, ja se tuo heille tunteen identiteetistä ja jatkuvuudesta, edistäen siten kulttuurisen moninaisuuden ja inhimillisen luovuuden kunnioitusta. Tässä yleissopimuksessa keskitytään ainoastaan sellaiseen aineettomaan kulttuuriperintöön, joka vastaa nykyisiä ihmisoikeuksia koskevia asiakirjoja sekä täyttää vaatimukset yhteisöjen, ryhmien ja yksilöiden välisestä kunnioituksesta ja kestävästä kehityksestä.

- Luetteloon pääsemisen tulee edistää aineettoman kulttuuriperinnön näkyvyyttä ja tietoisuutta sen merkittävydestä sekä rohkaista keskusteluun, täten heijastaen kulttuurin maailmanlaajuista monimuotoisuutta ja samalla antaen todisteita ihmisen luovuudesta.
- Kohteen suojelemisessa tulee käyttää keinoja, jotka voivat suojella ja edistää aineettoman perinnön asemaa.
- Perintökohteen tulee olla asetettu ehdolle yhteisön, ryhmän tai yksilöiden mahdollisimman laajan osallistumisen avulla. Osallistuminen on ilmoitettu aiemmin ja se on tullut täysin omasta tahdosta.
- Kohteen tulee kuulua kansalliseen luetteloon sitä Unescon listalle hakevassa maassa/maissa, kuten artikloissa 11 ja 12 määritellään.

2. Kiireellistä suojelua vaativan aineettoman kulttuuriperinnön luettelon (*List of Intangible Cultural Heritage in Need of Urgent Safeguarding*) päämääränä on asianmukaisten suojelutoimien toteuttaminen jäsenmaiden hakemien kohteiden osalta. Luetteloon pääseminen edesauttaa kansainvälistä yhteistyötä suojelutoimenpiteiden toteuttamiseksi. Yhteensä listalla on tällä hetkellä 35 kohdetta.

3. Parhaiden suojelukäytäntöjen rekisteri (*Register of Best Safeguarding Practices*¹⁷) sisältää sellaisia kansallisia, seudullisia ja alueellisia ohjelmia, projekteja ja toimia aineettoman kulttuuriperinnön suojelemiseksi, jotka Unescon komitean näkemyksen mukaan parhaiten toteuttavat yleissopimuksen periaatteita ja tavoitteita ja ottavat huomioon kehitysmaiden erityistarpeet. Yhteensä tässä rekisterissä on 11 ohjelmaa, projektia ja aktiviteettia.¹⁸

Unescon 2003 sopimuksessa määritellään aineettomaan kulttuuriperintöön kuuluvan muun muassa seuraavat alat:

- (a) suullinen perinne ja ilmaisu, mukaan lukien kieli aineettoman kulttuuriperinnön välineenä
- (b) esittävät taiteet
- (c) sosiaaliset käytännöt, rituaalit ja juhlatilaisuudet
- (d) luontoon ja maailmankaikkeuteen liittyvä tieto ja käytännöt
- (e) perinteiset käsityöläisaidot.

Tätä jaottelua käytetään myös edellä mainituilla kahdella listalla. Lähes kaikki kohteet edustavat kuitenkin useampaa aineettoman perinnön lajia. Aineettoman kulttuuriperinnön osa-alueita sekä niihin liittyviä verrokkimaiden esimerkkikohteita esitellään tarkemmin luvussa 4.

Aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon tulee vuosittain enemmän hakemuksia kuin sinne hyväksytään. Sihteeristön resurssit käsitellä hakemuksia ovat rajalliset ja näin ollen vuosittain päätetään kuinka paljon luetteloihin otetaan kohteita. Vuonna 2015 tullaan hyväksymään 50 kohdetta ja sama määrä vuonna 2016. Aineettoman kulttuuriperinnön komitea käyttääkin tiettyä priorisointia asettaessaan hakemuksia tärkeysjärjestykseen. Etusijalle asetetaan hakemukset sellaisista maista, joilla ei vielä ole kohteita listalla sekä kiireellisen suojelun listalle menevät hakemukset. Toiseen kategoriaan pääsevät monikansalliset hakemukset. Kolmannessa katego-

17 Sopimuksen suomenkielisessä käännöksessä ”Ohjelmat, hankkeet ja toimet aineettoman kulttuuriperinnön suojelemiseksi” (artikla 18).

18 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00559>

riassa maat ovat siinä järjestyksessä, kuinka monta kohdetta niillä jo on listalla.¹⁹ Esimerkiksi Kiinan hakemus vuodelle 2015 on sijalla 61, sillä maalla on jo 38 kohdetta Unescon aineettoman kulttuuriperinnön listoilla. Komitea kuitenkin tutkii vähintään yhden hakemuksen kultakin allekirjoittaneelta valtiolta kauden 2015–2016 aikana.²⁰

19 Unesco (2010) Basic texts of the 2003 Convention for the Safeguarding of the Intangible Heritage.

20 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00716>

3 YLEISSOPIMUKSEN TOTEUTTAMINEN VERROKKIMAISIA

Tässä luvussa tarkastellaan lähemmin Unescon aineettoman kulttuuriperinnön suojeluun liittyvän yleissopimuksen toimeenpanoa verrokkimaissa. Huomio kiinnitetään kussakin maassa siihen, mikä taho sopimusta hallinnoi ja on vastuussa sen toimeenpanosta. Lisäksi katsotaan onko maa jo tehnyt sopimuksen edellyttämän luetteloinnin ja jos on, missä muodossa ja laajuudessa luettelointia on toteutettu. Lisäksi esiin on tuotu kansallisen luetteloinnin osa-alueita ja rakennetta sekä luetteloon pääsyn kriteereitä siltä osin, kuin tietoa niistä on ollut saatavilla. Lopuksi kerrotaan kunkin maan osalta montako kohdetta sillä on Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloissa. Liitteestä 4 löytyvät tarkemmat tiedot kunkin maan kohteista Unescon luetteloissa sekä linkit niihin.

Ensin esitellään Suomea lähinnä olevat maat: ensin Baltian maat, joissa prosessi on jo pitkällä ja sitten Ruotsi ja Norja, joissa liikkeelle on lähdetty rauhallisemmassa tahdissa prosessia kehitellen. Seuraavaksi esitellään muut Euroopan maat: ensin valitut Itä- ja Etelä-Euroopan maat ja sitten Länsi-Euroopan maat. Lopuksi esitellään Euroopan ulkopuoliset maat eli Korean tasavalta ja Meksiko.

Tässä osiossa olevat tiedot on suurimmaksi osaksi saatu maiden Unescolle toimittamista aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimuksen toimeenpanoa koskevista raporteista. Lisäksi tietoa on saatu sopimusta toimeenpanevien organisaatioiden verkkosivuilta sekä sähköpostitse. Tieto voi paikoin olla värjättyä, eikä tietoja ole tämän selvityksen puitteissa ollut mahdollisuutta tarkistaa muista lähteistä.

3.1 Verrokkimaiden valinta

Unescon yleissopimuksen aineettoman kulttuuriperinnön suojelusta on siis allekirjoittanut 161 valtiota, joista 44 on eurooppalaisia maita YK:n luokituksen mukaan. Euroopan maiden lähestymistapoja tutkittiin tietyin kriteerein, esimerkiksi kuinka hyvin ne toteuttavat sopimuksen henkeä ja minkälaisia osallistamisen menetelmiä maissa on käytetty. Lähempään tarkasteluun päätettiin valita 13 eurooppalaista maata ja lisäksi kaksi Euroopan ulkopuolista maata. Seuraavassa on luettelo maista sekä niiden Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloissa olevien kohteiden lukumäärä.

- Belgia: 11 kohdetta
- Bulgaria: 2 kohdetta
- Italia: 5 kohdetta
- Itävalta: 2 kohdetta
- Korean tasavalta: 16 kohdetta

**Sopimuksen allekirjoittaneet 44 YK:n luokituksen mukaista eurooppalaista maata
sekä selvityksessä mukana olevat 13 verrokkimaata**

- Kroatia: 14 kohdetta
- Liettua: 3 kohdetta
- Latvia: 2 kohdetta
- Norja: 0 kohdetta
- Meksiko: 8 kohdetta
- Ranska: 11 kohdetta
- Ruotsi: 0 kohdetta
- Turkki: 9 kohdetta
- Unkari: 4 kohdetta
- Viro: 3 kohdetta

Kaikki nämä maat ovat olleet jo pidempään Unescon sopimuksen piirissä ja niillä on kohteita Unescon luettelossa. Poikkeuksen tekevät Norja ja Ruotsi, joilla ei ole kohteita Unescon listalla, mutta jotka ovat silti vieneet kansallista toimeenpanoprosessiaan pitkälle. Lisäksi mukaan on otettu Korean tasavalta ja Meksiko niiden aineettomaan kulttuuriperintöön liittyvien kiinnostavien lähestymistapojensa vuoksi.

Suomen kannalta on tässä vaiheessa prosessia kiintoisaa katsoa erilaisia lähestymistapoja sopimuksen toteuttamiseen. Yhtäältä on ollut tärkeää katsoa kuinka Suomen lähimaat eli Pohjoismaat sekä Baltian maat ovat tahoillaan vieneet prosessia eteenpäin. Suomelle on myös tärkeää

tuntea erityisesti lähimaiden prosessit mahdollisia tulevia yhteisiä aineettoman kulttuuriperinnön hankkeita tai kohdehakemuksia ajatellen.

Muiden verrokkimaiden valinnassa ovat painaneet niiden erilaiset ratkaisut niin vastuunjaon, luetteloinnin toteuttamisen kuin Unescon aineettoman kulttuuriperinnön listalle yltäneiden kohteiden moninaisuudenkin osalta. Tärkeää on ollut katsoa myös sitä, miten eri maat ovat sopimuksessa keskeistä osallistamista ja yhteisöistä nousevaa kulttuuriperinnön vaalimista toteuttaneet. Myös monikansalliset kohteet, esimerkiksi kahdeksan maan yhteinen Välimeren ruokavalio tai kolmentoista maan yhteinen kohde haukankasvatus ovat kiintoisia esimerkkejä Unesconkin toivomista kansainvälisistä yhteistyökohteista. Painotettava kuitenkin on, että kaikki mukaan valikoituneet maat eivät välttämättä edusta esimerkillisintä aineistoa toteutuksessaan vaan pikemmin antavat kuvan siitä moninaisuudesta, jolla aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimusta voidaan toteuttaa.

3.2 Baltian maat

3.2.1 Viro

Viro on ollut Unescon aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimuksen osapuoli vuodesta 2006. Kulttuuriministeriön (*Kulttuuriministerium*) alaisuudessa toimiva Viron kansankulttuurikeskus (*Rahvakultuuri Keskus*) vastaa aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta. Keskuksessa työskentelee kaksi aineettoman kulttuuriperinnön asiantuntijaa.²¹

Kansankulttuurikeskus ylläpitää luetteloa Viron merkittävistä aineettoman kulttuuriperinnön kohteista, joita on tällä hetkellä 58.²² Verkossa olevaa luettelointia alettiin työstää vuonna 2007 ja se julkaistiin yleisölle vuonna 2010. Luettelo laadittiin yhteistyössä laajan sidosryhmän kanssa. Sen tarkoituksena on palvella paikallisten yhteisöjen kiinnostuksen kohteita. Yhteisöt keräävät itse tiedot luetteloon, tarvittaessa keskus avustaa tässä. Yhteisöllä on mahdollisuus itse päättää haluavatko he luetteloida aineettoman perintönsä, mitkä elementit luetteloon laitetaan ja kuinka yhteisöt haluavat ne esitellä.

Luettelo on jaoteltu seuraavasti:

- asutus, elämäntapa ja elinympäristö
- luonnonvarojen hallinta
- ruoka ja ravinto
- käsityöt
- kieli ja runouden lajit

21 <http://www.rahvakultuur.ee/?s=108>

22 www.rahvakultuur.ee/vkpnimistu

©2006 by Merlin Loiv, with the permission of UNESCO

Setukaisten lauluperinne on yksi Viron kolmesta kohteesta Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luettelossa.

- tavat ja uskonto
- perinteiset leikit ja ajanviete.

Lisäksi näiden alla jaotellaan erikseen aineettoman perinnön elementit, yksittäiset harjoittajat, järjestöt, jotka työskentelevät kyseisen elementin kanssa sekä paikat tai alueet, jotka ovat tärkeitä tälle elementille.²³

Viro on ollut aktiivinen kansainvälinen toimija aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen edistämässä. Vuonna 2007 se järjesti kansainvälisen seminaarin otsikolla *Principles and Experiences of Drawing up ICH Inventories in Europe* sekä 2010 aiheesta *The role of NGOs in the implementation of the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage*.²⁴

Virolla on kolme kohdetta Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luettelossa. Vuonna 2008 listalle hyväksyttiin Kihnun saaren kulttuuri sekä yhdessä Latvian ja Liettuan kanssa haettu Baltian maiden laulu- ja tanssiperinne, joka esitellään tarkemmin luvussa 4. Setukaisten lauluperinne hyväksyttiin luetteloon 2009. (Kaikista verrokkimaiden kohteista on tiivis esittely liitteessä 2.)

3.2.2 Latvia

Latvia oli yksi ensimmäisestä 30 valtiosta, jotka hyväksyivät yleissopimuksen vuonna 2005 ja olivat näin saattamassa sopimusta kansainvälisesti voimaan. Latviassa aineettomasta kulttuuriperinnöstä vastaavat kulttuuriministeriö (*Latvijas Republikas Kultūras ministrija*) sekä Latvian kansallisen kulttuurin keskus (*Latvijas Nacionālā kultūras centra*) yhteistyössä eri kulttuurialojen ammattilaisten kanssa.²⁵

Latviassa on valmisteilla laki aineettomasta kulttuuriperinnöstä, jonka myötä kansallista luetteloa käydään laatimaan. Latviassa on panostettu aineettomaan kulttuuriperintöön liittyvään koulutukseen, missä opetus- ja tiedeministeriö sekä Kansallinen koulutuskeskus yhdessä Latvian Unesco-toimikunnan kanssa ovat olleet keskeisimpiä toimijoita.²⁶

Latviassa on aiemmin laadittu digitaalisen kulttuurin kartta²⁷, joka sisältää tietoa paikallisen tason aineettoman kulttuuriperinnön kohteista – monien muiden kulttuurikohteiden ohella. Lisäksi Latviassa on laadittu ”kansallisen kulttuurin kaanon”, johon on kirjattu 99 eri kohdetta. Yksi seitsemästä osa-alueesta on kansanperinne, jonka listalla on 13 kohdetta.²⁸ Nämä listat ei-

.....

23 Grünberg (2014).

24 Molempien seminaarien aineistot löytyvät osoitteesta. http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?meeting_id=00076

25 Latvijas Nacionālā kultūras centrs. <http://www.lnkc.gov.lv/>

26 Periodic report no. 00778/Republic of Latvia (2012). <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00311&cp=LV>

27 www.kulturaskarte.lv

28 <http://kulturaskanons.lv/en/1/4/>

vät kuitenkin ole kansallisen aineettoman kulttuuriperinnön luetteloita Unescon sopimuksen edellyttämässä hengessä, sillä ne ovat viranomaisten, eivät yhteisöjen itsensä laatimia. Ne ovat kuitenkin antaneet kipinän useiden paikallisten luetteloiden laatimiseen. Lisäksi nämä listat on mainittu Unescolle tehdyissä kohdehakemuksissa ns. kansallisena listana.

Latviassa on kaksi kohdetta Unescon luetteloissa. Toinen on yhdessä Viron ja Liettuan kanssa suojeltu Baltian laulu- ja tanssiperinne vuodelta 2008. Kiireellisen suojelun listalle saatiin Suitin kulttuuritila vuonna 2009. Suitit ovat pieni katolinen yhteisö Latvian läntisellä protestanttisella alueella. Suitien kulttuurialue (*cultural space*) muodostuu monista erityisistä ilmiöistä, kuten suiti-naisten vokaalilaulusta, hääperinteistä, värikkäistä perinteisistä puvuista, suitin kielestä, paikallisesta ruoasta, uskonnollisista ja vuosittaisista perinteistä sekä kansanlaulu- ja tanssi-perinteestä.

3.2.3 Liettua

Liettua on ollut Unescon aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen osapuoli vuodesta 2005. Liettuan kulttuuriministeriö (*Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija*) vastaa aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta sekä siihen liittyvistä kansallisista menettelytavoista. Liettuan kansankulttuurikeskus (*Lietuvos liaudies kultūros centras*)²⁹ on päävastuussa kansallisten menettelytapojen toteuttamisesta, niihin liittyvistä ohjelmista sekä luettelon elementtien suojelu- ja edistämistoimenpiteiden koordinoinnista.

Kulttuuriministeriön vastuulla on luoda kansallinen luettelo, jonka valmistelu on edennyt hitaasti. Liettuan kansankulttuurikeskus koordinoi valmistelua sekä organisoi koulutuksia paikallisille hallintoviranomaisille. Lisäksi on perustettu asiantuntijaryhmä, jonka tehtävänä on tunnistaa ja valita elementit luetteloon. Valmisteilla ovat sekä alueellinen että kansallinen luettelo.

Kansallinen luettelo pitää sisällään seuraavat osa-alueet:

- aineettoman kulttuuriperinnön tyypit, lajit, taidot, tekniikat;
- tapahtumat (juhlapäivät, juhllaisuudet, riitit, messut, festivaalit, jne.)
- perinteisen kulttuurin alueet;
- harjoittajat ja mestarit (henkilölista);
- harjoittajat (ryhmät, yhteisöt);
- yhteenveto arkistoista, kokoelmista, keräilyesineistä ja julkaisuista.

29 Lietuvos liaudies kultūros centras. <http://www.lk.lt/>, <http://www.lk.lt/index.php?3744300390>

Kohteiden valinnassa käytetään seuraavia valintakriteereitä:

1. ainutlaatuisuus, erikoisuus, pysyvyys
2. historialliset, kulttuuriset, sosiaaliset, etnologiset jne. arvot
3. taiteellinen arvo; taitojen ja esittämisen mestarillisuus
4. elinvoimaisuus, kulttuuristen, taloudellisten ja sosiaalisten vaikuttavuuksien yhteen nivominen
5. paikalliset ja alueelliset erikoispiirteet, historiallisten ja kulttuuristen perinteiden tuntomerkit
6. perinnön laajuus, toteuttaminen (pidettyjen, tuotettujen ja luotujen esitysten määrä sekä maantieteellinen kattavuus), ilmiön tai ilmaisuuden monikerroksisuus
7. välittämisen, periytymisen ja leviämisen keinot
8. häviämisen uhka.³⁰

Lisäksi Liettuan maatalousministeriö pitää yllä perinteisen kädentaidon ja – taitajien tietokantaa³¹, joka antaa tietoa kuluttajille perinteisistä tuotteista ja palveluista sekä näyttää niiden sijainnin kartalla. Kansallisessa luettelossa on 353 kädentaitajaa, 1 217 perinteistä tuotetta ja 213 käsityön lajia. Ruokaan liittyviä kohteita tullaan lisäämään luetteluun.

Kansankulttuurikeskuksen toiminnassa ison osan muodostavat viiden vuoden välein järjestettävien Liettuan laulu- ja tanssijuhlien järjestäminen sekä koululaisten kulttuuriperintökasvatuksen organisoiminen.

Liettualla on kolme kohdetta Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luettelossa. Vuonna 2008 valittiin Ristien veistotaide sekä Baltian laulu- ja tanssiperinne yhdessä Latvian ja Viron kanssa. Vuonna 2010 luetteluun pääsi kohteeksi Sutartinės, moniosaiset liettualaiset laulut.

3.3 Pohjoismaat

3.3.1 Ruotsi

Ruotsi on ollut aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimuksen osapuoli vuodesta 2011. Vastuulliseksi tahoksi valittiin Kielen ja kansanperinteen tutkimuslaitos (*Institut för språk och folkminnen*)³², jolle annettiin kokonaisvastuu sopimuksen toteuttamisesta ja kolme vuotta aikaa sopimuksen toimintamallin rakentamiseen yhteistyössä kentän toimijoiden, asiantuntijoiden ja perinteen kantajien kanssa.

30 Periodic report no. 00779/Lithuania. <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00311&cp=LT>

31 <http://www.tautinispaveldas.lt>

32 <http://www.sprakochfolkminnen.se/folkminnen.html>

Jo ennen ratifiointia eli 2010 Ruotsin museovirasto *Riksantikvarieämbetet* laati ehdotuksen sopimuksen toteuttamisesta³³. Tämän ehdotuksen pohjalta Ruotsin toimintamallia sopimuksen toteuttamiseksi lähdettiin rakentamaan kuulemalla kentän kommentteja ehdotuksesta.

Jo vuonna 2009 perustettiin aineettoman kulttuuriperinnön työryhmä, joka koostuu tätä nykyä maan käsityöneuvoston (*Nämnden för hemslöjdsfrågor*), museoviraston (*Riksantikvarieämbetet*), kansallisarkiston (*Riksarkivet*), kulttuurineuvoston (*Kulturrådet*), *Nordiska Museetin* sekä Kielen ja kansanperinteen tutkimuslaitoksen edustajista (*Institutet för språk och folkminnen*). Lisäksi mukana ovat Ruotsin saamelaisten *Sametinget*, valtion musiikkivirasto (*Statens musikverk*), Monikulttuurinen keskus (*Mångkulturellt centrum*) sekä edustajia kansalaisjärjestöistä.

Vuonna 2014 julkaistiin loppuraportti *Levande traditioner* (Elävää perintöä)³⁴, jossa esitellään kolmivuotisen työn tulokset. Kielen ja kansanperinteen tutkimuslaitos toimii vastuullisena tahona ja se vastaa myös hankkeen menetelmällisistä asioista sekä niiden kehittämiseen tarkoitettujen keskustelufoorumien järjestämisestä. Yhteistyötä tehdään laajasti eri sidosryhmien kanssa.

Ruotsi on valinnut toimintamallin, jossa yhden päävastuussa olevan tahon lisäksi on selkeällä vastuujaolla toimivia erilaisista organisaatioista koostuvia työryhmiä. Näissä työryhmissä on mukana edustajia arkistoista, museoista, muista aineettoman kulttuuriperinnön instituutioista, yliopistoista, lukioista, järjestöistä sekä esittävän taiteen ryhmistä. Työryhmät toimivat eräänlaisina solmukohtina, joissa yhdistyvät kunkin alan perinteen säilyttämisestä, dokumentoinnista, tiedon siirrosta, koulutuksesta, tutkimuksesta sekä harjoittamisesta vastaavat toimijat.

Työryhmien vastuut on jaettu seuraavasti:

- A. Kielen ja kansanperinteen tutkimuslaitos ja *Nordiska museet*: suullinen perinne ja ilmaisut, mukaan lukien kieli aineettoman kulttuuriperinnön välittäjänä sekä sosiaaliset käytännöt, rituaalit ja seremoniat; lisäksi maailmankaikkeutta koskeva tieto ja käytännöt.
- B. Käsityöneuvosto: perinteiset käsityötaidot.
- C. Valtion musiikkineuvosto/ *Svenskt visarkiv*: esittävät taiteet eli musiikki, tanssi ja teatteri.

33 *Förslag till nationellt genomförande av UNESCO's konvention om skydd av det immateriella kulturarvet*. <http://www.regeringen.se/content/1/c6/15/81/97/5891a2b7.pdf>

34 *Levande traditioner. Slutrapport om tillämpningen av Unescos konvention om tryggnad av det immateriella kulturarvet i Sverige*. <http://www.sprakochfolkminnen.se/download/18.3540d5a5143fb94a0d1466f/1398151026415/Levande-traditioner-Unesco-slutrapport-Isot-februari-2014.pdf>

- D. Museovirasto: tieto ja käytännöt koskien luontoa sekä aineelliseen kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöön liittyvä aineeton perintö.

Näiden työryhmien vastuisiin kuuluu

- tehdä yhteistyötä oman alansa verkoston kanssa ja levittää tietoa sopimukseen liittyen
- tehdä työtä luetteloinnin osalta omalla vastuualueellaan
- yhteistyössä kentän kanssa tunnistaa elementtejä, jotka tulisi dokumentoida
- nostaa esiin koulutukseen ja taitojen kehittämiseen liittyviä kysymyksiä
- nostaa esiin esimerkillisiä metodisia ja pedagogisia hankkeita
- valmistella lopulliset ehdotukset luetteloitavaksi
- toimia kansainvälisellä tasolla omalla vastuualueellaan.

Ruotsin vähemmistöryhmiin kiinnitetään erityistä huomiota. Tavoitteena on avata väylä tasa-arvoiselle työskentelyprosessille ja muodostaa uudenlainen kulttuuriperinne, joka korostaa erityisesti kansallisia vähemmistöjä. Ruotsi on tunnustanut saamelaiset alkuperäiskansaksi ja ja tästä johtuen saamelaisilla on Ruotsissa erilainen asema kuin muilla vähemmistöryhmillä. Saamelaiskäräjien johdolla perustettiin saamelaisten aineettoman kulttuuriperinnön asiantuntijaryhmä vuonna 2012. Saamelaiset ovat edustettuina myös työryhmissä.

Vuoden 2014 aikana tullaan avaamaan verkkosivusto, jolla luetteloon tulevat aineettoman kulttuuriperinnön elementit esitellään. Ruotsi ei ole vielä hakenut kohteita Unescon aineettoman kulttuuriperinnön listalle muissa työryhmissä.

3.3.2 Norja

Norja on ollut sopimuksen osapuoli vuodesta 2007. Norja on tästä alkaen ollut merkittävä tukija Unescon Aineettoman kulttuuriperinnön rahastossa. Norjan taideneuvosto eli *Norsk Kulturråd* vastaa Unescon yleissopimuksen toteuttamisesta. Aineettoman kulttuuriperinnön asiantuntijaryhmässä on jäseniä käsitöitä, kansanmusiikkia ja -tanssia, kirjastoja, arkistoja, saamelaisia ja maahanmuuttajia edustavista organisaatioista.

Vuonna 2010 ilmestynyt raportti summaa yhteen sitä ennen tehtyä työtä sopimuksen toteuttamiseksi.³⁵ Raportissa käydään läpi sopimuksen taustaa ja analysoidaan keskustelua sopimukseen liittyvästä käsitteistöstä, joka on lähtökohtana sopimuksen toteuttamiselle. Raportissa on käsitelty norjalaista aineetonta kulttuuriperintöä eri osa-alueiden kautta, tuotu esiin sen

35 *Immateriell kulturarv i Norge. En utredning om UNESCOs konvensjon av 17. oktober 2003 om vern av den immaterielle kulturarven.*
http://kulturradet.no/vis-publikasjon/-/asset_publisher/N4dG/content/immateriell-kulturarv-i-norge

ilmenemismuotoja ja aineettomaan kulttuuriperintöön liittyvien organisaatioiden toimintaa. Raportti toimii siis samalla alustavana kartoituksena Norjan aineettomasta kulttuuriperinnöstä. Samoin on käsitelty eri kulttuuristen vähemmistöjen aineetonta perintöä: omat lukunsa saavat saamelaiset, juutalaiset, kveenit, tataarit, romanit, metsäsuomalaiset ja uudet kulttuuriset vähemmistöt sekä muut vähemmistöryhmät.

Norja harkitsee tarvetta koota digitaalinen kansallinen luettelo aineettoman kulttuuriperinnön kohteista. Tällä hetkellä rekistereitä aineettomasta kulttuuriperinnöstä on olemassa lukuisia, esimerkiksi Norjan käsityöinstituutilla³⁶, Kansanmusiikin ja -tanssin keskuksella³⁷ sekä useiden arkistojen yhteinen *Arkivportalen*³⁸. Kulturrådet pyrkii koordinoimaan niiden keskinäistä toimintaa.

Suunnitteilla on näiden lisäksi aineettoman kulttuuriperinnön sivusto, joka veisi eteenpäin jo olemassa olevien sivustojen kokemuksia ja kokoaisi yhteen niiden antia. Tällainen luettelo olisi olemassa niille, jotka haluavat rekisteröidä kohteensa ja samalla se toimisi tärkeänä työkaluna aineettoman kulttuuriperinnön suojelussa.

Alkuvaiheessa sopimuksen täytäntöönpanoa kulttuuriministeriö pyysi Kulturrådetia keskittymään ensisijaisesti alkuperäiskansojen ja vähemmistöjen aineettoman kulttuuriperinnön suojeluun. Vuonna 2013 järjestettiin seminaari yhteistyössä saamelaisten kanssa ja vuonna 2014 seminaari kansallisten vähemmistöjen aineettomasta kulttuuriperinnöstä.³⁹ Lisäksi on järjestetty useita muita seminaareja, joissa on kerrottu sopimuksesta ja sen tavoitteista sekä etsitty kansallista toimintamallia. Erityisesti on tehty yhteistyötä perinteen kanssa suoraan työskentelevien järjestöjen kanssa.

Norja ei ole vielä hakenut kohteita Unescon aineettoman kulttuuriperinnön listalle. Hakemuksia kuitenkin valmistellaan ja Kulturrådetin sivuilta löytyy käännökset Unescon dokumenteista norjaksi ja pohjoissaameksi.⁴⁰

36 <http://www.maihaugen.no/nhu>

37 <http://www.kulturavporten.no/>

38 <http://www.arkivportalen.no/side/forside>

39 http://kulturradet.no/museum-arkiv-kulturvern/vis-artikkel/-/asset_publisher/02cG/content/fakta-kulturradets-arbeid-med-immateriell-kulturarv

40 Bjørgen (2014).

©2008 by Tunde Minorics, with the permission of UNESCO

Yksi Unkarin neljästä kohteesta Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloissa on Busó-karnevaalit, joissa juhlistetaan talven loppumista. Osana karnevaalia useita satoja puunaamioihin ja taljoihin pukeutuneita miehiä (Busó) marssii kaupungin kaduilla.

3.4 Muut Euroopan maat

Seuraavassa esitellään aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen toimeenpanoa kahdeksassa muussa Euroopan maassa.

3.4.1 Unkari

Unkari on ollut aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimuksen osapuoli vuodesta 2006. Toimeenpaneva viranomaisena on Unkarin kulttuuriministeriö (*Nemzeti Erőforrás Minisztérium*). Vuonna 2008 perustettiin aineettoman kulttuuriperinnön yli 20-henkinen kansallinen komitea, joka koostuu hallinnon edustajista, asiantuntijoista ja järjestöjen edustajista. Se toimii Unkarin kansallisen Unesco-komitean alaisena.

Vuonna 2009 Unkarin ulkoilmamuseon yhteyteen perustettiin Aineettoman kulttuuriperinnön yksikkö (*Szabadtéri Néprajzi Múzeum – Szellemi Kulturális Örökség Igazgatóság*)⁴¹, joka hallinnoi kansallista luetteloa ja toimii asiantuntijakomitean sihteeristönä. Sihteeristö tarjoaa myös neuvoja hakemusten valmistelun aikana sekä ottaa vastaan, arkistoi ja valmistelee hakemukset asiantuntijakomiteaa varten.⁴²

Kulttuuriministeriö on luonut kaksi listaa Unkarin aineettoman kulttuuriperinnön suojelemiseksi: kansallisen aineettoman kulttuuriperinnön listauksen sekä kansallisen rekisterin parhaista suojelukeinoista. Aineettoman kulttuuriperinnön kansallisella listalla on 20 kohdetta⁴³. Luettelointia on tehty vuodesta 2008. Valinnassa käytetään Unescon luettelon mukaisia kriteerejä. Luetteloa ei ole järjestetty millään tavalla, mutta kohteiden määrän kasvaessa tämä on katsottu tarpeelliseksi tehdä tulevaisuudessa.

Yleissopimuksen toimeenpanoa tehdään yhteistyössä laajan ammattilaisverkoston kanssa. Lisäksi kunnallisissa museoissa toimii aineettoman kulttuuriperinnön koordinaattoreita.

Unkarilla on neljä kohdetta Unescon luettelossa. Näistä selvityksen luvussa 4 esitellään monen muun maan kanssa haettu haukankasvatus sekä Táncház-metodi: unkarilainen malli aineettoman kulttuuriperinnön siirtämiseksi. Muut Unkarin kohteet Unescon luettelossa ovat Mohácsin Busó-karnevaalit sekä Matyó-yhteisön kansantaide.

41 <http://www.szellemioksek.hu/>

42 Periodic report no. 00809/ Hungary. <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00311&cp=HU>

43 http://www.szellemioksek.hu/index0.php?name=f24_nemzeti_jegysek_elemei

3.4.2 Bulgaria

Bulgaria on ratifoinut aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen vuonna 2006. Kansallisella tasolla Bulgariassa kulttuuriministeriön kansallinen kansanperinnekomitea (*Ministerstvo na kulturata*)⁴⁴ ja Bulgarian tiedeakatemian kansanperinnön instituutti (*Balgarska akademiya na naukite*)⁴⁵ ovat vastuussa aineettoman kulttuuriperinnön suojelusta, luetteloinnista ja edistämisestä. Ministeriön alaisuudessa toimii 16-jäseninen kansallinen aineettoman kulttuuriperinnön komitea, jonka toiminta perustuu lakiin kulttuuriperinnöstä.

Kansallinen luettelointi aloitettiin jo ennen Unescon aineettoman kulttuuriperinnön sopimusta eli 2001. Luettelointia on tehty sekä kansallisella että alueellisella tasolla. Kansallisessa luettelossa on 20 kohdetta. Bulgariassa on 28 aluetta, joista kukin on vaihtelevasti listannut aineetonta kulttuuriperintöään.⁴⁶

Tuolloin tehdyn luettelon tarkoituksena oli tunnistaa ”tyypillisesti bulgariaalaista” aineetonta kulttuuriperintöä kansallisella ja alueellisella alueella. Folkloristisen instituutin asiantuntijoiden laatima kysely lähetettiin yhteisöille niin hallinnollisten kanavien kuin yli kolmen tuhat paikallisen kulttuurikeskuksen (*chitalishte*) verkostojen kautta. Asiantuntijat analysoivat kerätyn aineiston ja luettelon ensimmäistä versiota muokattiin tarkemmaksi. Toinen versio laadittiin sen jälkeen kommentoitavaksi Internetiin. Tämän jälkeen saadut kommentit ja kentällä tehdystä lisätutkimuksesta saadut tiedot lisättiin luetteloon ja lopullinen versio julkaistiin sekä paperilla että verkossa vuonna 2002. Tänä päivänä *chitalishte*-verkosto huolehtii suurelta osin aineettoman kulttuuriperinnön tietojen ja taitojen siirtymisestä. Kulttuuriministeriö koordinoi verkoston toimintaa.

Kansalliseen luetteloon pääsevien elementtien pääkriteereinä olivat aitous, edustavuus, taiteellinen arvo, elinvoimaisuus sekä elementin juurtuneisuus perinteisiin. Aineettoman kulttuuriperinnön luokittelun alueina olivat seuraavat perinteiset kulttuurin muodot:

- seremoniat ja juhlapäivät
- laulu ja soitto
- tanssit ja lasten leikit
- tarinankerronta
- kädentaito
- itse tehtyjen tuotteiden valmistus
- lääkitä.⁴⁷

44 <http://mc.government.bg/>

45 http://folklor.bas.bg/index_en.html

46 <http://www.treasuresbulgaria.com/main.php>

47 Periodic report no. 00808/ Bulgaria. <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00311&cp=BG>

Bulgariassa toimii myös Kaakkois-Euroopan aineettoman kulttuuriperinnön suojelun alueellinen keskus⁴⁸, joka perustettiin vuonna 2010. Se on voittoa tavoittelematon järjestö, joka vastaa Unescon aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimuksen toimeenpanosta kyseisen alueen maissa. Keskuk- sen vastuulla on myös Unescon aineettoman kulttuuriperinnön ohjelmaan liittyvien aloitteiden to- teuttaminen alueella. Jäsenmaita ovat Albania, Armenia, Bosnia ja Hertsegovina, Bulgaria, Kroatia, Montenegro, Makedonia, Romania, Serbia, Turkki, Kypros, Kreikka, Moldova, Slovenia.

Bulgarialla on kaksi kohdetta Unescon listalla. Näistä *Nestinarstvo*, Pyhän Konstantinuksen ja He- lenan rituaali esitellään selvityksen luvussa 4. Toinen Bulgarian kohteista Unescon luettelossa on *Bistritsa babi* – Shoploukin alueen arkaainen tanssi-, laulu ja rituaaliperinne. Lisäksi Bulgarialla on neljä kohdetta ns. jonotuslistalla eli kohteita, joita on haettu listalle, mutta joita ei ole hyväksytty.⁴⁹

3.4.3 Itävalta

Itävalta on ollut sopimuksen osapuoli vuodesta 2009. Siitä lähtien Itävallan Unesco-toimikunta (*Österreichische UNESCO-Kommission*) on ollut vastuussa sopimuksen toteuttamisesta sekä kan- sallisen luettelon laatimisesta.⁵⁰

Unesco-toimikunnan tehtävänä on mm.

- koordinoida aineettomaan kulttuuriperintöön erikoistuneiden laitosten ja asiantun- tijoiden toimintaa
- toteuttaa toimenpiteitä, jotka parantavat aineettoman kulttuuriperinnön asemaa yh- teiskunnassa
- antaa ohjeita parhaista käytännöistä ja antaa suosituksia toimenpiteistä, joilla turva- taan aineetonta kulttuuriperintöä
- edistää aiheeseen liittyvää tutkimusta ja tutkimushankkeita
- lisätä tietoisuutta aiheeseen liittyvän koulutuksen merkityksestä perinteen siirtämisessä
- luoda ehdotuksia aineettoman kulttuuriperinnön tunnistamiseen ja dokumentointiin liittyen.

Unesco-toimikunnan yhteydessä toimiva neuvoa-antava asiantuntijaryhmä koostuu liitto- valtion viidestä edustajasta, osa-valtioiden hallitusten kulttuuriolosuhteiden yhdeksästä edusta- jasta ja taiteen, sosiaalisten tieteiden ja luonnontieteiden kymmenestä asiantuntijaedustajasta. Tämä asiantuntijaryhmä päättää Itävallan aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon pääsevistä elementeistä kahdesti vuodessa.

48 Regional Centre for Safeguarding of Intangible Cultural Heritage in the South-Eastern Europe under the auspices of UNESCO. <http://en.unesco-centerbg.org/>

49 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00554>

50 <http://immaterielleskulturerbe.unesco.at/cgi-bin/unesco/element.pl?intro=1&lang=en>

Itävallan luettelossa on tällä hetkellä 77 elementtiä:

- suullinen perinne ja ilmaisu, mukaan lukien kieli aineettoman kulttuuriperinnön välittäjänä (9 kohdetta)
- esittävä taide (14)
- sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet (31)
- luontoa ja maailmankaikkeutta koskeva tieto ja tavat (8)
- perinteinen kädentaito (15).

Unescon aineettoman kulttuuriperinnön suojelun yleissopimuksen toimeenpanoa rahoitetaan liittovaltion opetus-, taide- ja kulttuuriministeriön, maatalous- metsä-, ympäristö- ja vesivoima- ministeriön sekä terveysministeriön varoin.

Itävalta on saanut kaksi kohdetta Unescon luetteloon: *Schemenlaufen* – Imstin karnevaali sekä haukankasvatus yhdessä usean muun maan kanssa, jotka molemmat esitellään luvussa 4.

3.4.4 Kroatia

Kroatia on allekirjoittanut Unescon aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen vuonna 2005. Aineettoman kulttuuriperinnön suojelusta maassa vastaa kulttuuriministeriössä (*Ministarstvo kulture Republike Hrvatske*)⁵¹ toimiva aineettoman kulttuuriperinnön osasto sekä kulttuuriperinnön suojeluosaston 19 paikallista toimistoa ympäri maata. Aineettoman kulttuuriperinnön seitsenjäseninen neuvoa-antava komitea on perustettu jo vuonna 2002. Lisäksi keskeisiä toimijoita ovat Etnologisen ja folkloristisen tutkimuksen instituutti, Kroatian kielen ja lingvistiikan instituutti, Zagrebin yliopiston humanistinen tiedekunta sekä keskeisimmät museot.

Laki aineettomasta kulttuuriperinnöstä on vuodelta 2004. Siitä lähtien Kroatian kulttuuriministeriö on koonnut listaa tuhansista kulttuurikohteista, jotka on lajiteltu siirrettäviin, ei siirrettäviin ja aineettomiin (*movable/immovable/intangible*). Kansallinen lista on jaoteltu seuraavasti:

- tavat ja rituaalit
- käsityöt ja taidot
- musiikki ja tanssi
- ruoanlaitto
- suulliset ilmaukset.

Kansallisella listalla on 131 kohdetta.⁵²

51 www.min-kulture.hr

52 <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=3650>

©2008 by Ministry of Culture of Croatia, with the permission of UNESCO

Kellonsoittajien
juhlakulkueet täyttävät
Kroatian Kastavin alueen
kylät joka tammikuu.
Unescon luetteloon kohde
nousi vuonna 2009.

Kroatialaisessa Zagorjen
kylässä on valmistettu
puuleluja samoilla
tekniikoilla jo useiden
sukupolvien ajan. Unescon
aineettomaksi perintö-
kohteeksi kohteeksi lelut
hyväksyttiin vuonna 2009.

Listalle mukaan päästäkseen tulee tehdä hakemus, jossa on kuvaus kohteesta, muutoksista, sen nykytilanteesta, maantieteellinen levinneisyys, luettelo yhteisöistä/kantajista, suojelutoimenpiteistä, valokuvia sekä audio/videotallenne.

Aineettoman kulttuuriperinnön luettelointi perustuu Kroatiassa lakiin ja näin ollen luetteloon pääsemisen voidaan ajatella olevan lakiin perustuva ilmaus kohteen asemasta. Se luo motivaatiota huolehtia perinteen säilyttämisestä ja siirtämisestä sekä myös velvoitteita niin perinteen kantajille, paikallishallinnolle kuin valtiollekin. Kohde voi päästä mukaan erilaisiin koulutus-, matkailu- ja aluekehittämishankkeisiin. Luettelon kohteilla on myös paremmat mahdollisuudet saada rahoitusta kulttuuriministeriöltä ja muilta kansallisilta, alueellisilta ja paikallisilta viranomaistahoilta.⁵³

Kroatia on saanut Unescon luetteloihin 14 kohdetta, joista yksi eli Ojkanje-laulu on uhanalaisten listalla. Kroatian kohteista esitellään myöhemmin pitsinteko sekä usean maan kanssa haettu Väli-meren ruokavalio. Lisäksi Kroatialla on yksi kohde hakemusprosessissa vuoden 2015 aikana.

3.4.5 Turkki

Turkki on ratifioinut aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimuksen vuonna 2006. Kulttuuri- ja matkailuministeriön (*Kültür ve Turizm Bakanlığı*) tutkimus- ja koulutusyksikkö on vastuullinen organisaatio. Sen alla toimii myös aineettoman kulttuuriperinnön asiantuntijaryhmä, joka vastaa kansallisesta luettelosta. Sen jäsenet ovat akateemikkoja, tutkijoita ja järjestöjen edustajia.

Kansallista luettelointia on tehty vuodesta 2008 alkaen. Maalla on kaksi erilaista luetteloa: Turkin kansallinen luettelo⁵⁴ (60 kohdetta) sekä perinteentaitajien luettelo⁵⁵ (20 henkilöä/ryhmää). Luettelointia on tehty kansallisella tasolla perinteen taitajien, kantajien, tutkijoiden, järjestöjen sekä paikallishallinnon viranomaisten yhteistyössä. Luetteloita tarkistetaan ja täydennetään vuosittain.

Kansallisella listalla sovelletaan seuraavia kriteereitä:

- Elementin tulee olla juurtunut yhteisöjen, ryhmien ja yksilöiden kulttuuriperinteesseen Turkissa ja sillä tulee olla erityisen merkityksellistä arvoa esittäessään luovuutta turkkilaisessa kulttuurissa. Luetteloon voidaan sisällyttää elementtejä, jotka edustavat perinteen kantajia ja sisältävät taiteellisia arvoja.
- Elementin tulee siirtyä sukupolvelta toiselle perinteisillä tavoilla.

53 Kroatia (2012) Periodic report. <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00311&cp=HR>,
<http://www.slideshare.net/UNESCOVENICE/intangible-cultural-heritage-policy-in-croatia>

54 <http://aregem.kulturturizm.gov.tr/TR,50840/somut-olmayan-kulturel-miras-ulusal-envanteri.html>

55 Living Human Treasures National Inventory of Turkey. <http://aregem.kulturturizm.gov.tr/TR,12929/yasayan-insan-hazineleri-ulusal-envanteri.html>

Uudenvuodenjuhla *Novruzia* vietetään Azerbaidžanissa, Intiassa, Iranissa, Kirgisiassa, Pakistanissa, Turkissa ja Uzbekistanissa. Maiden yhteiseksi aineettoman kulttuuriperinnön kohteeksi juhla nousi vuonna 2009.

- Elementti on merkittävä side kulttuurisessa vaihdossa ja näin ollen sen tulee edistää kansallisen tai paikallisen kulttuurin tunnistamista, vahvistaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta, lisätä solidaarisuutta ja sosiaalista vakautta.
- Elementti on vaarassa kadota tai siihen ei kohdistu suojelutoimenpiteitä.
- Yhteisöt tunnustavat elementin merkittäväksi osaksi identiteettiään ja määrittelevät sen edustavan omaa aineetonta kulttuuriperintöään.
- Elementin tulee olla sopusoinnussa nykyisten kansainvälisten ihmisoikeussopimusten kanssa ja kunnioittaa yhteisöjen, ryhmien ja yksilöiden keskinäistä kunnioitusta.
- Mikäli elementti lisätään luetteloon, tulee sen kunnioittaa perinteen harjoittamista ja sen saatavuutta.

Perinteentaitajien luetteloinnissa käytetään seuraavia kriteereitä:

- huippuosaaminen tiedon käytäntöön soveltamisessa
- omistautuminen erikoisalueeseen
- kyky kehittää edelleen alaan liittyviä tietoja ja taitoja
- kyky siirtää tietoja ja taitoja harjoittelijoille (kriteerinä vähintään yksi oppilas)
- taitoa on tullut harjoittaa vähintään kymmenen vuotta
- olla ainutlaatuinen esimerkki aineettoman kulttuuriperinnön alalla.

Turkilla on vahva alueellinen lähestymistapa aineettoman kulttuuriperinnön suojeluun. Maan 81 alueesta kukin laatii oman luettelonsa. Paikallisista luetteloista tehdään ehdotuksia kansalliseen luetteloon. Paikallisen luetteloinnin lisäksi provinssien tehtävänä on kehittää paikallisia aineettoman kulttuuriperinnön suojelukeinoja ja edistää sen näkyvyyttä. Merkittävästi on panostettu mm. aineettoman kulttuuriperinnön opetukseen kouluissa.⁵⁶

Turkilla on 11 kohdetta Unescon luettelossa, mm. turkkilainen kahvikulttuuri ja -perinne, *Meddah* eli julkisen tarinankerronnan perinne sekä Kirkpınarin öljypainifestivaali. Lisäksi Turkilla on kuusi kohdetta, joita ei ole hyväksytty listalle, näistä yksi on tulossa vuoden 2015 käsittelyyn.⁵⁷

3.4.6 Italia

Italia on allekirjoittanut Unescon sopimuksen vuonna 2007. Italian kulttuuriperintö- ja matkailuministeriö (*Ministero per i Beni e le Attività Culturali*)⁵⁸ on vastuussa aineettoman kulttuuriperinnön suojelusta. Maan toimenpiteet aineettoman kulttuuriperinnön suojelemiseksi, kehittämiseksi ja edistämiseksi on integroitu ministeriön ohjelmiin kansallisten ja alueellisten toimijoiden

56 Turkki (2013) Periodic report no. 00815/Turkey. <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00311&cp=TR>

57 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00554>

58 www.beniculturali.it

kautta. Nämä työskentelevät yhteistyössä tutkimus- ja arkistointikeskusten, kulttuurilaitosten, järjestöjen ja säätiöiden kanssa.

Italiassa on laadittu kaksi luetteloa. Toinen on tiiviimpi ja kuvailevampi, toinen taas yksityiskoh-
taisempi arkistointiin ja tieteellisiin menetelmiin pohjaava rekisteri. Kansallisella tasolla minis-
teriö hallinnoi Italian kansallisen kulttuuriperinteen luetteloa, jolla on 5 kohdetta.⁵⁹ Luetteloa
koordinoi Arkistoinnin ja dokumentoinnin keskusvirasto (*Instituto Centrale per il Catalogo e la
Documentazione – ICCD*). Tiedot kohteista kootaan antropologien ja paikallisten perinteentaita-
jien yhteistyöllä.

Unescon yleissopimuksen vaatimukset täyttääkseen Italiassa on kuitenkin lähdetty rakenta-
maan kevyempää, yhteisöjen osallistumisen paremmin mahdollistavaa luetteloinnin työkalua
(MODI), joka on parhaillaan testausvaiheessa.⁶⁰

Kansallisessa luettelossa on seuraavat kategoriat: sanaton viestintä, tanssi, juhlat, rituaalit, pe-
rinteiset pelit, suullinen perinne, vapaamuotoinen suullinen perinne, laulu, instrumentaalimu-
siikki, laulun ja instrumentaalimusiikin yhdistelmät, tavat, esitykset, tieto ja tekniikat.⁶¹ Kansal-
lisen luettelon kohteet ovat laajoja kuten usealla paikkakunnalla tapahtuvat pyhien patsaiden
kulkueet (*Le feste delle grandi macchine a spalla*).

Italiassa on myös useita paikallisen tason aineettoman kulttuuriperinnön luetteloita, jotka pe-
rustuvat paikallisiin lakeihin ja joita hallinnoivat alueelliset tai paikalliset viranomaiset. Ministe-
riö pyrkii löytämään toimintamuotoja, joiden avulla nämä paikalliset luettelot ja myöhemmin
julkaistavat MODI-tietomoduulit toimisivat paremmin keskenään ja edesauttaisivat aineetto-
man kulttuuriperinnön suojelua sekä sen saatavuutta.

Lisäksi Maatalousministeriössä on valmisteilla luettelo maanviljelyyn liittyvästä aineettomasta
kulttuuriperinnöstä. Kansallinen Unesco-toimikunta laati 9 elementin luettelon vuonna 2012,
mutta listaa ei ole julkistettu.

Italiassa on viisi kohdetta Unescon listalla. Näistä myöhemmin esitellään sisilialainen nukketeat-
teri, Cremonan perinteinen viulunrakennustaito sekä monikansallinen Välimeren maiden ruo-
kavalio. Lisäksi Italiassa on seitsemän hakemusta kohteista, joita ei ole ainakaan vielä hyväk-
sytty listalle.⁶²

59 <http://iccd.beniculturali.it/paci/paciSite/>

60 Scheda Beni Demoetnoantropologici Immateriali.

61 Bonazzi (2014).

62 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00554>

3.4.7 Ranska

Ranska hyväksyi vuonna 2006 Unescon yleissopimuksen aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta. Ranskan kulttuuriministeriön (*Ministere de la Culture et de la Communication*) pääosaston (*Direction general des Patrimoises*) alainen osasto (*Mission Ethnologie*) on vastuussa yleissopimuksen kansallisesta toimeenpanosta. Ranskaan on myös perustettu aineettoman kulttuuriperinnön komissio.

Ranskassa työ luetteloinnin osalta aloitettiin vuonna 2007. Silloin päätettiin perustaa kaksi kansallista luetteloa: toinen on käytännössä luettelo kaikista kansallisista luetteloista (38 erilaista listaa) ja toinen on luettelo, johon elementit on koottu aineetonta kulttuuriperintöä edustavien yhteisöjen kanssa (79 kohdetta).⁶³

Liikkeelle lähdettiin laajasta ministeriövetoisesta tutkimuksesta, jossa määriteltiin mitä Ranskassa on jo luetteloitu. Seuraavassa vaiheessa yhteisöt saivat itse määrittellä, mitä he pitivät omansa elävänä perintönään. Samalla alueet saivat entistä enemmän vastuuta omista perinteistään. Maan yleinen luettelo (*Inventaire Général*) onkin nykyään paikallisten yhteisöjen eli alueiden vastuulla.

Ranskan luettelo aineettomasta perinnöstä perustuu Kanadan Quebecissä kehitettyyn malliin. Siinä ajatuksena on toiminnan lähteminen yhteisöistä, Internet-pohjaisuus sekä aktiivinen tutkimus. Aktiivisella tutkimuksella tarkoitetaan tutkijoiden tekemää tutkimusta, jossa tutkittu data palautetaan alkuperäisille yhteisöille, kun tutkimus on ohi. Datan palauttaminen toteutetaan näyttelyiden, konferenssien ja paikallislehtien artikkeleiden avulla.

Ranskalla on 12 kohdetta Unescon listoilla, yksi kohteista on uhanalaisten listalla. Ranskan kohteista esitellään *Fest-Noz*, Bretagnen alueen perinteisiin tansseihin pohjautuva juhlallinen kokoontuminen sekä puupiirotus. Lisäksi maan aineetonta kulttuuriperintöä listalla edustavat mm. ranskalainen keittotaito sekä perinteinen ranskalainen hevოსurheilu. Ranskalla on yksi hakemus tulossa Unescon käsittelyyn 2015.⁶⁴

3.4.8 Belgia

Belgia on ratifioinut Unescon aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimuksen vuonna 2006. Belgia on liittovaltio. Jokainen sen kolmesta kieliyhteisöstä – flaamin-, ranskan- ja saksankielinen – pitää itsenäisesti huolta alueensa aineettomasta kulttuuriperinnöstä. Jokainen yhteisöistä hallinnoi omia menettelytapojaan yleissopimuksen toimeenpanossa, mutta tietyt yhteiset käytännöt ovat tarpeen, jotta tiedon välittyminen helpottuu.⁶⁵

63 <http://www.ethnologie.culture.gouv.fr/index-immat.html>

64 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00554>

65 Periodic report no. 00812/ Belgium (2013). <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00311&cp=BE>

2009 MDTA, © UNESCO

2009 MDTA, © UNESCO

Rubussonin kuvakudokset ovat maailmankuuluja. Unescon luetteloon ne nousivat yhtenä Ranskan kohteista vuonna 2009.

1. Flaamilainen yhteisö

Flaamilaisen kulttuuriministeriön alainen Taiteen ja kulttuuriperinnön yksikkö (*Vlaamse overheid – Ministerie van Cultuur, Jeugd, Sport en Media*)⁶⁶ on vastuussa alueen aineettomasta kulttuuriperinnöstä. Yksikkö on luonut alan järjestöjen verkoston ja antaa tukea alueensa paikallisille viranomaisille aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisessa. Paikalliset järjestöt ja hallinnolliset toimijat kehittävät ja tarjoavat palveluja, joiden tarkoitus on kehittää perinnettä kantavien yhteisöjen kykyä aineettoman kulttuuriperintönsä suojelemiseen. Toiminta nojaa vahvasti Euroopan neuvoston Faron sopimukseen ja sen velvoitteisiin sopimuksen allekirjoittaneille maille (ratifiointi vuonna 2012). Flaamilainen yhteisö on luonut aineettoman kulttuuriperinnön luettelon, johon vuosien 2008 ja 2012 välillä on listattu 40 elementtiä.⁶⁷

2. Ranskankielinen yhteisö

Ranskankielisen alueen nuoriso-, kulttuuri-, urheilu- ja viestintäministeriön (*Ministère de la Communauté française de Belgique Service général du Patrimoine culturel et des Arts plastiques*)⁶⁸ osana toimiva Aineettoman kulttuuriperinnön osasto toimii vastaavana tahona aineettoman kulttuuriperinnön suojelussa yhteistyössä paikallisten viranomaisten ja järjestöjen kanssa. Belgian ranskankielisillä alueilla aineettoman kulttuuriperinnön edistämiseksi on vankka jalansija.

Ministeriö pitää yllä listaa ranskankielisen yhteisön suullisen ja aineettoman perinnön mestarteoksista⁶⁹. Listaa päivitetään vuosittain ja tällä hetkellä sillä on 37 kohdetta. Elementtejä on yhdistetty muiden maiden (Ranska, Espanja, Italia, jne.) elementteihin, jotka ovat olleet kansainvälisesti ehdolla tai joita ollaan ehdottamassa. Näistä esimerkkinä on Belgian ja Ranskan jättiläis- ja lohikäärme-kulttuuri, joka hyväksyttiin Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon vuonna 2008.

Listalla olevien kohteiden tunnettuutta edistetään monin tavoin. Opetussuunnitelmia ja kampanjoita on toteutettu esimerkiksi alakouluille suunnattujen työvälineiden kehittämiseksi.

3. Saksankielinen yhteisö

Saksankielisen alueen ministeriössä (*Das Ministerium der Deutschsprachigen Gemeinschaft Belgiens*) toimiva Kulttuuri-, nuoriso ja aikuiskoulutuksen yksikkö⁷⁰ on alueellaan vastuullinen taho aineettoman kulttuuriperinnön suojelussa. Yhteisön väkiluku on noin 76 000, mikä tarkoittaa alle prosenttia koko Belgian väestöstä. Aineettomasta kulttuuriperinnöstä on tehty asetus, jossa Unescon sopimuksen elementtejä sekä suojelun menettelytapoja kuvataan. Suojelu tapahtuu elementtien nimeämisen, kuvaamisen, tutkimisen, suojelemisen, edistämisen sekä perinteen

66 <http://www.vlaanderen.be/>

67 <http://immaterieelerfgoed.be/>

68 www.patrimoineculturel.cfwb.be

69 <http://www.patrimoineculturel.cfwb.be/index.php?id=7301>

70 www.dglive.be

siirtämisen avulla. Saksankielinen yhteisö kehittää myös omaa alueellista menettelytapaansa. Yksi projekteista on murteiden ja perinteiden suojelu. Aineettoman kulttuuriperinnön luettelointi on tarkoitus käynnistää vuoden 2014 kuluessa.

Belgiassa on 11 kohdetta Unescon listalla. Näistä perinteisiä pelejä edistävä Ludodiversiteetti on ohjelmien, hankkeiden ja toimien listalla. Kohde esitellään luvussa 4 yhtenä Unescon nimeämistä parhaista suojelukäytännöistä. Lisäksi esitellään Aalstin karnevaali osana suullista perinnettä sekä katkaravunpyydystys ratsailla Oostduinkerckessä osana luontoa koskevia tietoja ja tapoja. Belgiassa on myös kolme kohdetta jonotuslistalla eli kohteita, joita on haettu listalle, mutta joita ei ole vielä hyväksytty.⁷¹

3.5 Muu maailma

Selvityksen tässä osassa nostetaan vielä lyhyesti esiin Etelä-Korea ja Meksiko. Molemmilla maille on avoin ja osallistava Internet-pohjainen luettelointitapa, jota on monessa kansainvälisessä yhteydessä kiitelty.

3.5.1 Korean tasavalta

Korean tasavalta eli Etelä-Korea oli yksi ensimmäisten 30 Unescon jäsenmaan joukossa, joka saattoi aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimuksen voimaan, tämä tapahtui vuonna 2005. Korean kulttuuriperinnön virasto (*The Cultural Heritage Administration of Korea, CHA*)⁷² on valtion organisaatio, jossa toimii aineettoman kulttuuriperinnöstä vastaava yksikkö. Yhteistyössä kansainvälisen yksikön kanssa se vastaa aineettoman kulttuuriperinnön suojelusta, välittämisestä sekä kansainvälisen yhteistyön edistämisestä.

Maa on ollut erittäin aktiivinen aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisessa ja edistämisessä niin kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla. Vuosittain maa sijoittaa noin 14 miljoonaa dollaria aineettomaan kulttuuriperintöön rahoittaen erilaisia kohteita, ohjelmia sekä koulutusta. Koreassa on erityisesti panostettu perinteen kantajien ja keskeisten yhteisöjen tukemiseen. Aineetonta kulttuuriperintöä on suojeltu systemaattisesti vuodesta 1962, jolloin laki kulttuuriperinnön suojelusta tehtiin.

Kansallisia aineettoman kulttuuriperinnön listoja on tehty vuodesta 1964 alkaen. Kansallisella listalla oli vuoden 2011 lopulla 126 elementtiä (484 perinteen taitajaa) sekä 410 paikallista kaupungin tai provinssin nimittämää kohdetta (852 perinteen taitajaa). Aluetason listoja on yhteen-

71 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00554>

72 www.cha.kr

2004 Michel Ravassard, © UNESCO

Yksi Korean kuudestatoista kohteesta on Ganggangsullae, vuodenaikaan liittyvä elonkorjuu- ja hedelmällisyysrituaali, jota vietetään Korean tasavallan luoteisosassa elokuussa.

Soulissa sijaitseva Jongmyon alttari toimii näyttämönä kungfutselaiselle rituaalille, joka sisältää laulua, tanssia ja musiikkia. Rituaalin järjestävät kuninkaallisen perheen jälkeläiset.

sä 16 ja niitä ylläpitävät paikalliset organisaatiot. Kriteerit ovat kuitenkin kaikille yhteisiä, sillä ne on määritelty kulttuuriperintöä koskevassa laissa.⁷³

Korean tasavallassa luettelointi toimii verkossa Ichpedia-alustalla⁷⁴. Wiki-mallia ja web 2.0-alustaa hyödyntävä Ichpedia on kuin verkossa toimiva tietosanakirja ja arkisto aineettomasta kulttuuriperinnöstä. Se on tehokas ja monimediallinen tapa kerätä tietoa kohteista modernia tietotekniikkaa käyttäen samalla kunnioittaen aineettoman kulttuuriperinnön alati muotoutuvaa ja kehittyvää luonnetta. Yhteisöt tuottavat ja päivittävät itse kohteiden tiedot verkkoon, mikä antaa yhteisöille määrittelyvallan omasta perinnöstään ja samalla lisää vuorovaikutusta yhteisöjen välillä. Ichpedia myös näyttää edelliset versiot samasta aiheesta, ei vain viimeistä, mikä mahdollistaa moniäänisen tulkinnan samasta kohteesta. Samalla tietoisuus aineettomasta kulttuuriperinnöstä ja hyvistä suojelukäytännöistä lisääntyy. Toimintamalli on auttanut murtamaan muureja asiantuntijoiden ja tavallisten ihmisten, keskusjärjestöjen ja aluetason sekä hallituksen ja kansalaisten välillä. Perimmäisenä tavoitteena on lisätä sidosryhmien välistä yhteistyötä. Lisäksi Ichpedia on edullinen tapa tuoda aineistoja verkkoon.

Ichpedian avulla voi tehdä myös laadullisia ja määrällisiä analyysyjä. Tieto varastoidaan automaattisesti perinteen lajien ja esiintymisalueiden mukaisesti. 2010 alkanut luettelointi on tuottanut yli 30 000 kohdetta sivustolle.

Tietokannassa perintö on jaoteltu seuraavasti:

- suullinen perintö ja ilmaukset
- perinteinen lääketiede, maanviljelyyn ja kalastukseen liittyvä tieto
- ruoka, vaatetus ja asuminen sekä perinteiset tavat
- esittävät taiteet
- sosiaaliset käytännöt, rituaalit ja juhlatilaisuudet
- kansanuskomukset ja sosiaaliset rituaalit
- perinteiset käsityöt.⁷⁵

Korea on ollut aktiivinen myös kansainvälisessä toiminnassa. Vuonna 2009 perustettu Aasian ja Tyynenmeren aineettoman kulttuuriperinnön keskus (*Intangible Cultural Heritage Centre for Asia and the Pacific*) on osa Unescon toiminnan verkostoa ja se toimii 48 jäsenmaan yhteistyöelimenä.⁷⁶

Kohteita Unescon luetteloissa Korean tasavallalla on 16, mm. *Kimchi* eli maitohappokäymisen avulla tehtyjen elintarvikkeiden valmistus ja jakaminen, korealainen kamppailulaji *Taekkyeon*

73 Periodic report no. 00781/ Republic of Korea (2012) <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00311&cp=KR>

74 www.ichpedia.org

75 Park, Soon Cheol (2014) ICHPEDIA, a case study in community engagement in the safeguarding of ICH online. International Journal of Intangible Heritage. Vol 9. 2014.

76 <http://www.ichcap.org/eng/index/index.php>

sekä *Daemokjang*, perinteinen puuarkkitehtuuri.⁷⁷ Lisäksi Etelä-Korealla on 26 hakemusta kohteista, joita ei ole otettu osaksi listaa. Näistä yksi on tulossa käsittelyyn 2015.

3.5.2 Meksiko

Meksiko on ollut sopimuksen osapuoli vuodesta 2005. Aineettoman kulttuuriperinnön suojelusta on vastuussa valtion alainen Kansallinen taiteen ja kulttuurin neuvosto (*El Consejo Nacional para la Cultura y las Artes CONACULTA*).⁷⁸ Sen alaisuudessa toimii Kansallinen aineettoman kulttuuriperinnön komissio, jonka tehtävänä on suunnata perinteen suojelemisen mekanismeja ja strategioita.

Työssä ovat kiinteästi mukana myös Kansallinen antropologian ja historian instituutti (*El Instituto Nacional de Antropología e Historia, INAH*), jonka osastot säätelevät ja hallinnoivat aineellisen ja aineettoman perinnön suojelua ja konservointia. INAH on liittovaltion toimielin. Lisäksi Kansallinen taiteiden instituutti (*Instituto Nacional de Bellas Artes, INBA*) säilyttää ja levittää kansallista perinnettä, tukee taiteen tuottamista, kouluttamista ja tutkimista. Sen toimialueeseen kuuluvat myös 1900- ja 2000-lukujen perinteen edistäminen. Myös monta muuta virastoa ja laitosta on tärkeässä roolissa aineettoman perinnön suojelussa eli vastuun voidaan sanoa jakautuneen tavanomaista laajemmalle alueelle.

Meksiko on vuodesta 2008 alkaen luonut kansallista aineettoman kulttuuriperinnön listaa.⁷⁹ Myös Meksiko käyttää verkkopohjaista avointa sovellusta, jota yhteisöt voivat itse täydentää. Sen 249 kohdetta on luetteloitu perinteen kantajien, kenttätyöntekijöiden ja tutkijoiden yhteistyön tuloksena. Tässäkin monimediallisuus tuo syvyyttä kohteiden esittelyyn ja yhteisöjen mahdollisuus täydentämiseen auttaa pitämään kohteiden tiedot ajantasaisina.

Meksikon aineeton kulttuuriperintö on valtaisaan laajan väestöpohjan sekä kielten ja kulttuurien sekoittumisesta johtuen. Kartoitustyö on siksi aikaa vievää ja eri alueiden mahdollisuudet ja into osallistua vaihtelevat. Yhtenäisempiä prosesseja pyritään kehittämään kartoituksen kuten myös päivityksen osalta. Samalla pyritään kehittämään luetteloinnin ohella mittaristoa, joka auttaisi paremmin suuntaamaan aineettoman kulttuuriperinnön suojelua.⁸⁰

Kohteita Unescon listalla Meksikolla on kahdeksan, mm. perinteinen meksikolainen ruoka, Mariachi-musiikki sekä kuolleiden päivän juhla.⁸¹ Lisäksi yksi hakemus on tulossa käsittelyyn 2015.

77 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00311&topic=mp&cp=KR>

78 http://www.conaculta.gob.mx/acerca_de_en/

79 <http://sic.conaculta.gob.mx/index.php?table=frpintangible>

80 Meksiko (2012) Periodic report no. 00798/Mexico. <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00311&cp=MX>

81 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00311&topic=mp&cp=MX>

©2008 by Cumbre Tajín, with the permission of UNESCO

©2008 by Cumbre Tajín, with the permission of UNESCO

Meksikolainen Voladores on lentävien miesten huimapäinen seremonia, jossa neljä nuorta miestä kiipeää puiseen pylvääseen ja heittäytyy pyörimään ilmaan köysien varassa. Viides mies seisoo pylvään nokassa soittaen huilua ja pientä rumpua.

4 AINEETTOMAN KULTTUURIPERINNÖN ESIMERKKIKOhteITA OSA-ALUEITTAIN

Tässä luvussa esitellään aineettoman kulttuuriperinnön osa-alueita tarkemmin verrokkimaiden esimerkkikohteiden valossa. Aluksi luodaan lyhyt katsaus kohteiden jakautumiseen Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloissa osa-alueittain sekä maanosittain. Tämän jälkeen katsotaan lyhyesti mitä kukin osa-alue pitää sisällään ja minkä tyyppisiä kohteita luettelossa on. Unescon aineettoman kulttuuriperinnön sivuilta löytyy lyhyehkö julkaisu, jossa aineettoman kulttuuriperinnön muotoja esitellään. Seuraavien kappaleiden alussa olevissa esittelyissä on käytetty lähteenä tätä julkaisua.⁸²

Kunkin osa-alueen osalta esitellään muutama Unescon luettelossa oleva kohde tutkimuksen maista. Näiden kohteiden osalta kuvataan itse kohdetta, prosessia, jolla se on päätynyt Unescon luetteloon sekä valintakriteerejä, joiden perusteella se on valittu Unescon luetteloon. Lähteenä on käytetty Unescon aineettoman kulttuuriperinnön verkkosivuilta löytyviä materiaaleja kustakin kohteesta. Sivuilta löytyvät kuvaukset kohteista, valintakriteerit sekä sekä useimmista kohteista liitteenä koko hakemuslomake luetteloon pääsemiseksi. Kuvauksista ilmenevät asiat ovat näin ollen perinteen kantajien tai valtiollisten instituutioiden tuottamia ja ne on käännetty sellaisinaan. Kaikki esitellyistä kohteista eivät välttämättä edusta esimerkillisintä ainesta, esimerkiksi hakemusprosessin tai yhteisöjen osallistamisen osalta. Esiin on kuitenkin haluttu tuoda erilaisia esimerkkikohteita, vaikka osassa niistä paljastuu myös ongelmia.

4.1 Aineettoman kulttuuriperinnön osa-alueiden edustus Unescon luetteloissa eri maanosissa

Unescon määritelmän mukaan aineettoman kulttuuriperinnön piiriin kuuluvat muun muassa seuraavat alat:

- (a) suullinen perinne ja ilmaisu, mukaan lukien kieli aineettoman kulttuuriperinnön välineenä
- (b) esittävät taiteet
- (c) sosiaaliset käytännöt, rituaalit ja juhlatilaisuudet
- (d) luontoon ja maailmankaikkeuteen liittyvä tieto ja käytännöt
- (e) perinteiset käsityötaidot.

82 UNESCO (2011) Infokit. Intangible cultural heritage domains. <http://www.unesco.org/culture/ich/doc/src/01857-EN.pdf>

Tätä jaottelua käytetään myös Unescon kansainvälisissä aineettoman kulttuuriperinnön luetteloissa. Seuraavassa katsotaan lähemmin, miten Unescon luetteloiden kaikki kohteet jakautuvat näiden alojen kesken.

Huomattava on, että Unescon luettelossa on yhteensä 327 kohdetta, mutta eri osa-alueiden yhteen laskettuja kohteita on 426, mikä johtuu joidenkin kohteiden sijoittumisesta useaan eri kategoriaan. Lisäksi osa Unescon 2003 sopimusta edeltävän ns. mestariteosten listan kohteista on jäänyt Unescon luettelossa kokonaan luokittelematta. Näin ollen prosenttiluvut ovat suuntaantavia.

Alla on esitelty aineettoman kulttuuriperinnön moniulotteisuudesta esimerkkinä ranskalaista hevosmiestaitoa, joka on yksi Ranskan kohteista Unescon aineettoman kulttuuriperinnön listoilla.

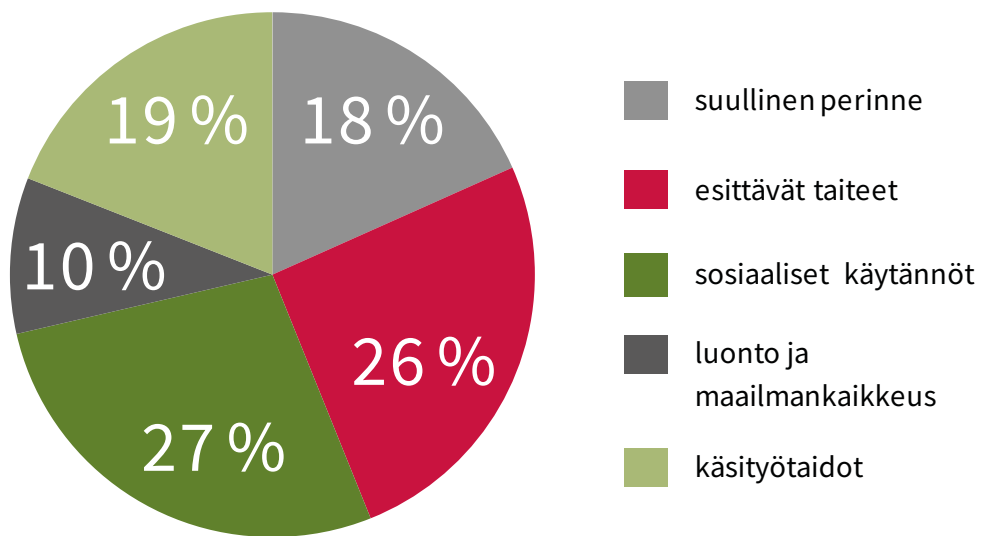
- Suullinen perinne ja ilmaiset: hevosmiestaitoon liittyy erityistä teknistä sanastoa ja kuvaavia anekdootteja.
- Sosiaaliset käytännöt, rituaalit ja juhlatilaisuudet: hevosurheilunäytökset ovat juhla-tilaisuuksia, mutta ne ovat myös taidonnäytteitä, joihin liittyy yleisön tunnistamia rituaalisia elementtejä.
- Luonnon tuntemus: empiirinen tieto hevosista, niiden käyttäytymisestä ja niiden reaktioista ihmisen käskyihin ja eleisiin.
- Käsiyöhön ja tekniseen osaamiseen liittyvät taidot: kouluratsastuksen tekniikat, hevosten varusteisiin liittyvä osaaminen, kengitys, hevosten hoitaminen.
- Fyysinen hallinta: kehon asennot ja liikkeet, voimistelun erityinen muoto, joka yhdistää notkeutta ja sävyjä.⁸³

Unescon luetteloissa kaksi aineettoman kulttuuriperinnön osa-aluetta on selkeästi muita vahvemmin edustettuina eli sosiaaliset käytännöt, rituaalit ja juhlatilaisuudet 27 prosentin sekä esittävät taiteet 26 prosentin osuuksilla. Seuraavaksi suurimmat edustukset ovat käsityöillä (19 %) ja suullisella perinteellä (18 %). Pienin eli 10 %:n edustus on luontoon ja maailmankaikkeuteen liittyvillä tiedoilla ja käytännöillä.

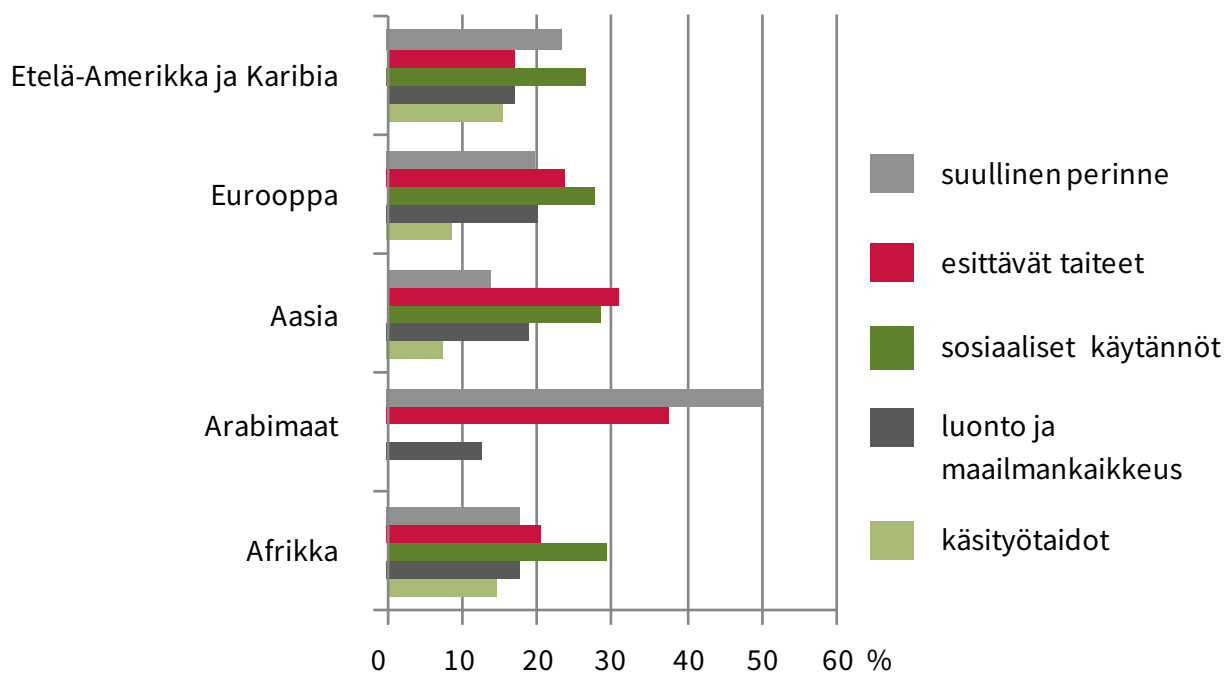
Euroopan maiden osalta tilanne on melko samankaltainen. Sosiaaliset käytännöt ovat suurin ryhmä 28 prosentin edustuksella, toiseksi suurin on esittävät taiteet 24 %. Suullinen perinne (20 %) ja käsityöt (20 %) ovat tasavahvasti edustettuina. Pienin osuus eli 9 % on luontoon ja maailmankaikkeuteen liittyvä tieto ja käytännöt.

Kuviossa 1 katsotaan miltä tilanne näyttää eri maanosissa. Kaikista Unescon aineettoman kulttuuriperintöluetteloiden kohteista 40 % on Aasiassa, 35 % Euroopan maissa, 15 % Etelä-Ameri-

83 Ranska (2011) Nomination file no. 00440 for Inscription on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity in 2011. <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00440>

Kuvio 1. Kohteiden jakautuminen Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloissa osa-alueittain.

Kuvio 2. Unescon aineettoman kulttuuriperinnön listojen kohteiden jakautuminen osa-alueittain eri maanosissa.

kassa ja Karibialla, 8 % Afrikassa ja 2 % Arabimaissa. Arabimaiksi Unescon lukemista maista kohteita on listalle yltänyt yhteensä vain kahdeksan, jolloin prosenttiluvut korostuvat. Lista maista kussakin maaryhmässä löytyy liitteestä 2. Nämä prosenttilukemat heijastelevat enemmän eri maaryhmien resursseja ja kykyä hakea kohteita Unescon listoille, kuin maiden aineettoman kulttuuriperinnön rikkautta. Toisaalta ne kertovat myös siitä, ettei eräs sopimuksen lähtökohdista eli kehittyvien maiden mahdollisuus tuoda kulttuuriperintöään maailmanperintösopimusta vahvemmin esiin ole kovin hyvin toteutunut.

Suullinen perinne on vahvimmin edustettuna Unescon luettelon kohteissa Arabimaissa (50 %), Etelä-Amerikassa ja Karibialla (23 %) ja pienin edustus on Aasiassa (14 %), kun kaikkien maiden osalta prosentuaalinen osuus on 18. Esittävät taiteet ovat vahvimmin edustettuina Arabimaissa (38 %) sekä Aasian maissa, missä 31 % alueen kohteista edustaa tätä joukkoa. Kaikkien maiden osalta esittävät taiteet edustavat 26 prosenttia kohteista. Sosiaalisissa käytännöissä ja juhlatilaisuuksissa eniten on edustusta Afrikasta (29 %), Euroopasta ja Aasiasta (28 % molemmissa), kun taas Arabimaiden kohteista yhtään ei ole luokiteltu kuuluvaksi tähän joukkoon. Luontoon ja maailmankaikkeuteen liittyvillä tiedoilla ja käytännöillä on suhteellisesti eniten edustajia Etelä-Amerikassa ja Karibialla (16 %) sekä Afrikassa (15 %), kun taas kaikista kohteista 10 % liittyy tähän osa-alueeseen. Käsitöillä taas on tasavahvasti edustusta Arabimaiden 13 prosentista Euroopan 20 prosenttiin, kaikista kohteista osuus on 19 %. Osaltaan nämä prosentit kertovat eri aineettoman kulttuuriperinnön muotojen arvostuksesta ja osaamisesta eri maanosissa. Paljolti on varmastikin kyse myös kutakin alaa edustavien organisaatioiden mahdollisuuksista ja resursseista lähtee kansainväliseen hakuprosessiin mukaan.

4.2 Suullinen perinne ja ilmaisu

Suullinen perinne ja ilmaisu pitävät sisällään suuren valikoiman kulttuurin puhuttuja muotoja, kuten sananlaskut, arvoitukset, tarinat, lastenlorut, tarut, myytit, eepiset laulut ja runot, loitsut, rukoukset, virret, laulut, dramaattiset esitykset ja monia muita. Suullisen perinteen ja ilmaisun avulla välitetään eteenpäin tietoa, kulttuurisia ja sosiaalisia arvoja sekä yhteisiä muistoja. Niillä on ratkaiseva rooli kulttuurien elinvoimaisuuden säilymisessä. Osa suullisen ilmaisun muodoista on tarkoitettu kaikille ja niitä voidaan käyttää koko yhteisön kesken. Toiset muodot on rajoitettu vain tietyille sosiaalisille ryhmille, kuten esimerkiksi vain miehille tai naisille tai mahdollisesti ainoastaan vanhuksille.

Suullinen perinne ja ilmaisu saattaa vaihdella huomattavasti kertojasta riippuen. Tarinat vaihtelevat aina lajityypin, sisällön ja kertojan mukaan, mutta ne ovat silti yhdistelmä jäljittelyä, improvisaatiota ja luomista. Tämä yhdistelmä tekee niistä eloisia ja värikkäitä ilmaisumuotoja,

mutta myös haavoittuvaisia, sillä niiden elinvoimaisuus on riippuvainen rikkoutumattomasta ketjusta, jonka avulla perinteet siirtyvät esiintyjien keskuudessa sukupolvelta toiselle.⁸⁴

Suulliseen perintöön on Unescon luettelon kohteista luokiteltu 78 eli noin 18 % koko listan kohteista. Monet kohteista liittyvät tiettyjen etnisten ryhmien lauluun, rituaaleihin ja niiden esittämiseen. Listalta löytyy useampi kohde, joissa esitetään eepistä kansanrunoelmaa. Myös uskonnollisilla lauluilla on tässä sijansa: Intiasta luetteloon ovat päässeet vedalainen laulu sekä buddhalaisten laulujen esittämistapa Laddakhin alueella.

Listalla on myös kohteita, joissa perinteen eri muodot siirretään suullisesti. Näistä esimerkkejä ovat ranskalainen ateria sekä perinteinen meksikolainen ruokavalio. Myös jo mainittu ranskalainen hevosmiestaito ja *Taekkyon*, korealainen taistelulaji, on listattu suulliseen perinteeseen, kuten myös tango ja tiibetiläinen ooppera. Monet karnevaalit edustavat niin ikään suullista perinnettä.

Seuraavassa katsotaan lähemmin kahta Unescon luettelon kohdetta: Setukaisten lauluperinnettä Virossa sekä Aalstin karnevaalia Belgiassa.

4.2.1 Setukaisten lauluperinne

(Viro 2009)⁸⁵

Setukaiset eli setot ovat Kaakkois-Viron ja Venäjän rajan tuntumassa elävä pieni virolainen heimo. Setukaiset ovat Viron valtaväestöstä poiketen uskonnoltaan ortodokseja. Arvion mukaan setukaisia asuu Virossa 10 000–13 000, joista kanta-asukkaina Setomaalla noin 3 000–4 000. Setukaisten runokuorolaulantaa kutsutaan *Seto leeloksi* ja sitä pidetään yhtenä setukaiskulttuurin tärkeimpänä piirteenä. *Leelossa* esilaulaja laulaa säkeistön, jonka loppusanoihin kuoro yhtyy ja toistaa saman säkeistön moniäänisesti. Tietyiltä osiltaan setukaisten lauluperinne juontaa juurensa jopa tuhannen vuoden päähän.

Vaikka sanoitukset ovat usein aiemmilta suurilta esiintyjiltä opittuja, sävellystaito on taitavan esilaulajan merkki. Suurin osa kuoroista koostuu täysin naisista ja arvostetuin esilaulaja kruunataankin setukaisten kuningaskunnan päivänä ”Kuninkaan laulun äidiksi”. Ennen vanhaan laulu oli osa päivittäisiä askareita lähes kaikissa setukaisten maalaisyhteisöissä. Vaikka laulua nykyään kuullaankin lähinnä esityksissä, lauluperinne on pysynyt merkittävänä osana yhteisön toimintaa. Lauluperinne on keskeinen, elinvoimainen ja arvostettu osa setukaisten kulttuuria. *Leelo*-kuorot toimivat yhteisön keskipisteenä ja ilmentävät paikallista identiteettiä. Kuorot ovat ylpeyden aihe setukaisille sekä myös suosittuja turistien keskuudessa.

84 UNESCO (2011) Infokit. Intangible cultural heritage domains. <http://www.unesco.org/culture/ich/doc/src/01857-EN.pdf>

85 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00173>

Hakemusprosessi

Vuonna 2003 Viro valmisteli Unescolle ehdokashakemuksen, jonka avulla Kihnun saaren kulttuuri julistettaisiin yhdeksi Ihmiskunnan suullisen ja aineettoman perinnön mestariteoksista. Osin tästä innostuneena setukaisten edustajat esittivät vuonna 2005 Viron hallituksen kokoomalle Setomaan asiantuntijakomitealle *leelon* ehdottamista Unescon aineettoman kulttuuriperinnön listalle. Siitä alkaen setukaisyhteisö on ollut mukana nimityksen valmistelussa monien organisaatioiden ja edustajistojen avulla. Samana vuonna setukaiskongressi hyväksyi hakemuksen jättämisen.

Setukaisten *leelon* säilyttämiseen suunnitellut toimenpiteet ovat suoraan sidoksissa niihin sitoumuksiin, joita setukaisten yhteisö, kansalliset instituutiot, paikallishallinnot ja muut nykyistä hakemusta tehneet organisaatiot ovat tehneet. Useita kuukausia kestäneet julkiset keskustelut käytiin yhteisön edustajiston, *leelo*-kuorojen, ministeriöiden, kunnallis- ja paikallishallintojen sekä Viron kansallisen Unesco-toimikunnan välillä.

Valintakriteerit Unescon listalle hyväksymiseksi

- Setukaisten moniääninen *leelo*-lauluperinne on symboli setukais-yhteisön jatkuvuudesta ja sen pitkäaikaisesta identiteetistä. Yhteisö on sitoutunut ylläpitämään perinnettä ja välittämään sen sukupolvelta toiselle.
- *Leelon* saaminen Unescon luetteloon voi innostaa muita virolaisia yhteisöjä löytämään perinteensä uudelleen sekä arvostamaan ja edistämään niiden asemaa. Yhteisöt voisivat antaa panoksensa aineettoman kulttuuriperinnön näkyvyydelle sekä maailmanlaajuiselle vuoropuhelulle ja kulttuurin monimuotoisuudelle pitäen kuitenkin samalla kiinni oman perinteensä paikallisesta symbolisesta merkityksestä.
- Yhteisö sekä paikalliset ja valtionviranomaiset ovat koonneet kattavan suojelusuunnitelman, joka sisältää opetusta lapsille sekä muita perinteen suojelua edistäviä toimintoja, joiden avulla *leelosta* voi tulla jälleen kerran yksi yhteisön jokapäiväisen elämän merkki-paaluista.
- *Leeloa* ehdotettiin setukaiskongressin ja Setomaan maalaiskuntien liiton ja *leelo*-kuorojen täydellä tuella. Ammatinharjoittajien ja setukaisten yhteisön edustajien aiemmin saatu, riippumaton ja tietoinen suostumus on ilmaistu kirjeitse.
- *Leelo* on sisällytetty Viron aineettoman kulttuuriperinnön kansalliseen luetteloon, jota hallinnoi Viron kansankulttuurikeskus.

4.2.2 Aalstin karnevaalit

(Belgia 2010)⁸⁶

Aalstin kolmipäiväiset karnevaalit pidetään flaaminkielisellä alueella vuosittain paastonajan alkua edeltävästä sunnuntaista eteenpäin. Nämä eloisat ja satiiriset juhlat esittelevät Karnevaalien Prinssin, joka valitaan pormestariksi ja hän saa kaupungin avaimen. Tällä seremonialla pilkataan kaupungin todellisia päätöksentekijöitä, poliitikkoja.

Karnevaaleissa nähdään mm. jättiläisnukkejen kulkue, legendoissa esiintyvä maaginen hevonen Bayard, luutatanssi, jolla ajetaan pois talven aaveet, naisiksi pukeutuneiden nuorten miesten kulkue sekä kulkueessa käytettyjen nukkejen polttamisrituaali. Huolellisesti suunniteltujen virallisten karnevaalilavojen lisäksi epäviralliset ryhmät liittyvät juhlintoihin pilkaten menneen vuoden paikallisia ja maailman tapahtumia omilla esityksillään. Kaupungin asukkaat valmistautuvat juhlaan pitkin vuotta. 600-vuotisella rituaalilla on 100 000 katsojaa. Sitä toteuttamassa ovat kaupunkilaiset kaikista yhteiskuntaluokista ja se symboloi kaupungin identiteettiä alueella. Vaikka karnevaali uudistuu jatkuvasti uusien sukupolvien myötä, sen entisaikainen riemu ja jopa hieman kapinoiva henki juhlistaa edelleen Aalstin kaupungin yhtenäisyyttä.

Hakemusprosessi

Aalstin karnevaali on merkitty kaupungin aineettoman kulttuuriperinnön olennaiseksi osaksi kaupungin kulttuuristrategiassa 2008–2013. Strategian on allekirjoittanut kaupunginvaltuusto vuonna 2007. Kaupunginvaltuusto on kaupungin korkein hallintoelin ja edustaa Aalstin asukkaita. Jo ennen kuin kaupunginvaltuusto hyväksyi kulttuuristrategian, siitä tehtiin julkinen luonnos, jota Aalstin asukkaat saivat kommentoida, esittää omia ideoitaan siihen sekä antaa neuvoja työryhmissä. Kaikki suurimmat karnevaaliväen edustusjärjestöt ovat allekirjoittaneet kannatuskirjeen tukien näin ehdokkuutta.

Valintakriteerit

- Aalstin karnevaalit on merkittävä sosiaalinen ja juhlallinen tapahtuma, jota siirretään eteenpäin sukupolvelta toiselle, ja jota juhlistaan koko Aalstin yhteisön voimin. Aalstin yhteisölle karnevaali on olennainen osa kaupungin perintöä.
- Aalstin karnevaalien lisääminen Unescon listalle voi vaikuttaa kulttuurisen moninaisuuden ja kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen edistämiseen niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla. Tämä voi parantaa aineettoman kulttuuriperinnön näkyvyyttä ja osoittaa selkeästi siihen liittyvää ihmisen runsasta luovuutta.

86 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00402>

- Suojelukeinot, kuten suojelutoimikunnan perustaminen ja asiaankuuluvien asiakirjojen arkistointi, ovat todisteita päättäjien ja yhteisön tahdosta ja sitoutumisesta karnevaalin suojeluun sekä sen eteenpäin siirtämiseen ja kertovat jatkuvuutta suosivien olosuhteiden luomisesta.
- Aalstin karnevaalien yhteisöt, joita edustavat monet järjestöt ja kaupunginvaltuuston jäsenet, ovat olleet aktiivisesti mukana ehdokkuuden järjestelyssä ja heidän vapaa, aiemmin todettu tahtonsa on näkyvissä näissä asiakirjoissa.
- Aalstin karnevaalit on lisätty Belgian Flanderin aineettoman kulttuuriperinnön listalle, jota ylläpitää flaamilaisen ministeriön taide- ja perintövirasto.

4.3 Esittävät taiteet

Esittävää taidetta ovat Unescon määritelmän mukaan esimerkiksi laulu- ja instrumentaalimusiikki, tanssi ja teatteri, pantomiimi sekä runonlaulanta. Nämä muodot sisältävät monia kulttuurisia ilmaisutapoja, jotka heijastavat ihmisen luovuutta ja joita löytyy monilta aineettoman kulttuuriperinnön alueilta.

Musiikki on todennäköisesti yleismaailmallisin esittävän taiteen muoto. Musiikkia on kaikissa yhteiskunnissa ja usein se on osa muita esittävän taiteen muotoja sekä muita aineettoman perinnön alueita, kuten rituaaleja, juhlatilaisuuksia tai suullista perinnettä. Musiikkia esiintyy mitä vaihtelevimmissa konteksteissa: pyhissä tai maallisissa, klassisissa tai viihteellisissä, työhön tai vapaa-aikaan liittyvissä tilanteissa.

Vaikka tanssia voidaan sanoa monimutkaiseksi, sitä voidaan silti kuvata yksinkertaisesti määräytyiksi kehonliikkeiksi, joita esitetään yleensä musiikin tahtiin. Fyysisen puolen lisäksi tanssin rytmiset liikkeet, askeleet ja eleet ilmaisevat usein tunnetta tai tunnelmaa tai havainnollistavat tiettyä tapahtumaa tai päivittäistä toimea, kuten esimerkiksi uskonnollisuutta, metsästystä, sodankäyntiä tai seksuaalisuutta.

Perinteiset teatteriesitykset yhdistävät yleensä näyttelemisen, laulun, tanssin ja musiikin, vuoropuhelun, kerronnan tai lausunnan, mutta saattavat sisältää myös nukketeatteria tai pantomiimia. Nämä taidemuodot ovat kuitenkin muutakin kuin pelkkiä ”esityksiä” yleisölle; niillä saattaa olla myös ratkaisevan tärkeä rooli kulttuurissa tai yhteiskunnassa, kuten lauluilla, joita lauletaan maanviljelytyöissä tai musiikilla, joka on osa rituaalia. Vieläkin henkilökohtaisemmissa puitteissa lauletaan tuutulauluja vauvojen nukuttamiseksi.⁸⁷

87 UNESCO (2011) Infokit. Intangible cultural heritage domains. <http://www.unesco.org/culture/ich/doc/src/01857-EN.pdf>

Esittävät taiteet edustavat 26 prosenttia koko Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luettelossa (109 kohdetta). Perinteisimmillään nämä kohteet ovat esittävää tanssia, laulua ja teatteria. Flamenco ja pekingiläinen ooppera edustavat näitä aineettoman kulttuuriperinnön muotoja. Nukketeatteri on päässyt luetteloon niin Italiasta, Japanista kuin Indonesiastakin. Festivaalit ja erilaiset juhlat, eeposten esittäminen sekä erilaiset pyhät tanssit ja uskonnolliset rituaalit ovat saaneet paikkansa luettelossa. Myös Espanjan ihmistornit sekä turkkilainen öljypaini lasketaan esittäviin taiteisiin.

Lähemmin katsotaan kolmea kohdetta. *Fest-Noz* on Bretagnen alueen perinnetansseihin pohjautuva juhla, *Opera dei pupi* sisilialaista nukketeatteria ja *Schemenlaufen*, Imstin karnevaali taas naamioituneiden tanssijoiden kulkue Itävallassa.

4.3.1 Fest-Noz, Bretagnen perinnetanssien juhla (Ranska 2012)⁸⁸

Fest-Noz (= yöjuhla bretonin kielessä) on juhlallinen kokoontuminen, joka pohjautuu Bretagnen alueen perinteisiin tansseihin, joita säestetään laululla tai instrumentaalimusiikilla. Bretagnen vahva kulttuuriliike on säilyttänyt tämän elinvoimaisen ja jatkuvasti uusiutuvan perinnetanssin ilmaisumuodon satoina muunnelmina ja tuhansina sävelminä. Vuosittain järjestetään noin tuhat *Fest-Nozia*. Osallistujia on sadoista jopa tuhansiin, ja heidän lisäksi mukana on tuhansia muusikoita ja laulajia sekä kymmeniätuhansia vakituisia tanssijoita.

Tanssin lisäksi *Fest-Nozia* leimaa voimakas toverillisuus laulajien, muusikoiden ja tanssijoiden kesken, merkittävä sosiaalinen ja sukupolvien välinen moninaisuus sekä avoimuus muita kohtaan. Perinteisesti tämä perinne välittyy tarkkailemalla ja matkimalla. Sadat asialle omistautuneet työskentelevät perinteen harrastajien kanssa kootakseen tanssiohjelmistot ja luodakseen perustan perinteen uusille levittämistavoille. Nykyään *Fest-Noz* on merkittävä musiikillisten kokeilujen kenttä ja sillä on myös huomattavaa taloudellista merkitystä alueelle. Samalla se on verkostoitumisen areena Bretagnen alueen sekä muiden kulttuurien laulajien, muusikoiden ja tanssijoiden välillä. Tämän lisäksi monet bretonilaiskylien uudet asukkaat hyödyntävät *Fest-Nozia* sopeutuakseen uuteen asuinpaikkaansa, sillä perinne on tunnusomainen Bretagnen alueen ihmisten identiteetille.

Hakemusprosessi

Hakemusta valmistelut työryhmä syntyi spontaanisti vuonna 2008 eräässä aineettoman kulttuuriperinnön seminaarissa, jossa koolla oli parisataa henkilöä. Työryhmään tuli mukaan Bretagnen alueen toimintakeskuksia, kaksi suurta kansanmusiikkiliittoa, kansantanssijoiden

88 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00707>

Fest-Noz eli bretagnelainen perinnetanssien juhla kerää vuosittain yhteen tuhansia tanssin ja musiikin harrastajia sekä 100 000 katsojaa.

Wikimedia Commons / muffinn CC-BY-2.0

Opera dei Pupi eli sisilaisen nukketeatterin juuret juontavat 1800-luvun alkuun. Se on yksi Italian kohteista Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luettelossa.

Wikimedia Commons / Lucarelli, CC BY-SA 3.0

liitto, alueen kuntien edustusto sekä *Fest-Noz* festivaalin järjestäjiä ja esiintyjiä. Ranskan kulttuuriministeriön ja alueen edustajat ovat säännöllisesti osallistuneet ryhmän kokouksiin. Useita satoja henkilöitä ja kymmeniä instituutteja sekä järjestöjä informoitiin hakemusprosessista ja kutsuttiin osallistumaan joko liittymällä työryhmään, osallistumalla julkisiin kokouksiin tai lähettämällä työryhmälle ehdotuksensa. Lisäksi työryhmä laati julistuksen aineettoman kulttuuriperinnön tunnistamisesta, jonka allekirjoitti yli 200 Bretagnen kulttuuriyhdistystä ja joka luovutettiin Bretagnen alueen johtajalle.

Valintakriteerit

- *Fest-Noz* juhlistaa perinteisten tanssi- ja musiikkiesitysten merkitystä Bretagnen alueen yhteisöille luoden yhteisöllisiä tapahtumia, jotka siirtyvät sukupolvelta toiselle ja jotka luodaan uudelleen aikojen muuttuessa.
- *Fest-Nozin* lisääminen Unescon listalle voi lisätä aineettoman kulttuuriperinnön näkyvyyttä yleisesti sekä edistää tietoisuutta sen merkityksestä. Samalla se tarjoaa esimerkin kulttuurien välisestä vuoropuhelusta sekä ihmisen luovuudesta.
- Ehdokkuushakemuksessa määritellään tämänhetkiset toimet, joilla *Fest-Nozia* voidaan suojella ja edistää. Valtion ja muiden asiaankuuluvien tahojen tukemat ehdotetut toimet pitävät sisällään dokumentoinnin, perinteen edistämisen, muodollisen koulutuksen sekä vapaamuotoisen musiikillisen ja koreografisen tiedon välittämisen.
- Monet tutkijat, harrastajat, tanssi- ja musiikkiryhmät sekä Bretagnen alueen yhteisöjen jäsenet olivat osallisina ehdokkuusprosessissa ja tekivät sen vapaasta tahdostaan.
- Asianomaisen yhteisön myötävaikutuksella *Fest-Noz* liitettiin vuonna 2011 Ranskan aineettoman kulttuuriperinnön listalle, jota ylläpitää maan kulttuuriministeriö.

4.3.2 Opera dei Pupi, sisilialainen nukketeatteri

(Italia 2008)⁸⁹

Opera dei Pupi -nukketeatteri syntyi Sisiliassa 1800-luvun alussa ja saavutti suuren suosion saaren työläisluokkien keskuudessa. Nukketeatterissa kerrotaan tarinoita, jotka pohjautuivat keskiajan ritarikertomuksiin ja muihin lähteisiin, kuten italialaisiin renessanssiajan runoihin, pyhimysten elämiin sekä pahamaineisista rosvoista kertoviin tarinoin.

89 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00011>

Esitysten vuorosanat ovat enimmäkseen esittäjien improvisoimia. Sisilian kaksi suurinta alan koulua Palermossa ja Cataniassa erottaa toisistaan lähinnä nukkien koosta ja muodosta, niiden käyttökäytännöistä ja esityksissä käytettävistä värikkäistä taustoista. Nuket ovat tunnettuja intensiivisistä ilmeistään ja ne ovat kokonaisuudessaan käsityöläisten tekemiä perinteisin menetelmin.

Nukketeatterit olivat perinteisesti yleensä perheiden johtamia. Nukketeatterin pitäjät yrittivät jatkuvasti luoda parempia esityksiä kuin kilpailevat nukketeatterit. Menneinä aikoina esitykset kestivät useita iltoja ja tarjosivat samalla mahdollisuuden sosiaalisille kokoontumisille.

1950-luvun taloudelliset ja sosiaaliset mullistukset aiheuttivat merkittävän taloudellisen nousun, joka vaikutti huomattavasti tähän perinteeseen uhaten sen perustaa. Tähän aikaan samankaltaiset teatteritaiteen muodot hävisivät muista osista Italiaa, tosin osa niistä ilmaantui uudelleen 1970-luvulla. *Opera dei Pupi* on ainoa esimerkki tämänkaltaisen teatterin katkeamattomasta perinteestä. Nykyisistä taloudellisista vaikeuksista johtuen nukketeatterin pitäjät eivät voi enää ansaita elantoaan taiteellaan ja monet päätyvät toisiin, houkuttelevimpiin ammatteihin. Aiemmin esitykset oli suunnattu vain paikallisille, mutta turismin myötä esitysten laatu on osin laskenut.

Opera dei Pupi hyväksyttiin Unescon luetteloon ihmiskunnan suullisen ja aineettoman perinnön mestariteoksista vuonna 2008. Tämän ajan kohteista ei hakemuksia ole saatavilla eli esimerkiksi hakuprosessista ei ole tarkempaa tietoa. Valintakriteerit olivat kaikilla luettelon kohteilla samat ja ne on esitelty selvityksen sivulla 4.

4.3.3 Schemenlaufen – Imstin karnevaali

(Itävalta 2012)⁹⁰

Joka neljäs vuosi Itävallassa Imstin kaupungissa järjestetään karnevaalit, jotka alkavat paaston ajan alkua edeltävänä sunnuntaina. Keskeisin osa karnevaaleja on *Schemenlaufen*-kulkue, joka koostuu naamioituneista tanssijoista. Pääosissa olevat mieshahmot kulkevat pareittain. Toisella parista on päällään pyöriviä kelloja ja toisella jopa 35 kilogrammaa painavia kelloja. Yhdessä he esittävät tanssin, jossa hypitään ja kumarrellaan kellojen luodessa korkeita ja matalia ääniä. Yhteensä 55 tällaista paria osallistuu kulkueeseen muiden naamioitujen hahmojen matkies- sa heidän tanssiaan. Näiden lisäksi toiset hahmot pitävät järjestystä yllä heittelemällä yleisön päälle vettä ja samanaikaisesti nuori tyttö heittelee yleisöön hajustettua puuteria. Naamioidut nokikolarit kiipeilevät taloihin osoittaakseen rohkeutensa, noidat huutavat yleisölle orkesterin säestyksellä ja karhut esittelevät voimiaan.

90 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00726>

Imstin karnevaalin tavoitteena on yhdistää kaupungin koko väestö sekä järjestää paastonajan juhla pitkäaikaisten perinteiden mukaan. Imstin asukkaille, erityisesti naisille, opetetaan *Sche-menlaufen*-asujen valmistustekniikkaa. Paikalliset sepät takovat kellot kulkuetta varten. Kuka tahansa voi veistää puisia naamioita. Tieto tästä perinteisestä käsityötaidosta periytyy yleensä perheen sisällä tai sen voi oppia aiheeseen erikoistuneilla kursseilla.

Hakemusprosessi

Imstin karnevaalien komitea johti prosessia, kun kohdetta lähdettiin hakemaan Unescon luetteloon. Imstin asukkaat tukivat ehdokkuutta. Kaikista ehdokkuuden yksityiskohdista, kuten kuvien valinnasta, keskusteltiin perusteellisesti. Ehdokkuusprosessin aikana komitea viesti yhteisölle henkilökohtaisten kontaktiensa sekä paikallisen median välityksellä. Itävallan valtio tuki Imstin karnevaalin ehdokkuutta ja sen lisäämistä Unescon aineettoman kulttuuriperinnön listalle varauksetta. Lisäksi karnevaaleihin liittyen oli tehty tieteellistä tutkimusta, josta kävi ilmi elementin merkitys osana Itävallan aineetonta kulttuuriperintöä. Myös Itävallan media suhtautui ehdokkuuteen positiivisesti.

Valintakriteerit

- Imstin karnevaali, joka siirtyy eteenpäin sukupolvelta toiselle, tarjoaa yhteisölleen jatkuvuuden ja identiteetin tunteen. Kaikki halukkaat saavat ottaa osaa karnevaaliin, mikä puolestaan vahvistaa yhteisön sosiaalista yhtenäisyyttä sekä yhdentymistä.
- Perinteen ottaminen osaksi Unescon luetteloa voi lisätä aineettoman kulttuuriperinnön näkyvyyttä sekä tietoisuutta sen merkittävydestä, erityisesti samankaltaisten karnevaaliperinteiden harjoittajien keskuudessa niin lähellä kuin kaukanakin.
- Käynnissä olevat ja ehdotetut Imstin karnevaaliperinteen suojelukeinot osoittavat yhteisön, paikallisten ja kansallisten päättäjien sitoutuneisuuden varmistamaan perinteen jatkuminen.
- Monet perinteen harjoittajat, yhteisöt, komiteat ja Imstin paikalliset järjestöt ottivat osaa ehdokkuuden laatimiseen, muun muassa toimittamalla valokuvia ja videoita sitä varten. He osallistuivat omasta vapaasta tahdostaan.
- Maaliskuussa 2010 Imstin karnevaali lisättiin Itävallan kansallisen aineettoman kulttuuriperinnön listalle, jota ylläpitää Itävallan Unesco-toimikunta.

4.4 Sosiaaliset käytännöt, rituaalit ja juhlatilaisuudet

Sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet ovat yhteisöille olennaista toimintaa, joka jäsentää yhteisöjen ja ryhmien elämää. Nämä tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet myös jaetaan muiden kesken. Näiden toimintojen avulla vahvistetaan niitä harjoittavien ryhmien tai yhteisöjen identiteettiä. Toiminnalla on myös läheinen yhteys tärkeisiin tapahtumiin, esitettiin niitä sitten yksityisesti tai julkisesti. Sosiaaliset, rituaaliset ja juhliin liittyvät tavat saattavat olla merkinä vuodenaikojen vaihtumisesta, maanviljelyn merkittävistä tapahtumista tai tietyn ihmisen elämänvaiheista. Tavat ovat läheisesti kytköksissä yhteisön maailmankatsomukseen ja yhteisön käsitykseen omasta historiastaan ja muistoista. Tilaisuudet vaihtelevat pienistä kokoontumisista suuriin juhlatilaisuuksiin ja muistojuhliin. Jokainen näistä pienemmistä alueista on laaja alue itsessään, mutta niiden välillä esiintyy myös runsaasti päällekkäisyyksiä.⁹¹

Unescon luetteloissa sosiaaliset käytännöt, rituaalit ja juhlatilaisuudet edustavat tällä hetkellä 27 prosenttia elementeistä (117 kohdetta). Vertailun maissa merkittävin osa elementeistä (20 kpl) sijoittuu juuri tähän kategoriaan. Esimerkiksi Ranskan *Fest-Noz*, Itävallan Imstin ja Belgian Aalstin sekä Sint-Lievens-Houtemin karnevaalit edustavat tätä kategoriaa. Niin ikään Kroatiassa on viisi kohdetta, jotka lasketaan tähän luokkaan. Kiinnostava esimerkki on myös Belgian Leuvenin kaupungin määrätyn ikäisten miesten vanhenemisriitti, joka keskittyy elinvuosiin 40:n ja 50:n välillä sisältäen erilaisia seremonioita.

Esimerkkejä sosiaalisista käytännöistä ovat myös *Kimchi*-hapansäilykkeiden valmistus ja jakaminen Koreassa sekä La Gomeran vihellyskieli *silbo* Kanariansaarilla. Niin ikään mattojen kutominen Iranin Kashanissa sekä kiinalainen kalligrafia löytyvät luettelon tästä osasta. Myös flamenco, tango ja tiibetiläinen ooppera ovat osa sosiaalisia käytäntöjä muiden osa-alueiden ohella. Lähempään tarkasteluun on valittu kolme kohdetta: Baltialainen tanssi- ja lauluperinne, Bulgarian Pyhän Konstantinuksen ja Helenan rituaali sekä Välimeren ruokavalio.

4.4.1 Baltialainen laulu- ja tanssiperinne

(Viro, Latvia, Liettua 2008)⁹²

Virossa, Latviassa ja Liettuaassa on vahva laulu- ja tanssiperinne. Alueen perinteinen esittävä kansantaide huipentuu mittaviin festivaaleihin joka viides vuosi Virossa ja Latviassa ja joka neljäs vuosi Liettuaassa. Nämä suuret monipäiväiset tapahtumat keräävät yhteen jopa 40 000 laulajaa ja tanssijaa. Osanottajat kuuluvat enimmäkseen harrastelijakuoroihin ja tanssiryhmiin. Heidän ohjelmistonsa kuvastaa Baltian maiden laaja-alaista musiikkiperinnettä alkaen muinaisista kansanlauluista nykyaikaisiin sävellyksiin. Monet festivaaleille osallistuvista lau-

91 UNESCO (2011) Infokit. Intangible cultural heritage domains. <http://www.unesco.org/culture/ich/doc/src/01857-EN.pdf>

92 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00087>

lajista ja tanssijoista harjoittelevat ammattilaisten opastuksella läpi vuoden yhteisöjen paikallisissa tiloissa.

Kuorot ja musiikkiyhtyeet järjestäytyivät ensimmäisen kerran Virossa 1700-luvulla. Kuorolaulu levisi tämän jälkeen Virossa niin maaseudulle kuin kaupunkialueille kuorolaulun, lauluseurojen sekä laulufestivaalien Länsi-Euroopassa saavuttaman suosion innoittamana.

Baltian maiden Laulu- ja tanssijuhlat järjestettiin ensimmäisen kerran Virossa 1869 ja Latviassa 1873. Liettuassa ensimmäiset Laulu- ja tanssijuhlat järjestettiin 1924. Baltian maiden itsenäistyttyä Venäjältä ensimmäisen maailmansodan jälkeen nämä juhlat vahvistivat maiden kulttuuridentiteettiä. Kaikissa Baltian maissa rakennettiin tapahtuma- ja juhlapaikkoja näitä juhlia varten. Kun Baltian maat yhdistettiin Neuvostoliittoon toisen maailmansodan lopulla, laulu- ja tanssijuhlien aate sopeutettiin neuvostomaissa vallitsevaan kommunismiin.

Vuoden 1991 itsenäistymisen jälkeen Baltian maat ovat varmistaneet monin keinoin tämän perinteen suojelun. Kuitenkin suuret taloudelliset ja sosiaaliset muutokset herättävät huolta tulevaisuudesta. Nykyään suurin uhka on joukkomuutto maaseudulta kaupunkiin ja tästä johtuva harrastelijaryhmien hajoaminen.

Hakemusprosessi

Kaikki Baltian maat tekivät tiivistä yhteistyötä valmistellessaan Laulu- ja tanssifestivaalien ehdokkuutta vuosina 2001–2002. Ehdotus esiteltiin Riiassa pidetyssä konferenssissa. Työryhmä koostui kunkin maan kulttuuriministeriön ja opetusministeriön edustajista, Laulu- ja tanssifestivaaleista vastaavista järjestöistä, kansalaisjärjestöistä sekä jokaisen laulumaan kansallisista Unesco-toimikunnista. Valinta Unescon listalle tehtiin ns. mestariteosten listan kriteerien perusteella (ks. sivu 4).⁹³

4.4.2 Pyhän Konstantinuksen ja Helenan rituaali

(Bulgaria 2009)⁹⁴

Nestinarstvon tulella tanssimisen riitti on kohokohta vuosittaisessa *Panagyr*-rituaalissa juhliessa Konstantinus- ja Helena-pyhimyksiä kesäkuussa Bulgarin kylässä Bulgariassa. Rituaalia vietetään kylän hyvinvoinnin ja hedelmällisyyden varmistamiseksi. Juhlaan kuuluu patsaskukue pyhälle lähteelle rumpujen ja säkkipillin säestyksellä.

93 Grünberg (2014).

94 <http://www.unesco.org/culture/ich/RL/00191>

Rituaali järjestetään kylän hyvinvoinnin ja hedelmällisyyden takaamiseksi. Aamuisin toimitaan juhlallisia rituaaleja. Kylän ulkopuolella kulkee kulkue, joka kantaa mukanaan pyhimyksiä edustavia pyhiä symboleita. Kulkue matkaa pyhän veden lähteelle, jossa pyhää vettä ja kynttilöitä jaetaan kaikille lahjaksi hyvän terveyden tuomiseksi. Juhlallisuudet huipentuvat illalla tulitanssiin. Pyhän rummun johdattamat ihmiset muodostavat kaikessa hiljaisuudessa ympyrän palavien hiillosten ympärille. *Nestinarit*, eräänlaiset henkiset ja fyysiset johtajat, joiden kautta pyhimykset osoittavat tahtonsa, kävelevät ympyrän sisälle ja tallovat hiilloksia.

Aiemmin tätä rituaalia juhlittiin noin 30 bulgarialaisessa ja kreikkalaisessa kylässä. Nykyään rituaalia löytää enää Bulgarian kylästä, jossa on ainoastaan noin 100 asukasta. Kuitenkin rituaalin aikaan kylään tulvii tuhansia ihmisiä.

Hakemusprosessi

Bulgarian kansalliseen aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon tuli monta hakemusta Burgasin alueelta, yksi kohteista oli *Nestinarstvo*. Siitä tulikin yksi ensimmäisestä viidestä Bulgarian ehdokkaasta maan kansalliselle aineettoman kulttuuriperinnön listalle.

Bulgarian kylän paikallinen yhteisö sekä erityisesti se ryhmä, jolla on rituaalisia tehtäviä juhlinnan aikana, ovat antaneet suostumuksensa hakemukseen. He olivat mukana kaikilla tasoilla hakemuksen valmistelussa niin kansallisen kuin Unescon luettelon osalta.

Valintakriteerit

- *Nestinarstvo* ja *Panagyry* kuvastavat elinvoimaisesti Bulgarian kaakkoisosassa sijaitsevan Strandzhan vuoren alueen väestön identiteettiä pitäen sisällään rituaalit, musiikin, tanssin, ruokailutavat ja vaatetuksen.
- Perinteen lisääminen Unescon listalle voi osaltaan varmistaa aineettoman kulttuuriperinnön näkyvyyden ja kunnioituksen, kiinnittäen huomion erityisesti rituaalin tärkeään rooliin bulgarialaisten ja kreikkalaisten uudelleen yhdistymisessä Strandzhan alueella.
- Tämän elementin jatkuvuutta ovat tukeneet paitsi paikallinen yhteisö myös kansalliset ja paikalliset hallinnolliset tahot, erityisesti dokumentoinnin ja tietoisuuden lisäämisen osalta.
- Bulgarian kylän yhteisö on antanut ehdokkuudelle suostumuksensa.
- *Nestinarstvo* lisättiin vuonna 2008 Bulgarian aineettoman kulttuuriperinnön kansalliselle listalle.

©2004 by Regional Museum Burgas, with the permission of UNESCO

• Välimeren ruokavalio on seitsemän
• maan yhteinen kohde aineettoman
• kulttuuriperinnön luettelossa.

Pyhän Konstantinuksen ja
Helenan rituaali huipentuu
rituaalin johtajien kävelyyn
hekkuvien hiillosten päällä.

Wikimedia Commons / Rosario Cappadona CC-BY-SA-3.0

4.4.3 Välimeren ruokavalio

Kypros, Kroatia, Espanja, Italia, Kreikka, Marokko ja Portugali (2013)⁹⁵

Välimeren ruokavalio sisältää taitoja, tietoa, rituaaleja, symboleita sekä perinteitä, jotka koskevat sadonkorjuuta, kalastusta, maataloutta, säilömistä, ruoan käsittelyä ja ruoanlaittoa. Erityisesti ne koskevat ruoan jakamista ja kulutusta. Yhdessä syöminen on Välimeren maiden kulttuurisen identiteetin perusta ja yhteisön jatkumisen merkki. Ruokailu on sosiaalisen kanssakäymisen hetki, jolla vahvistetaan ja uudistetaan niin perheen, ryhmän kuin yhteisönkin identiteettiä.

Välimeren ruokavalio korostaa vieraanvaraisuutta, naapuruston yhteishenkeä, kulttuurien välisiä keskustelua ja luovuutta sekä moninaisuutta kunnioittavaa elämäntapaa. Sillä on merkittävä rooli kulttuurielämässä, festivaaleissa ja juhlissa. Se yhdistää kaikenikäiset ihmiset, elämäntilanteesta tai sosiaalisesta luokasta riippumatta.

Tämä perinne pitää sisällään valtavan monia asioita alkaen perinteisten ruoka-astioiden valmistuksesta. Näitä keraamisia astioita käytetään ruoan kuljetukseen, säilömiseen ja syömiseen. Naisilla on merkittävä rooli Välimeren ruokavalion eteenpäin siirtämisessä: he suojelevat valmistustekniikoita, kunnioittavat kausittaista rytmiä ja juhlatapahtumia sekä välittävät perinteeseen liittyviä arvoja tuleville sukupolville. Ruokatoreilla on huomattava rooli perinteen säilymisessä, sillä ne tarjoavat paikan, jossa perinnettä voidaan kaupankäynnin ohella kunnioittavasti jakaa, ja jossa siitä voidaan keskustella.

Hakemusprosessi

Ajatus Välimeren ruokavalion ehdokkuudesta alkoi vuonna 2004 pienistä yhteisöistä, leviten sieltä maan suurempiin yhteisöihin, jotka esittelivät ehdokkuuden. Ajatus ehdokkuudesta kulki järjestöjen, yhteistyötahojen, kaupunkialueiden, maalaisalueiden, median, instituuttien, kotien ja torien kautta leviten alueellisille ja kansallisille tasoille.

Kohdehakemuksessa on nostettu esiin kustakin seitsemästä maasta alue, jolla ruokaperinne on vahvaa: sitä välitetään, siirretään, suojellaan ja vaalitaan aktiivisesti ja se koetaan keskeisenä osana yhteisöjen aineetonta perintöä. Nämä alueet ovat Agros (Kypros), Brač ja Hvar (Kroatia), Soria (Espanja), Koroni (Kreikka), Cilento (Italia), Chefchaouen (Marokko) sekä Tavira (Portugali). Näissä paikoissa pidettiin kokouksia hakemusprosessin aikana ja alueen eri organisaatiot sekä yhteisöt osallistuivat keskusteluihin.

Yhteisöt eri maissa ovat osallistuneet prosessiin seuraavasti:

95 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00884>

- kertomalla Välimeren ruokavalion sisällöstä, sen sosiaalisista ulottuvuuksista, sen merkityksestä, symbolismista sekä siihen liittyvistä arvoista
- esittelemällä siihen liittyviä tapoja, eleitä, juhlallisuuksia ja rituaaleja, jotka ulottuvat maimakuvauksesta ruokapöytään saakka, sekä selittämällä niiden merkityksiä: yhteisöt ovat myös avanneet näihin kaikkiin liittyviä identiteetin ja jatkuvuuden tunteita
- kertomalla suullisen perinteen merkityksestä kansanviisauksien, luonnontieteen ja tarujen levittämisessä, mutta myös ruokiin liittyvien valmistustapojen eteenpäin siirtämisessä
- luomalla kädentaitajien, järjestöjen, hankkeiden ja tapahtumien luettelon, joka kattaa kaikki yhteisöt tehokkaasti ja jonka avulla voidaan samalla suojella perintökohdetta
- tunnistamalla aiheet, lähestymistavat ja aloitteet, joiden avulla Välimeren ruokavaliota voidaan suojella, mutta samalla tunnistuen nykyiset ja mahdolliset tulevaisuuden uhat.

Prosessiin osallistuminen on myös vauhdittanut toimintaa näissä yhteisöissä sekä suunnannut uudelleen yhteisöjen toimintaa tämän elinvoimaisen aineettoman perinnön puolesta sekä edistänyt oman identiteettinsä suojelua, esittelyä ja eteenpäin siirtämistä.

Valintakriteerit

- Perinne välittyy sukupolvelta toiselle, erityisesti perheiden sisällä. Välimeren alueella asuville tämä perinne merkitsee yhteenkuuluvuutta sekä mahdollisuutta keskustelulle ja jakamiselle.
- Perinteen lisääminen Unescon luetteloon mahdollistaa terveen ja kestävä ruoan ja siihen liittyvien tapojen edistämisen myös muissa osissa maailmaa. Samalla kulttuurienvälistä keskustelua voidaan rohkaista, luovuutta vahvistaa sekä edistää kulttuurin, ympäristön ja luonnon monimuotoisuuden kunnioitusta.
- Perinteen suojelukeinot keskittyvät tietoisuuden lisäämiseen, välittämiseen, dokumentointiin, elävöittämiseen sekä lainsäädännöllisiin toimiin; pääpaino on niin mukana olevien yhteisöjen kuin valtioidenkin sisäisten ja keskinäisten yhteistyöjärjestelmien vahvistamisessa.
- Mukana olleiden seitsemän maan yhteisöt ottivat osaa ehdokkuuden valmisteluun useissa tapaamisissa ja tekivät tämän omasta, vapaasta tahdostaan.
- Välimeren ruokavaliota ja sen paikallisia ilmentymismuotoja on tutkittu. Tutkimuksiin osallistuneiden maiden tutkimusaineistot ovat johtaneet yhteen tai useampaan luettelointiin jokaisessa osallistuvassa maassa.

4.5 Luontoon ja maailmankaikkeuteen liittyvä tieto ja käytännöt

Luontoa ja maailmankaikkeutta koskeva tieto ja tavat sisältävät tiedon, asiantuntemuksen, taidon, tavat ja kuvaukset, jotka yhteisöt ovat kehittäneet elinympäristössään. Nämä tavat nähdä maailmankaikkeus tuodaan esiin kielen, suullisen perinteen ja kiintymyksen avulla, joka voi liittyä paikkaan, muistoihin, henkisyYTEEN tai maailmankatsomukseen. Tavat vaikuttavat myös voimakkaasti arvoihin ja uskomuksiin ja ne ovat perustana monille sosiaalisille tavoille ja kulttuuriperinteille, joita puolestaan muokkaavat elinympäristö ja yhteisön laajempi maailma.

Tähän alueeseen kuuluvat Unescon mukaan esimerkiksi perinteinen tieto ja viisaus omasta ympäristöstä, tieto paikallisesta kasvistosta ja eläimistöstä, perinteiset parannusmenetelmät, rituaalit, uskomukset, initiaatiomenot, kosmologia, shamanismi, riivausmenot, sosiaaliset järjestelmät, festivaalit, kielet ja kuvataiteet.⁹⁶

Luontoon ja maailmankaikkeuteen liittyvät tiedot ja käytännöt edustavat nykyisellään Unescon luettelon kohteissa pienintä osaa (10 %, 41 kohdetta). Ranskalainen hevostamminen sekä maan ruokakulttuuri ovat tässä edustettuina. Akupunktio ja moksibustio perinteisessä kiinalaisessa lääketieteessä ovat niin ikään hyviä esimerkkejä. Tynnellämerellä sijaitsevan Vanuatun hiekka-piirroksot ovat myös päässeet Unescon luetteloon tähän liittyen.

Tarkastelun kohteena seuraavassa ovat usean maan hakema haukankasvatus, katkaravunpyydystys ratsailla Oostduinkeressä Belgiassa sekä ristien veistotaide Liettuassa.

4.5.1 Haukankasvatus, elinvoimainen perinne

Arabiemiraatit, Itävalta, Belgia, Tšekin tasavalta, Ranska, Unkari, Korean tasavalta, Mongolia, Marokko, Qatar, Saudi-Arabia, Espanja, Syyria (2012)⁹⁷

Haukankasvatus on perinne, jossa kasvatetaan ja koulutetaan haukkoja sekä muita petolintuja saalistamaan luonnollisessa ympäristössään. Haukankasvatus oli alun perin tapa hankkia ruokaa, nykyään se kuitenkin yhdistetään enemmän toveruuteen ja jakamiseen kuin hengissä pysymiseen. Haukkoja kasvatetaan lähinnä niiden muuttoreiteillä. Haukankasvatusta harrastavat niin ammattilaiset kuin harrastelijat ikään ja sukupuoleen katsomatta.

Kasvattajien ja haukkojen välille kehittyy vahva yhteys sekä henkinen side. Kasvattajien tulee olla sitoutuneita, jotta haukkojen kasvattaminen ja kouluttaminen onnistuu. Haukan kasvattaminen siirtyy sukupolvelta toiselle monin tavoin, joihin kuuluvat ohjaaminen, perheissä oppi-

96 Unesco (2011) Infokit. Intangible cultural heritage domains. <http://www.unesco.org/culture/ich/doc/src/01857-EN.pdf>

97 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00732>

minen ja muodollisempi opiskelu kerhoissa. Kuuman ilmaston maissa haukankasvattajat vievät lapsensa aavikolle ja opettavat siellä haukkojen käsittelyä sekä luottamuksen rakentamista haukkoihin. Vaikka haukankasvattajilla on erilaisia taustoja, he jakavat yhteiset arvot, perinteet ja tavat, kuten koulutusmenetelmät, käytetyt välineet, linnuista huolehtimisen ja yhteyden luomisen lintuihin. Haukankasvatus muodostaa pohjan myös laajemmalle kulttuuriperinnölle, kuten perinteiselle pukeutumiselle, ruoalle, lauluille, musiikille, runoudelle ja tanssille, joita yhteisöt ja haukankasvatuskerhot ylläpitävät.

Hakemusprosessi

Haukankasvattajat ja kasvatusta edustavat yhteisöt ovat olleet monien tapaamisten ja konsultaatioiden kautta mukana valmisteluprosessissa. Kansainvälisesti hakuprosessia on esitelty kansainvälisillä haukankasvatukseen festivaaleilla sekä kasvatukseen liittyvissä kerhoissa. Valmisteluun on liittynyt erilaisia konferensseja, symposiumeja ja työpajoja, joissa keskusteluun ovat ottaneet osaa paikalliset ja kansainväliset asiantuntijat. Hakuprosessista on tiedotettu laajasti eri ryhmien keskuudessa julkaisujen, tapaamisten ja verkon kautta. Itse hakulomaketta on kierrätetty eri kerhojen ja asiantuntijoiden kautta. Abu Dhabissa järjestettiin hakuprosessin aikana (2009–2011) kolme valmistelemaa kokousta, joissa kaikki hakijamaat olivat mukana.

Valintakriteerit

- Haukankasvatus on yhteisön jäsenille osa heidän kulttuuriperintöään. Se on sosiaalinen, luontoa ja ympäristöä kunnioittava perinne, joka siirtyy sukupolvelta toiselle luoden yhteisöllisyyden ja jatkuvuuden tunteen sekä korostaen heidän identiteettiään.
- Tämän perinteen lisääminen Unescon luetteloon voi osaltaan lisätä kulttuurista moninaisuutta sekä kulttuurienvälistä vuoropuhelua maailmanlaajuisesti, mitkä puolestaan parantaisivat aineettoman perinnön näkyvyyttä ja tietoisuutta sen tärkeydestä.
- Monissa maissa haukankasvatusta suojellaan monin keinoin, jotta sen siirtyminen voidaan turvata. Suojelussa keskitytään erityisesti työssä tehtävään harjoitteluun, kädentaitoihin sekä lajin säilymiseen. Näiden lisäksi suunnitellaan toimia, joilla haukankasvatuksen elinvoimaisuutta vahvistetaan ja joilla sekä kansallista että kansainvälistä tietoisuutta perinteestä kasvatetaan.
- Kaikki ehdokkuusprosessissa mukana olleet yhteisöt, järjestöt ja yksilöt ovat vapaaehtoisesti toimittaneet runsaasti aineistoa perinnön luetteloon saamiseksi.
- Haukankasvatus on jokaisen aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon hakevan maan kansallisessa luettelossa erikseen.

Wikimedia Commons / Krzych.w (K. P. Wiśniewski), CC BY-SA 3.0

Haukankasvatusta harrastetaan lukuisissa maissa Aasiassa, Arabi- maissa ja Euroopassa. Unescon luetteloon se päättyi 13 maan yhteisen hakuprosessin kautta.

- Pienenkin yhteisön perinteestä voi kasvaa suuri kokonaisuus. Katkaravunpyydystystä Belgian Oostduinkerckessä harjoittaa vain 12 taloutta, mutta vuosittaisille festivaaleille saapuu tuhansia vierailijoita.

Wikimedia Commons / Gertjan R., CC BY-SA 3.0

4.5.2 Katkaravunpyydystys ratsailla Oostduinkeressä

(Belgia 2013)⁹⁸

Kaksitoista kotitaloutta Belgian Oostduinkeressä ottaa aktiivisesti osaa katkaravunpyydystykseen. Jokaisella on oma erikoisuutensa, esimerkiksi verkkojen kutominen tai laaja osaaminen brabantinhevosista. Kahdesti viikossa talvikuukausia lukuun ottamatta vahvat brabantinhevoset kävelevät syvällä Oostduinkerken aallokossa rannan suuntaisesti vetäen perässään suppilon muotoisia verkkoja, joita kaksi lautaa pitää auki. Hiekkaa pitkin vedettävä kettinki synnyttää tärinää, jonka takia katkaravut hyppivät verkkoon. Ravustajat panevat saaliin hevosten kyljillä roikkuviin koreihin ja myöhemmin ravut kypsennetään ja syödään. Ravustajien olennaisimpia ominaisuuksia ovat meren ja sen hiekkapohjan tuntemus sekä korkea luottamus ja kunnioitus hevosiin kohtaan. Katkaravunpyydystäjät toimivat jaettujen kulttuuriarvojen ja yhteisen vastavuoroisuuden periaatteilla. Kokeneet ravustajat esittelevät tekniikoitaan ja jakavat aloittelijoille omaa tietouttaan verkoista, vuorovesistä ja virtauksista.

Perinne antaa yhteisölle vahvan yhteisen identiteetin tunteen ja sillä on keskeinen rooli sosiaalisissa ja kulttuurisissa tapahtumissa. Näihin tapahtumiin kuuluvat kaksipäiväiset katkarapufestivaalit, joihin saapuu yli 10 000 vierailijaa vuosittain. Paikallinen yhteisö käyttää kuukausia paraatilavojen rakentamiseen, katuteatterin valmisteluun ja pukujen valmistamiseen. Osana festivaalia järjestetään kilpailu, jossa sadat lapset pääsevät mukaan katkaravunpyydystykseen.

Hakemusprosessi

Oostduinkerken ratsailla tapahtuvan katkaravunpyydystyksen suojelukeinot on kehitetty yhteistyössä kotitalouksien ja kunniamaininnan saaneiden ratsastaja-kalastajien kanssa, heitä edustavan järjestön, kansallisen kalastusmuseo NAVIGOn sekä Koksijden kaupunginvaltuuston kanssa.

Suojeluprosessin aikana NAVIGO organisoi yhteydenpidon useiden toimijoiden ja järjestöjen välille. Kotitaloudet kutsuttiin säännöllisesti konsultaatioihin. Kotitaloudet tekevät aktiivisesti yhteistyötä elementin arvojen suojelussa ja kestävä turismin edistämiseksi sekä paikallisten, alueellisten ja kansainvälisten kulttuuritapahtumien, festivaalien ja työpajojen järjestämisessä. Kunniamaininnan saaneet ratsastaja-kalastajat varmistavat, että tietous siirtyy sukupolvelta toiselle. NAVIGOn kanssa tavoitellaan kansallista (tai jopa kansainvälistä) yhteistyöverkostoa.

Orde van de Paardenvisser-järjestö on sitoutunut lisäämään yleisön tietoisuutta perinteestä. Järjestön järjestämät tapahtumat kehitetään yhteistyössä kotitalouksien ja paikallisen kaupunginvaltuuston kanssa. Koksijden kaupunginvaltuusto jatkaa kotitalouksien taloudellista ja logistista tukemista.

98 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00673>

Valintakriteerit

- Katkaravunpyydystys ratsailla tarjoaa kokeneille ravustajille mahdollisuuden siirtää tietouttaan ja taitojaan eteenpäin nuoremmille sukupolville samalla tuoden Oostduinkerken yhteisölle identiteetintunnetta ja kunnioitusta merellistä ympäristöä kohtaan.
- Elementin lisääminen Unescon listalle voi lisätä yleisellä tasolla aineettoman kulttuuriperinnön näkyvyyttä ja edistää tietoisuutta pienten, täysin paikallisten perinteiden merkityksestä. Samalla listalle pääsy korostaa ihmisten, eläinten ja luonnon läheistä suhdetta sekä edistää kestävän kehityksen ja ihmisen luovuuden kunnioittamista.
- Perinteen harjoittajien, paikallisten hallintojen ja puolueiden menneet ja nykyiset pyrkimykset ovat edistäneet katkaravunpyydystyksen suojelua: monia keinoja perinteen dokumentoimiseen, eteenpäin siirtämiseen ja edistämiseen on ehdotettu. Nämä pitävät sisällään kansallista ja kansainvälistä verkostoitumista ja yhteisön tarkkailua siinä tapauksessa, jos elementti lisätään listalle.
- Ravustajat ja yhteisön edustajat panivat ehdokkuuden alulle ja osallistuivat sen valmisteluun aktiivisesti tehden yhteistyötä tutkijoiden kanssa, ja tekivät tämän vapaasta tahdostaan.
- Katkaravunpyytäjien yhteisön avulla katkaravunpyydystys ratsailla Oostduinkerlessä liitettiin Belgian Flanderin aineettoman kulttuuriperinnön listalle vuonna 2009. Flaamilaisen ministeriön taiteen ja kulttuuriperinnön yksikkö pitää yllä ja päivittää listaa.

4.5.3 Ristien veistotaide

(Liettua 2008)⁹⁹

Liettuassa ristien veistotaiteella tarkoitetaan laajalle levinnyttä perinteistä ristien ja alttarien tekoa sekä ristien siunaamista ja siihen liittyviä rituaaleja. Tammesta vuollut ristit kuuluvat katolisiin seremonioihin sekä elonkorjuujuhliin. Kun pappi on siunannut ristin, se saa pysyvän pyhän merkityksen. Risteistä on tullut kansallisen ja uskonnollisen identiteetin symboleja, jotka ovat vahvasti sidoksissa 1800-luvun Venäjän vallan aikaiseen ortodoksisuuteen. Ristien symbolinen rooli vahvistui neuvostovallan aikana, vaikka ne olivatkin silloin virallisesti pannaissa.

Ristit ovat kooltaan 1–5 metrin korkuisia ja niissä on usein pieni katos ja koristekuvioita. Joskus niihin on kiinnitetty myös pieniä pyhimyspatsaita. Ihmiset kääntyvät hädässä usein Neitsyt Mariaa ja muita pyhimyksiä esittävien patsaiden puoleen. Ristit on sijoitettu tien vierustoille, kylien

99 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00013>

edustoille, lähelle muistomerkkejä sekä hautausmaille. Risteille jätetään usein myös erityyppisiä uhrilahjoja, erityisesti ruokaa, rukousnauhoja, rahaa tai värikkäitä huiveja ja esiliinoja. Ristit ovat myös kyltien tärkeitä kohtauspaiikkoja sekä yhteisön yhtenäisyyden symboleja.

Ristien veistämisen taito siirtyy sukupolvelta toiselle perimätietona. Ristien veistotaidetta uhkaa Liettuan raportin mukaan erityisesti maaseudulta tapahtuva ihmisten joukkomuutto kaupunkiin.

Ristien veistotaide hyväksyttiin Unescon mestariteosten listaan alun perin jo vuonna 2001 eli valintakriteerit ovat samat kuin muilla varhaisemman listan kohteilla (ks. s. 4). Näistä kohteista ei ole tarkempia tietoja saatavilla esimerkiksi hakemusprosessista tai mukana olleista yhteisöistä.

4.6 Perinteiset käsityötaidot

Perinteiset käsityötaidot on luultavasti kaikista käsin kosketeltavin aineettoman kulttuuriperinnön ilmentymä. Aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimus keskittyy kuitenkin lähinnä käsityötaidoissa tarvittavaan taitoon ja tietouteen, ei itse tuotteisiin. Sen sijaan että keskittyttäisiin tehtyjen esineiden säilyttämiseen, suojelutoimien tulisi suuntautua käsityötaitojen tukemiseen. Keskiössä tulisi olla käsitöiden tekeminen sekä taitojen ja tietojen siirtäminen eteenpäin.

Perinteisille kädentaidolle löytyy monia eri ilmentymismuotoja: työkalut, vaatetus ja korut, juhlatilaisuuksissa ja esittävässä taiteessa käytettävät asut ja lavasteet, säilytykseen, kuljetukseen ja suojaukseen tarkoitettut esineet, koriste- ja rituaaliesineet, soittimet ja aterimet sekä lelut.¹⁰⁰

Perinteiset käsityötaidot edustavat noin viidesosaa Unescon luettelon kaikista kohteista (81 kohdetta). Listalle ovat päässeet mm. kirgisialaisten mattojen kutominen, botswanalainen keramiikka, Indonesian papua-kansan laukut sekä iranilaiset matot Farsin ja Karsanin alueilta. Samoin kiinalainen paperileikkaus ja indonesialainen batiikkivärjäys löytyvät luettelosta.

Eurooppalaisia esimerkkejä ovat Alençonin pitsinnyplästekniikka sekä *Aubusson*-kuvakudokset Ranskasta, Kroatiasta taas piparit sekä Zagorjen puulelut.

Virosta listalle on päässyt Kihnun saaren kulttuuri, jonka näkyvin symboli ovat yhteisön naisten tekemät neuleet: lapaset, sukkahousut, hameet ja paidat, jotka ovat värikkäitä ja taidokkaasti kirjailtuja. Monet vaatteissa esiintyvistä muodoista ja väreistä ovat peräisin muinaisista taruista.

100 Unesco (2011) Infokit. Intangible cultural heritage domains. <http://www.unesco.org/culture/ich/doc/src/01857-EN.pdf>

Liettuan kohde
Ristien veistotaide
on taitavaa käsityötä
ja samalla sidoksissa
uskonnolliseen
perinteseen.

Cremonassa rakennetaan
maailmankuuluja viuluja.
Jokainen viulu on yksilö, joka
koostuu yli 70:stä osasta.

Perinteisistä käsityötaidoista lähemmin paneudutaan Cremonan viulunrakennustaitoon Italiassa, puukehysten piirrotukseen Ranskassa sekä pitsintekoon Kroatiassa.

4.6.1 Cremonan perinteinen viulunrakennustaito

(Italia 2012)¹⁰¹

Italian Cremonan kaupungin viulunrakennustaito on tunnettu perinteisestä prosessistaan jousoitinten muokkaamisessa ja entisöinnissä. Viuluntekijöiden oppilaitoksessa opetus pohjautuu tiiviiseen opettaja-oppilas-suhteeseen. Tämän jälkeen oppilaat menevät harjoitteluun paikalliseen verstaaseen. Verstaalla he jatkavat taitojen ja tekniikan hiomista jatkuvassa prosessissa.

Jokainen viuluntekijä rakentaa vuosittain kolmesta kuuteen soitinta, muokaten ja kooten yli 70 kappaletta puuosia käsin muotin ympärille. Yksikään soitin ei ole samanlainen. Jokainen soittimen osa on tehty erityisestä, hyvin kehittyneestä puusta, joka on tarkkaan valikoitu. Soittimissa ei käytetä mitään teollista ainesta.

Viulujen teko vaatii suurta luovuutta: viuluntekijän tulee soveltaa yleisiä ohjeita ja henkilökohtaisia tietojaan jokaiseen soittimeen. Cremonan viuluntekijät ovat vakuuttuneita siitä, että heidän osaamisensa jakaminen on olennainen osa tämän kädentaidon kasvua, ja että keskustelu muusikoiden kanssa on olennaista, jotta heidän tarpeitaan voi ymmärtää. Perinteistä viuluntekkoa edistää kaksi viuluntekijöiden liittoa: *Consorzio Liutai Antonio Stradivari* ja *Associazione Liutaria Italiana*. Perinteinen viulunteko on olennainen osa Cremonan identiteettiä ja sillä on ratkaiseva vaikutus kaupungin sosiaalisiin ja kulttuurisiin tapoihin, rituaaleihin ja tapahtumiin.

Valintakriteerit

- Perinteistä viuluntekotaitoa on siirretty sukupolvelta toiselle niin työssä oppimisen kuin koulutuksenkin kautta. Taidolla on suuri merkitys Cremonan asukkaiden jokapäiväisessä elämässä ja se vahvistaa heidän identiteettiään.
- Huomioiden tämän kansainvälisesti tunnetun, perinteisen viuluntekotaidon vaativuuden ja kekseliäisyyden sen lisääminen Unescon luetteloon on todiste ihmisen luovuudesta, edistämällä samalla kulttuurien välistä keskustelua ja aineettoman kulttuuriperinnön näkyvyyttä kokonaisuudessaan.

101 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00719>

- Tämän kädentaidon suojeluyrityksiin eri aikoina ovat ottaneet osaa sekä sitä ovat tukeneet moninaiset kunnalliset ja kansalliset organisaatiot, paikalliset instituutiot sekä viuluntekijöiden työpajat ja järjestöt.
- Viuluntekijät ja heidän järjestönsä, yhdessä paikallisten instituutioiden ja Cremonan kaupungin edustajien kanssa, ovat osallistuneet ehdokkuusprosessiin ja tukevat sitä sekä ovat tehneet näin omasta, vapaasta tahdostaan.
- Cremonan viuluntekotaito on lisätty Italian kansalliseen aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon sekä Lombardian alueen aineettoman kulttuuriperinnön rekisteriin, jota ylläpitää Lombardian alueen etnografian ja sosiaalisen historian arkisto.

4.6.2 Puukehysten piirrotus Ranskassa

(2009)¹⁰²

Piirrotusperinteen tarkoitus on hallita monimutkaisen puurakennuksen suunnittelun kolme ulottuvuutta. Tällä perinteisellä osaamisella vastustetaan modernia standardisoimista korostamalla rakentajan roolia rakentamisprosessissa ja antamalla luovan alkusysäyksen itse rakenteille. Piirrotus on yhdistelmä Ranskassa 1200-luvulta saakka käytettyjä graafisia prosesseja, jotka mahdollistavat rakennuksen todellisten määrien, yhteenliittymien ja puisten osien ominaisuuksien tarkan ilmaisun suunnitelman avulla.

Perinnettä on opetettu erikoisaineena melko erillään arkkitehtuurin teoriasta ja käytännöstä. Tämän prosessin avulla puuseppä voi määrittää kaikki tarvittavat osat ennen kuin ne rakennetaan, olivat ne kuinka monimutkaisia tahansa. Näin varmistutaan siitä, että kaikki osat sopivat täydellisesti yhteen kun kehys on rakennettu. Puukehysten piirrotusperinteeseen liittyy myös symbolisia merkityksiä. Piirrotusta opetetaan erikoiskursseilla monissa koulutuskeskuksissa, ammattijärjestöissä ja alan yrityksissä.

Hakemusprosessi

Ei tarkempaa tietoa lyhyessä hakemuksessa.

Valintakriteerit

- Elementti siirtyy eteenpäin sen harjoittajien keskuudessa luoden heille samalla identiteetin ja jatkuvuuden tunteen.

102 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00251>

1200-luvulta perityvää puuehysten piirrotusta opetetaan nykyisin monissa koulutuskeskuksissa, ammattijärjestöissä ja alan yrityksissä.

Kroatialaisen pitsinteon perinteet juontavat juurensa renessansiin asti. Perinne elää ja voi hyvin tänäkin päivänä.

- Elementin lisääminen Unescon listalle voi lisätä aineettoman kulttuuriperinnön näkyvyyttä niin paikallisella, kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla ja samalla se edistää kulttuurin moninaisuuden ja luovuuden kunnioitusta.
- Ehdotetut toimenpiteet keskittyvät nuorison ammatilliseen kouluttamiseen, joka on elintärkeää elementin suojelulle.
- Yhteisöt ja perinteen harjoittajat olivat mukana ehdokkuusprosessissa ja suojelukeinojen määrittelyssä.
- Elementti on Ranskan aineettoman kulttuuriperinnön listalla.

4.6.3 Pitsinteko Kroatiassa

(2009)¹⁰³

Kroatiassa on nykyään vähintään kolme erillistä pitsinteon perinnettä. Perinteet ovat keskittyneet Adrianmeren rannikolla sijaitsevan Pagin, Pohjois-Kroatiassa sijaitsevan Lepoglavan ja Dalmatian rannikon lähellä sijaitsevan Hvarin kaupunkeihin.

Pagin ristipistoin tehtyä pitsiä käytettiin alun perin kirkollisissa vaatteissa, pöytäliinoissa ja vaatteiden koristeissa. Pitsinteko sisältää hämähäkkiverkkoa muistuttavan kuvion koristelun geometrisin kuvioin. Perinne siirtyy eteenpäin nykyään vuoden mittaisilla kursseilla, joita pitävät vanhemmat naiset.

Lepoglavan nyplätty pitsi tehdään punomalla kehrättyä lankaa. Siitä tehdään usein pitsinauha ja kansanasuihin tai sitä myydään kylien markkinoilla. Lepoglavassa pidettävä kansainvälinen pitsifestivaali juhlistaa tätä taidetta vuosittain.

Aloe-pitsiä tekevät Kroatiassa ainoastaan Hvarin kaupungin benediktiininunnat. Aloe-kasvin lehdistä saadaan ohuita, valkoisia rihmoja ja niistä kudotaan verkko tai jokin muu kuvio pahviselle alustalle. Tästä syntyvät työt ovat Hvarin symboleja.

Maaseudun naiset ovat kehittäneet kaikki nämä pitsityylit saadakseen ylimääräisiä tuloja. Tämä käsityötaito tuottaa tärkeitä osia perinteisiin asuihin sekä on itsessään todistus elinvoimaisesta kulttuuriperinteestä.

103 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00245>

Hakemusprosessi

Hakemuksen valmistelu alkoi paikallisten yhteisöjen ja keskeisten museoiden, arkistojen ja kirkkojen antaessa siihen täyden suostumuksensa. Kenttätyössä tarkistettiin olemassa olevaa tietoa ja kerättiin uusia tietoja liittyen pitsin tekemiseen mm. työvälineiden, -materiaalien, tyyppien ja käyttötarkoitusten osalta pitsintekijöiden parissa. Lisäksi kuultiin mm. kaupunginjohtajia, rehtoreita ja kirkon edustajia projektista, erityisesti menetelmien turvaamisen ja elvytyksen osalta.

Valintakriteerit

- Kroatiassa Pagin, Hvarin ja Lepoglavan alueilla perinteinen pitsinteko on olennainen osa yhteisöjen identiteettiä ja se välittyy sukupolvelta toiselle.
- Elementin lisääminen Unescon listalle voi lisätä aineettoman kulttuuriperinnön näkyvyyttä niin mainituilla alueilla kuin kansainvälisesti sekä edistää kulttuurista moninaisuutta ja luovuutta.
- Ehdokkuushakemuksessa käsitellään monia nykyisiä ja suunniteltuja suojelutoimia, joihin kuuluvat mm. lain määräämä suojelu, aineiston dokumentointi sekä perinteen sisällyttäminen koulujen opetussuunnitelmiin, jossa pääpaino on perinteen eteenpäin välittämisessä.
- Ehdokkuusprosessi toteutettiin paikallisten yhteisöjen sekä instituutioiden (esimerkiksi kerhot ja järjestöt) täydellä tuella ja osallistumisella.
- Ehdokkuushakemuksessa esitellyt kolme eri pitsityyliä on lisätty Kroatian kansalliseen luetteloon.

4.7 Parhaat suojelukäytännöt

Seuraavassa kappaleessa tarkastellaan lähemmin Unescon aineettoman kulttuuriperinnön parhaiden suojelukäytäntöjen rekisteriä. Nämä ohjelmat, hankkeet ja toiminnot ovat esimerkkejä, jotka Unescon näkemyksen mukaan parhaiten edustavat aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimuksen henkeä ja tavoitteita. Niiden toivotaan toimivan inspiraation lähteinä muillekin tunnistaa, nostaa esiin ja turvata aineetonta kulttuuriperintöä. Rekisteri toimii siis alustana myös menetelmien vaihdossa ja kehittämisessä. Unesco on rohkaissut jäsenvaltioita tekemään ehdotuksia parhaiden suojelukäytäntöjen luetteloon niin kansallisen kuin kansainvälisenkin yhteistyön edistämiseksi.

Tarvetta rohkaisuun on, sillä vuonna 2013 ilmestyneessä Unescon arviointiraportissa¹⁰⁴ todettiin, että parhaiden suojelukäytäntöjen rekisteri on vähiten näkyvä ja vähiten hyödynnetty Unescon sopimukseen liittyvistä työkaluista. Vuosien 2009–2013 välisenä aikana vain 11 kohdetta valittiin rekisteriin. Haasteena ovat olleet sekä Unescon sihteeristön varojen vähäisyys tällä alueella että jäsenmaiden heikko kapasiteetti hyvien hakemusten muotoiluun (Unesco 2013).

4.7.1 *Táncház*-metodi: unkarilainen malli aineettoman kulttuuriperinnön siirtämiseksi

(Unkari 2011)¹⁰⁵

Unkarilainen *Táncház* (tanssitalo) on opetusmalli, jolla opetetaan kansantanssia ja musiikkia yhdistäen perinteisiä oppimistyyliä moderneihin pedagogisiin ja akateemisiin keinoihin. Osallistujat oppivat tanssitaidon tarkkailemalla ja matkimalla kokeneita perinteen osaajia. Samalla he kuitenkin käyttävät omaa luovuuttaan kehittäessään osaamistaan ja tanssitaitoaan. Opetusmallia täydennetään laulun opetuksella, käsityötoiminnalla sekä kansatieteellisillä esitelmillä. *Táncháziin* osallistuu viikoittain kymmeniä tuhansia harrastajia ja vuosittaisille festivaaleille jopa 100 000 harrastajaa.

Kuka tahansa ikään, taitoihin tai aikaisempaan kokemukseen katsomatta voi osallistua *Táncháziin*. Tavoitteena on luoda arvoihin perustuva, yhteisöä rakentava, viihdyttävä, mutta kuitenkin opettavainen vapaa-ajantoiminnan muoto, joka luodaan aineettoman kulttuuriperinnön harjoittamisen ja sen siirtämisen avulla. *Táncház*-metodia hyödynnetään myös taidekouluissa ja yleisen koulutuksen kaikilla tasoilla. Metodi on myös vaikuttanut kansantanssi- ja kansanmusiikkiesityksiin.

Vuosittaiset kansalliset *Táncház*-festivaalit ja -markkinat ovat suurin metodin harjoittajien ja välittäjien tapaaminen. Näiden lisäksi on muodostunut myös pienempiä *Táncház*-tapahtumia, jotka on tarkoitettu tietyille ikäryhmälle, tai joissa keskitytään tiettyyn aiheeseen. Myös työpajoja, leirejä, teattereita sekä käsityökerhoja on kehitetty metodin pohjalta. Aiheeseen liittyvien julkaisujen suuri määrä on tehnyt *Táncházista* suosituksen, ja julkaisut ovat myös auttaneet metodin jalostamisessa ja siirtämisessä, samalla kun kansantanssi- ja kansanmusiikkiarkistot ovat mahdollistaneet yleisön pääsyn tutkimaan arkistojen tallenteita. *Táncházin* mallia on helppo soveltaa minkä tahansa yhteisön aineettoman kulttuuriperinnön suojelemiseen ja sen siirtämiseen sukupolvelta toiselle käytännön teoilla. Tällä tavalla voidaan säilyttää perinnön monimuotoisuus.

104 Evaluation by the Internal Oversight Service of UNESCO's standard-setting work of the Culture Sector. <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002230/223095e.pdf>

105 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&Art18=00515>

Hakemusprosessi

Mukana olleita yhteisöjä informoitiin ehdokkuudesta monien tiedotusväylien kautta. Unkarin ulkoilmamuseon aineettoman kulttuuriperinnön osasto, joka koordinoi ehdokkuushakemusta, perusti monien järjestöjen asiantuntijoista koostuvan työryhmän. Kansantaiteen parissa toimivat merkittävät kansalliset kansalaisjärjestöt ja valtion kansantaiteen instituutio liittyivät yhdessä Unkarin perintöalan perustamaan MANÉTAan (Unkarin kansantaiteen valtuusto). MANÉTAn välityksellä kaikkia jäsenjärjestöjä, paikallisia yhteisöjä ja ryhmiä informoitiin ehdokkuudesta ja valmistelutoimenpiteistä. Kansalliset järjestöt ja etujärjestöt ilmaisivat täyden suostumuksensa ehdokkuudelle.

Ehdokkuuteen liittyvä tiivistelmä ja asiakirja suostumusta varten pantiin useille aiheeseen liittyville Internet-sivustoille sekä keskustelufoorumille. Ne julkaistiin myös sanomalehdissä ja niistä tiedotettiin Unkarin valtion radiokanavilla.

Kansalaisjärjestöille ja eturyhmille tarkoitetut asiakirjat suostumusta varten allekirjoittivat paikalliset *táncház*-johtajat, järjestävät laitokset ja Unkarin ulkopuolella olevat unkarilaiset vähemmistöryhmät, jotka ovat aktiivisesti mukana *táncház*-liikkeessä kansainvälisesti. Näihin vähemmistöryhmiin kuuluvat Slovakian, Romanian, Serbian, Kroatian ja Pohjois-Amerikan unkarilaisyhteisöt ilmaisivat ottavansa osaa ja tukevansa ehdokkuusprosessia.

Valintakriteerit

- *Táncház*-metodi on tehokas tapa säilyttää, välittää ja tätä kautta suojella aineetonta kulttuuriperintöä. Metodi on koskettanut monia järjestöjä ja yhteisöjä useassa paikassa, monen sukupolven ajan.
- *Táncház*-metodin joustavuus on mahdollistanut sen käytön niin kansallisella, alueellisella kuin kansainvälisellä tasolla, erityisesti Euroopassa, Japanissa ja Yhdysvalloissa. Metodin avulla on myös mahdollista edistää maailman pohjois- ja eteläosien välistä yhteistyötä, sillä metodin kehys on helposti muokattavissa.
- Metodi rohkaisee luovuuteen ja perinteen elvyttämiseen innovatiivisella siirtämismallilla, joka on joustava ja mahdollistaa osallistumisen. Metodia tukee tutkimus ja aineiston dokumentointi. Metodina tavoitteena on lisätä tietoisuutta sekä varmistaa perinteisen tanssin ja musiikin arvojen säilyminen nyky-yhteiskunnassa.
- Ohjelma käyttää tehokkaita keinoja perinnön siirtämiseen ja levittämiseen, jotta perinteet saadaan säilymään niin unkarilaisten kuin muidenkin maiden nuorten joukossa. Ohjelman tehokkuutta ja elinvoimaisuutta on arvioitu määrällisillä mittareilla.

- *Táncház* koskettaa kaikenikäisiä ja -taustaisia ihmisiä, olivat he sitten maalaisyhteisön jäseniä tai kaupunkilaisnuoria, tutkijoita tai perinteen siirtäjiä. Perinne koskettaa ketä tahansa, jonka mielestä *Táncház* kuuluu aineettoman kulttuuriperinnön piiriin ja joka on sitoutunut siirtämään tuota perintöä eteenpäin.
- Ohjelman käyttämä siirtämismetodi on joustava ja sen etuihin kuuluu sen helppo muokattavuus erilaisiin elämäntyyliin ja erilaisille yleisöille.
- Maan edustajisto ja perinteen kantajat ovat ilmaisseet halunsa ja sitoumuksensa tehdä yhteistyötä *Táncház*-metodin levittämisessä, jos se valitaan luetteloon.
- Ohjelman kehityskaaresta ja levinneisyydestä johtuen ohjelmasta on saatu positiivisia tuloksia.
- Ohjelmaa voidaan käyttää mallina muissakin maissa.

4.7.2 Ludodiversiteetin ylläpitäminen – Flanderin perinteisten pelien suojeleminen (Belgia 2011)¹⁰⁶

Belgialaisen ohjelman nimi Ludodiversiteetti tulee latinasta sanasta *ludo* ”minä pelaan”, joka viittaa pelien, urheilun, liikunnan, tanssin ja akrobatian monipuolisuuteen. Yhdessä paikallisten yhteisöjen ja järjestöjen kanssa kansalaisjärjestö Sportimonium on ryhtynyt toimenpiteisiin suojelemaan Flanderin peli- ja urheiluperintöä. Tämä perintö sisältää 23 perinteistä peliä, joiden joukossa on erilaisia ampuma-, keilaus-, heitto- sekä pallopelejä.

Sportimonium on suojelemaan perintöä muun muassa seuraavasti: tukemalla perinteisiin peleihin liittyviä organisaatioita, julkaisuja, festivaaleja sekä asiantuntijuuden levittämistä lainaamalla pelivälineitä sekä perustamalla puiston näitä perinteisiä pelejä varten. Ohjelman perustana on järjestelmällinen dokumentointi ja tutkimus: tietoa perinteisistä peleistä ja urheilusta ympäri maailman on kerätty ja tähän tietoon voi tutustua Sportimoniumin arkistointikeskuksessa. Yksi ratkaiseva tekijä perinteen suojelemissa on tietoisuuden lisääminen pelaajien kesken, jotta he ymmärtävät oman aineettoman kulttuuriperintönsä merkityksen kulttuurilleen kokonaisuudessaan. Erityistä huomiota on kiinnitetty uusien jäsenien houkutteluun, varsinkin nuorison ja naisten keskuudesta. Sportimoniumin käyttämää mallia voidaan soveltaa muuallakin. Yksi tämän mallin hyviä puolia on sen moduuleista koostuva rakenne: eri vaiheita voidaan soveltaa paikallisten, alueellisten, kansallisten ja kansainvälisten asiayhteyksien mukaan.

106 <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&Art18=00513>

Hakemusprosessi

Sportimoniumin juuret juontavat 1970-luvulla alkaneeseen laajaan tutkimusohjelmaan. Perinteisten pelien rikkaus ja laaja valikoima johtivat vuonna 1980 järjestön perustamiseen, joka tutustuttaisi ihmiset uudelleen perinteisiin peleihin. Vuosien varrella Sportimonium on luonut hyvät suhteet moniin harrastajiin sekä harrastajakerhoihin ja -järjestöihin. Tämän seurauksena vuonna 1988 perustettiin perinteisten pelien liitto (*Vlaamse Traditionele Sporten*), jonka yhtenä perustajajäsenenä toimi Sportimonium. Tämä liitto kasvoi tasaisesti viidestäsadasta 12 500 jäseneseen, ja toimii nykyään kattojärjestönä 23 erilaiselle perinteiselle pelille. Sportimoniumista tuli aineettoman perinnön suojelemisen asiantuntijakeskus kansallisella ja kansainvälisellä tasolla niin perinteisen kuin modernin kulttuuriliikkeen parissa. Hakemus muotoiltiin tiiviissä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Valintakriteerit

- Tämä neljän vuosikymmenen ikäinen ohjelma esittelee suojelukeinoja, joita ovat mm. elävöittäminen, dokumentointi, tutkimus sekä tietoisuuden lisääminen. Nämä keinot ovat vahvistaneet perinteisen urheilun ja pelien asemaa nyky-yhteiskunnassa. Ohjelman vahvuuksia ovat lähestymistapa, joka sitouttaa yhteisön laajalti mukaan; sen kekseliäs idea lainata välineitä sekä museon muuttaminen interaktiiviseksi leikki- ja rentoutumistilaksi.
- Monien strategioiden avulla mukana olevat järjestöt ovat levittäneet kokemuksiaan kansainvälisesti; ohjelman avulla voidaan myös rohkaista muissa maissa tehtävää yhteistyötä, jotta perinteisistä peleistä saadaan elinvoimaisia elementtejä muidenkin maiden aineettomaan kulttuuriperintöön.
- Ohjelma heijastelee Unescon aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimuksen henkeä vahvistamalla aineettoman kulttuuriperinnön elinvoimaisuutta; se on kehittänyt innovatiivisia keinoja harrastajien osallistumiseen, erityisesti nuorten ihmisten mukaan saamisessa. Ohjelma antaa myös oman leimansa alueelliseen kulttuuri-identiteettiin.
- Ohjelman avulla on onnistuttu vahvistamaan perinteisten pelien elinvoimaisuutta, esittämään näkyviä tuloksia, pitämään kiinni perinteistä, parantamaan niiden eteenpäin siirtämistä sekä lisäämään yhteisön osallistumista. Tutkijat ovat arvioineet menetelmien tehokkuuden, toimeenpanon ja tulokset viimeisten vuosien aikana.
- Ohjelmaan ovat ottaneet osaa perinteen harjoittajat, tutkijat, kansalaisjärjestöt sekä julki-set instituutiot. Suurin osa yksittäisistä osallistujista on jäsen projektia johtavassa instituutiossa.

- Ohjelmassa kehitettyjä työkaluja sekä strategioita voidaan käyttää mallina ja niitä voidaan mahdollisesti hyödyntää myös kansainvälisellä tasolla.
- Vastuussa olevat järjestöt ja hakemuksen jättävä valtio ovat ilmaisseet halukkuutensa ohjelman levittämiseen. Listalle valittaessa sitä voidaan käyttää aineettoman kulttuuriperinnön suojelun hyvänä esimerkkinä.
- Ohjelman tulokset voidaan mitata ja ne on arvioitu laadullisin ja määrällisin tutkimusmenetelmin. Näitä tuloksia on saatu seuraavista aiheista: koulutus, järjestön yhteisöille tarjoama tuki, dokumentointi sekä osallistujien määrän tasainen kasvu.
- Ohjelman moduulirakenteen ansiosta se voidaan ottaa käyttöön vaiheittain muissakin maissa, joissa perinteisiä pelejä pelataan, ja joissa ihmiset haluavat suojella niitä. Vaiheet voidaan mukauttaa eri maiden kapasiteettien mukaan.

5 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Yleissopimus aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta hyväksyttiin Unescon yleiskokouksessa vuonna 2003. Reilussa kymmenessä vuodessa se on osoittautunut yhdeksi suosituimmista Unescon sopimuksista, sillä jo 161 maailman valtiota on ratifioinut sen.

Tämän selvityksen tarkoituksena on ollut tarkastella lähemmin Unescon aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimuksen toteuttamista kansainvälisten esimerkkien valossa. Selvityksen tehtävänannossa Museovirasto pyysi Cuporea keräämään tiedot Suomen kannalta kiinnostavien maiden aineetonta kulttuuriperintöä koskevista luetteloista, näiden luetteloiden laatimisen kriteereistä, niitä koskevasta päätöksentekoprosessista sekä aineettoman kulttuuriperinnön kansallisesta hallinnoinnista. Tällä tavoin selvitys toimii tausta-aineistona, kun lähdetään etsimään Suomelle sopivaa toimintamallia aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimuksen toimeenpanemiseksi ja laajemminkin aineettoman kulttuuriperinnön vaalimiseksi.

Lähempään tarkasteluun valittiin 13 Unescon yleissopimuksen allekirjoittanutta eurooppalaista maata: Belgia, Bulgaria, Italia, Itävalta, Kroatia, Latvia, Liettua, Norja, Ranska, Ruotsi, Turkki, Unkari ja Viro. Tarkasteluun otettiin mukaan myös kaksi Euroopan ulkopuolista maata eli Korean tasavalta ja Meksiko.

Valittujen maiden osalta selvitettiin millaisiin toimiin sopimuksen toimeenpanemiseksi on ryhtytty: ketkä ovat olleet tärkeimmät toimijat prosessissa sekä minkälaisia aineettoman kulttuuriperinnön luetteloita kussakin maassa on laadittu, millä kriteereillä ja minkälaisessa laajuudessa. Luettelointi on vain yksi osa sopimuksen kansallista toimeenpanoa, mutta tämän selvityksen toimeksiannossa se katsottiin keskeiseksi. Tiivistelmät eri maiden tavoista toteuttaa aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimusta löytyvät liitteestä 3.

Selvityksessä tarkasteltiin myös Unescon määrittelemiä aineettoman kulttuuriperinnön osa-alueita sekä Unescon luetteluun päätyneitä kohteita kussakin kategoriassa. Näiden kohteiden osalta selvitettiin millaiset ovat olleet valintakriteerit, minkälaisen prosessin seurauksena kohteet ovat listalle päätyneet sekä millaiset sidosryhmät ja yhteisöt ovat olleet prosessissa mukana.

5.1 Aineettomasta kulttuuriperinnöstä vastaavat tahot

Aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimus jättää kullekin sopimuksen allekirjoittaneelle valtiolle vapauden löytää omanlaisensa tapa toteuttaa sen velvoitteita. Selvityksessä kävikin ilmi, että eri mailla on hyvin erilaisia kansallisia tulkintoja. Suurimmassa osassa maita (Kroatia, Ranska, Belgia, Italia) kulttuurista vastaava ministeriö on vastuullinen taho sopimuksen toteuttami-

nessa. Italiassa ja Ranskassa vastaavan ministeriön toimialaa ovat sekä kulttuuri että matkailu. Virossa, Latviassa ja Liettuassa toteuttamistyö taas on annettu ministeriön alaisen kansanperinneinstituutin vastuulle. Esimerkkinä vain Itävallassa aineettoman kulttuuriperintösopimuksen toimeenpano on Unesco-toimikunnan vastuulla. Norjassa vastuullinen organisaatio on taideneuvosto eli Kulturrådet, Ruotsissa taas Kielen ja kansanperinteen tutkimuslaitos. Bulgariassa toimeenpanovastuussa ovat kulttuuriministeriö sekä Bulgarian tiedeakatemian kansanperinnön instituutti. Unkarissa vastuu toimeenpanosta on ministeriön ohella Unkarin ulkoil-mamuseoon perustetulla aineettoman kulttuuriperinnön yksiköllä. Koreassa toimeenpanosta vastaa Korean kulttuuriperinnön virasto, Meksikossa taas Kansallinen taiteen ja kulttuurin komissio. Oletettavaa on, että toimeenpanon rahoituksesta vastaa se ministeriö, jonka vastuulla kulttuuri tai kulttuuriperintö kussakin maassa on.

Vastuutahon valinnalla on epäilemättä vaikutusta sopimuksen toimeenpanon painotuksiin. Esimerkiksi kansanperinteeseen erikoistuneella instituutiolla on väistämättä työssään erilaisia painotuksia kuin taideneuvostolla, esimerkiksi ohjautuuko työ perinteisempiin kohteisiin ja kulttuuriperinnön aloihin vai eri taiteenlajeihin laajemminkin. Ministeriön sisällä oleva tiivis yhteistyö kulttuuri- ja matkailuosastojen kesken voi tuoda aineettomalle kulttuuriperinnölle laajempaa hyväksyntää, jos sillä nähdään olevan myös matkailuun ja talouteen liittyviä myönteisiä vaikutuksia. Toisaalta se voi myös ohjata painottamaan kaupallisia ulottuvuuksia suhteessa muihin arvoihin. Vahva tieteeseen liittyvä painotus vastuutahon valinnassa tuo varmasti akateemista selkänöjää, mutta voi pahimmillaan eristää toiminnan norsunluutorniin, kauaksi kansalaisista ja perinteen kantajista. Osassa maita on taas selvästi vahvempi kansainvälinen painotus: on pidetty kansainvälisiä seminaareja ja haettu sekä saatu yhteisiä monikansallisia kohteita Unescon luetteloihin.

Työtä aineettoman kulttuuriperinnön vaalimiseksi toteutetaan kuitenkin aina yhteistyössä monien tahojen ja kansalaisten kanssa. Mukana on yliopistoja, museoita, perinteeseen tai eri taiteenlajeihin erikoistuneita instituutioita ja järjestöjä. Niiden osallisuus prosesseihin kuitenkin vaihtelee merkittävästi. Eri maiden raportteja tulkitessa on haastavaa saada selville, mitkä kentän toimijoiden, perinteen kantajien tai tavallisten kansalaisten todelliset vaikutusmahdollisuudet prosessissa ovat olleet. Aineistoista ei käy selville itse perinteenkantajien mahdollisuudet osallistua heitä koskeviin prosesseihin, vaikka juuri tämä on sopimuksen ydintä. Unesco painottaa yhteisöjen merkitystä ja järjestön määrittelyssä aineeton kulttuuriperintö ”voi olla kulttuuriperintöä vain silloin kun itse yhteisöt, ryhmät tai yksilöt, jotka luovat, säilyttävät tai välittävät sitä edelleen, tunnistavat sen omakseen.” Termiä *yhteisö* käytetäänkin laajalti niin Unescolle tehtävissä kohdehakemuksissa kuin sopimuksen toteuttamisen kansallisissa raporteissa, mutta epäselväksi jää keitä *yhteisöllä* kulloinkin tarkoitetaan. Usein käytetään esimerkiksi ilmaisua ”yhteisö on antanut yksimielisen hyväksyntänsä” tarkentamatta asiaa.

5.2 Kansalliset luettelot

Aineettoman kulttuuriperinnön kansallista luettelointia on toteutettu eri maissa hyvin eri tavoilla. Osassa maita toimeen on ryhdytty hyvin nopeasti, joskus jo ennen sopimusta – esimerkiksi Korean tasavallassa jo 1960-luvulla ja Bulgariassa vuosituhanen alussa. Joissakin maissa (esim. Itävalta, Ranska, Turkki) luettelointiin on lähdetty hyvinkin ripeästi. Tähän aikajänteeseen ovat vaikuttaneet monet tekijät, esimerkiksi maan kulttuuriset käytännöt, kulttuurihallinnon asema tai suhteet Unescoon. Myös globaalilla tai maan taloudellisella tilanteella on ollut vaikutusta, monessa maassa luetteloinnin aloittaminen on viivästynyt taloudellisten resurssien puuttumisen takia.

Yleisimmin on toimittu niin, että ensin on perustettu kulttuurista vastaavan ministeriön yhteyteen asiantuntijaryhmä, joka on luonut toimintamallin luettelointiin ja joka myös valitsee luetteloon pääsevät elementit. Parhaiten sopimuksen henkeä kunnioittavissa prosesseissa on edustajia valtion hallinnosta, järjestöistä ja ennen kaikkea perinteen kantajista. Osa asiantuntijaryhmistä koostuu vahvasti hallinnon eri yksiköiden edustajista (esim. Itävalta) ja instituuttien sekä museoiden johtajista, mutta kenttä tai perinteen kantajat tuntuvat olevan taka-alalla. Itävallan asiantuntijaryhmässä on lisäksi vahva osavaltioiden edustus.

Suurin osa sopimusvaltioista käyttää luetteloinnissa Unescon sopimuksen määrittelemiä aineettoman kulttuuriperinnön osa-alueita. Samoin kriteerit ovat aivan samoja kuin Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luettelossa (*The Representative List*). Osa maista on luonut omat kriteerinsä. Näiden avulla pystytään tarkemmin rajaamaan listalle otettavia ilmiöitä. Monissa kohdin kriteerien määritelmät ovat pitkälti tulkinnanvaraisia. Mitä lopulta esimerkiksi *aidolla* tai *ainutlaatuisella* tarkoitetaan? Myös kansallismieliset ilmaukset kuten ”tyypillisesti bulgaria-laista” kuulostavat lukijan korvaan siltä, ettei Unescon yleissopimuksen henkeä kunnioittava kulttuurisen moninaisuuden kunnioittaminen ja vuoropuhelu ehkä olekaan toteutunut. Näissä esimerkeissä moninaisuuden merkiksi on valittu se, että jokainen kansa voi tuoda esille oman luonteensa, mutta muut moninaisuuden muodot ovat jääneet syrjään.

Merkittävimät erot kansallisten luetteloiden laatimisessa liittyvät siihen, ovatko ne suppeampia asiantuntijaryhmän valitsemissa listoissa vai kaikille avoimia verkkopohjaisia luetteloita. Suurin osa sopimusmaista on lähtenyt laatimaan melko rajattuja luetteloita, joissa elementtien lukumäärät ovat joitakin kymmeniä. Toinen vaihtoehto on laaja, yhteisöjen itsensä täydentävä verkkoon rakennettu luettelo, jossa vastuu luetteloinnista ja luettelon päivittämisestä on siirretty lähes kokonaan perinteen kantajille. Tätä toimintatapaa on toteutettu esimerkiksi Korean tasavallassa ja Meksikossa. Kolmas vaihtoehto on ollut näiden kahden yhdistelmä. Esimerkiksi Ranskassa on koottu ensin ”luettelo luetteloista” eli listattu kaikki jo olemassa olevat aineettoman kulttuuriperinnön luettelot ja tämän lisäksi koottu yhteisöjen kanssa tiiviimpi luettelo, johon on valittu perinteen kantajien, järjestöjen ja asiantuntijoiden mielestä maan keskeisimmät

kohteet. Korean tasavallassa taas on laadittu suppeampi kansallinen luettelo sekä wiki-pohjainen luettelo, jossa on yli 30 000 kohdetta.

Myös luetteloiden sisällöissä, muodoissa ja rakenteissa on merkittäviä eroja. Suurin osa maista kerää melko kattavaa tietoa sekä audiovisuaalista materiaalia elementeistä. Monissa maissa luettelointia tehdään kansallisen tason lisäksi alueittain, jolloin alueellisen tason tahot vastaavat omista luetteloistaan. Alueellisista luetteloista taas tehdään ehdotuksia kansalliseen luetteloon. Näin on mahdollista saada kattavampi kuva koko maan aineettomasta kulttuuriperinnöstä, mutta silti nostaa esiin kansallisesti merkittävimmät kohteet. Esimerkiksi Belgiassa ja Itävallassa tämä on ollut luetteloinnin lähtökohtana. Suurimmassa osassa maita yksi taho vastaa kansallisesta luettelosta, mutta esimerkiksi Ruotsissa luetteloa lähdetään rakentamaan osa-alueittain niin, että kustakin alueesta on vastuussa muutama alan keskeinen organisaatio yhteistyössä.

Luettelointiin vaikuttaa myös se, kuinka paljon aineetonta kulttuuriperintöä on jo aiemmin listattu maassa tai kuinka näitä listoja on haluttu ottaa sopimuksen myötä käynnistyneessä prosessissa huomioon. Ennen yleissopimuksen voimaantuloa tehdyt listat ovat useimmiten asiantuntijoiden laatimia ”ylhäältä-alas”-listoja, joiden laatimisessa yhteisöillä ei ole ollut sijaa. Niin ikään nämä listat on laadittu asiantuntijoiden, esimerkiksi arkistoinnin tarpeisiin – ei perinteen kantajille tai suurelle yleisölle, jolloin ne eivät ehkä palvele sopimuksen henkeä. Esimerkiksi Italiassa on ollut haastavaa löytää tasapaino vanhojen, kryptisten luetteloiden ja uuden, avoimen, yhteisöjä kunnioittavan toimintatavan kanssa. Samoin Norjassa on laaja valikoima jo laadittuja luetteloita, joiden harmonisointia yhteen luetteloon nyt pohditaan.

Tätä nykyä kaikki Pohjoismaat ovat yleissopimuksen osapuolia: Ruotsi vuodesta 2011, Norja vuodesta 2007, Tanska vuodesta 2009 ja Islanti ensimmäisenä Pohjoismaana jo vuodesta 2005. Näistä selvityksessä on tarkastelu lähemmin Ruotsia ja Norjaa. Molemmista maista on työhön aineettoman kulttuuriperinnön tunnetuksi tekemisessä lähdetty hyvin laajalla rintamalla ja harkitsevin askelin. Lukuisien keskustelujen ja seminaarien kautta on haluttu osallistaa laaja joukko aineettoman kulttuuriperinnön kentällä työskenteleviä tahoja. Luettelointiin on otettu varovainen kanta, toisin kuin monessa maassa, jossa luettelointi on ollut kaiken työn lähtökohhta. Ruotsissa ja Norjassa on nähty luettelointiin liittyvät uhat määrittelyvallan katoamisesta itse perinteen kantajilta ja paremmuusjärjestykseen laittamisen vaarat. Ruotsissa ja Norjassa onkin lähdetty liikkeelle kansallisten ja muiden vähemmistöjen kanssa. Tämä on keskeistä, sillä monissa maissa on vivahteita siitä, että luetteloinnista voi muodostua nationalistinen projekti, joka tulkitsee kulttuurisen moninaisuuden tarkoittavan vain kansallista moninaisuutta kunnioittamatta moninaisuutta sen sisällä.

5.3 Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luettelot

Unescolla on yleissopimukseen liittyen kaksi luetteloa ja yksi rekisteri, joille esitettävät kohteet arvioidaan ja tutkitaan Unescon aineettoman kulttuuriperinnön asiantuntijakomiteassa. Päätökset luetteloon ottamisesta tekee vuosittain kokoontuva hallitustenvälinen komitea.

1. Aineettoman kulttuuriperinnön luettelon (*The Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity*) tarkoituksena on paremman näkyvyyden ja yleisen tietoisuuden nostaminen sekä kulttuurista moninaisuutta kunnioittavan vuoropuhelun edistäminen. Tällä laajimmalla listalla on 281 kohdetta.
2. Kiireellistä suojelua vaativan aineettoman kulttuuriperinnön luettelon (*List of Intangible Cultural Heritage in Need of Urgent Safeguarding*) päämääränä on asianmukaisten suojelutoimien toteuttaminen jäsenmaiden hakemien kohteiden osalta. Luetteloon pääseminen edesauttaa kansainvälistä yhteistyötä suojelutoimenpiteiden toteuttamiseksi. Yhteensä listalla on tällä hetkellä 35 kohdetta.
3. Parhaiden suojelukäytäntöjen rekisteri (*Register of Best Safeguarding Practices*) sisältää sellaisia kansallisia, seudullisia ja alueellisia ohjelmia, projekteja ja toimia aineettoman kulttuuriperinnön suojelemiseksi, jotka Unescon komitean näkemyksen mukaan parhaiten toteuttavat yleissopimuksen periaatteita ja tavoitteita ja ottavat huomioon kehitysmaiden erityistarpeet. Yhteensä tässä rekisterissä on 11 ohjelmaa, projektia ja toimintaa.

Verrokkiselvityksen maista kohteita näille listoille on haettu ja saatu vaihtelevasti. Baltian maille on kaikilla muutama kohde listalla, yksi niistä on Viron, Latvian ja Liettuan yhdessä hakema Baltialainen laulu- ja tanssiperinne. Osa tarkastelun kohteena olevista maista on saanut monia kohteita Unescon luetteloihin. Kroatiassa kohteita on 14, Turkissa ja Belgiassa molemmissa 11. Näissä maissa on rikas aineeton kulttuuriperintö, mutta myös ammattitaitoiset joukot viemässä hakemusprosessia eteenpäin. Lisäksi kohteilla on kulttuurisen arvon ohella nähty olevan taloudellista arvoa etenkin matkailun osalta, mikä on varmasti edesauttanut kohteiden esiin nostamista ja suojelua. Esimerkiksi Kroatia käyttää Unescon luetteloon yltäneitä aineettoman kulttuuriperinnön kohteitaan näkyvästi matkailun markkinoinnissa.

Merkille pantavaa on, että yksi Unescon luetteloihin pääsemisen kriteereistä on kohteen kuuluminen kansalliseen luetteloon kyseisessä maassa. Selvityksessä kävi kuitenkin ilmi, että verrokeista kahdessa maassa (Latvia ja Liettua) kansallinen luettelo oli vasta valmisteilla ja silti molemmilla on kohteita Unescon luetteloissa.

Lisäksi näyttää siltä, että sopimuksen alkuvuosina kohteita on saanut tietyllä tavalla helpommin listoille. Esimerkiksi Kroatia on saanut seitsemän kohdetta listalle vuonna 2009. Vaikka osa näistä on ns. mestariteosten luettelon kohteita, jotka lisättiin listalle kerralla, ei tällaista määrää

kohteita olisi enää tänä päivänä mahdollista saada läpi suuren hakijamäärän ja priorisointijärjestelmän vuoksi. Seula on muutoinkin vuosien varrella tiukentunut. Tuskin myöskään kroatialainen pitsi enää yksin nousisi kohteeksi vaan ennemminkin usean maan pitsinteon perintö.

Pohjoismaat eivät ole vielä hakeneet kohteita Unescon kansainvälisille listoille. Maiden historia sopimuksen osapuolina on vielä verraten lyhyt, minkä lisäksi Ruotsissa ja Norjassa kansainväliseen luettelointiin on suhtauduttu varovaisesti. Ruotsissa toteutetussa sidosryhmille lähetetyssä kyselyssä kävi selvästi ilmi kentän toive, että Unescon listoille hakemisen sijaan panokset tulisi laittaa kotimaisten esimerkkien kansalliseen tukemiseen. Monille maille Unescon listoille pääseminen vaikuttaa kuitenkin olevan tärkeä arvovallan näyttämisen paikka, jolla nähdään olevan brändiarvoa esimerkiksi matkailussa.

Unescon laajimmassa luettelossa on viisi eri aineettoman kulttuuriperinnön kategoriaa:

- (a) suullinen perinne ja ilmaisu, mukaan lukien kieli aineettoman kulttuuriperinnön välineenä
- (b) esittävät taiteet
- (c) sosiaaliset käytännöt, rituaalit ja juhlatilaisuudet
- (d) luontoon ja maailmankaikkeuteen liittyvä tieto ja käytännöt
- (e) perinteiset käsityötaidot.

Useimmat kohteista edustavat useampaa kulttuuriperinnön muotoa.

Selvityksessä vertailtiin luettelon kohteiden tämänhetkistä (08/2014) sijoittumista eri kategorioihin. Unescon luetteloissa kaksi aineettoman kulttuuriperinnön osa-aluetta on selkeästi muita vahvemmin edustettuina eli sosiaaliset käytännöt, rituaalit ja juhlatilaisuudet 27 prosentin sekä esittävät taiteet 26 prosentin osuuksilla. Seuraavaksi suurimmat edustukset ovat käsitöillä (19 %) ja suullisella perinteellä (18 %). Pienin eli 10 % edustus on luontoon ja maailmankaikkeuteen liittyvillä tiedoilla ja käytännöillä.

Euroopan maiden osalta tilanne on melko samankaltainen. Sosiaaliset käytännöt on suurin ryhmä 28 prosentin edustuksella, toiseksi suurin on esittävät taiteet 24 %. Suullinen perinne (20 %) ja käsityöt (20 %) ovat tasavahvasti edustettuina. Pienin osuus eli 9 % on luontoon ja maailmankaikkeuteen liittyvä tieto ja käytännöt.

Kaikista listalla olevista kohteista 40 % on Aasiassa, 35 % Euroopassa, 15 % Etelä-Amerikassa ja Karibiassa, 8 % Afrikassa ja 2 % Arabimaissa. Nämä lukemat heijastelevat kuitenkin enemmän eri maaryhmien resursseja ja halukkuutta hakea kohteita Unescon listoille, kuin todellista aineettoman kulttuuriperinnön rikkautta. Toisaalta ne kertovat myös siitä, että eräs sopimuksen

lähtökohdista eli kehittyvien maiden mahdollisuudet tuoda kulttuuriperintöään maailmanperintösopimusta vahvemmin esiin ei ole kovin hyvin toteutunut.

Eri maanosien osalta edustus eri aineettoman kulttuuriperinnön kategorioissa näyttää seuraavalta:

- Suullinen perinne on vahvimmin edustettuna Unescon luettelon kohteissa Arabimaissa (50 %), Etelä-Amerikassa ja Karibialla (23 %) ja pienin edustus on Aasiassa (14 %), kun kaikissa maissa se on yhteensä 18 %.
- Esittävät taiteet ovat vahvimmin edustettuina Arabimaissa (38 %) sekä Aasian maissa, missä yli kolmannes alueen kohteista edustaa tätä joukkoa. Kaikkien maiden osalta esittävät taiteet edustavat 26 % kohteista.
- Sosiaalisissa käytännöissä ja juhlatilaisuuksissa eniten on edustusta Afrikasta (29 %), Euroopasta ja Aasiasta (28 % molemmissa), kun taas Arabimaiden kohteista yhtään ei ole luokiteltu kuuluvaksi tähän joukkoon.
- Luontoon ja maailmankaikkeuteen liittyvillä tiedoilla ja käytännöillä on suhteellisesti eniten edustajia Etelä-Amerikassa ja Karibialla (16 %) sekä Afrikassa (15 %), kun taas kaikista kohteista 10 % liittyy tähän osa-alueeseen.
- Käsitöillä taas on tasavahvasti edustusta Arabimaiden 13 prosentista Euroopan 20 prosenttiin, kaikista kohteista osuus on 19 %.

Osaltaan nämä prosentit kertovat eri aineettoman kulttuuriperinnön muotojen arvostuksesta ja osaamisesta eri maanosissa. Paljolti on varmastikin kyse myös kutakin alaa edustavien organisaatioiden mahdollisuuksista ja resursseista lähteä kansainväliseen hakuprosessiin mukaan.

5.4 Unescon aineettoman kulttuuriperinnön listojen valintakriteerit

Päästäkseen Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloihin kohteiden tulee täyttää tietyt kriteerit, jotka on määritelty yleissopimuksessa. Hakiessaan kohteita luetteloon maat esittävät perustelut hakemuslomakkeessa.

Päästäkseen Ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön listalle (*Representative list*) kohteiden tulee olla aineetonta kulttuuriperintöä siinä mielessä kuin aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen artiklassa 2 määritellään eli käytäntöjä, kuvauksia, ilmauksia, tietoa, taitoja – sekä nii-

hin liittyviä välineitä, esineitä, artefakteja ja kulttuurisia tiloja – jotka yhteisöt, ryhmät ja joissain tapauksissa yksityishenkilöt tunnustavat osaksi kulttuuriperintöään.” Keskeistä on, että perintö on siirtynyt sukupolvelta toiselle ja se on edelleen elävää perintöä. Perinnön tulee myös vastata nykyisiä ihmisoikeuksia koskevia asiakirjoja sekä täyttää vaatimukset yhteisöjen, ryhmien ja yksilöiden välisestä kunnioituksesta ja kestävästä kehityksestä. Käytännössä kohteiden osalta tulee voida osoittaa, että kyseinen perinne todella on keskeinen osa yhteisöjen elämää, on ollut sitä jo riittävän aikaa ja on edelleen voimissaan.

Toiseksi luetteloon nostettavien kohteiden tulee edistää aineettoman kulttuuriperinnön näkyvyyttä ja tietoisuutta sen merkittävydestä sekä rohkaista keskusteluun. Usein kohteiden perustellaan edistävän muiden vastaavien kohteiden (esim. laulu- tai käsityöperinne) asemaa muissa maissa. Myös monikansallisissa hakemuksissa (esim. haukankasvatus, Välimeren ruokavalio) kohteiden nostaminen kansainväliseen luetteloon voi nähdä auttavan ymmärtämään kulttuurien yhtymäkohtia.

Kolmantena kriteerinä on, että suojelemiseen käytetään keinoja, jotka voivat suojella ja edistää aineettoman kulttuuriperinnön asemaa. Päästääkseen luetteloon hakijamaiden tulee osoittaa, että käynnissä on jo suojeluprosesseja kohteen aseman parantamiseksi. Nämä toimet voivat olla kansallisia tai mieluusti myös kansainvälisiä. Usein tuki on sekä hallinnollista että taloudellista.

Neljäntenä, perintökohteen tulee olla asetettu ehdolle yhteisön, ryhmän tai yksilöiden mahdollisimman laajan osallistumisen kautta. Osallistuminen hankkeeseen on ilmoitettu aiemmin ja sen on pitänyt tulla täysin kansalaisyhteiskunnan tahdosta. Hakiessaan kohteita luetteloon tulee hakemuksen liitteenä olla keskeisten tahojen kirjallinen ilmoitus osallistumisestaan hankkeeseen. Tällä pyritään varmistamaan, että perinteen kantajat todella ovat mukana prosessissa eikä sitä johdeta ulkoa päin.

Viimeinen kriteeri on, että kohde kuuluu kansalliseen luetteloon sitä Unescon listalle hakevassa maassa tai maissa. Näin ollen kohteita ei siis voi hakea, ennen kuin kansallinen luettelo on laadittu. Tutkimuksessa kävi kuitenkin ilmi, että Latvia ja Liettua ovat saaneet kohteita listalle ilman sopimuksen tarkoittamaa kansallista luettelo.

Unescon valintakriteereissä toistuvat samat argumentit kohteista ja maista riippumatta. Tämän selvityksen rajoissa ei ole ollut mahdollista tehdä syvempää sisältöanalyysia itse kohteista. Kansainvälisiin luetteluihin eittämättä nostetaan eri tavoin merkittäviä aineettoman kulttuuriperinnön kohteita. Kohteita on kuitenkin haastavaa arvottaa objektiivisesti. Ammattimaisesti laadituilla hakemuksilla on enemmän painoarvoa. Unescolla on myös järjestelmä priorisoida hakemuksia eli esimerkiksi maat, joilla ei ole vielä hakemuksia, kuuluvat ensimmäiseen luokkaan. Tämän lisäksi myös maantieteelliset, poliittiset ja taloudelliset arvot voivat painaa vaakakupissa. On myös syytä kiinnittää huomiota sopimuksen kehityskaareen: sopimuksen alku-

taipaleella aktiivisilla mailla, kuten Kiinalla ja Kroatialla, oli paremmat mahdollisuudet saada useita kohteita samana vuonna luetteloon.

5.5 Kohti suomalaista mallia

Tässä verrokkiselvityksessä on tarkasteltu Unescon yleissopimusta aineettoman kulttuuriperinnön suojelusta. Lähemmin on tarkasteltu sopimuksen toimeenpanoa 15 eri maassa pohjautuen vastuutahojen omiin raportteihin ja verkkosivuihin. Selvityksessä on esitelty erilaisia sopimuksen toteuttamisen malleja, jotka sopimusmaat ovat tilanteeseensa sopivalla tavalla toimeenpanneet.

Suomi allekirjoitti Unescon sopimuksen 2013, mutta prosessiin oli Suomessakin lähdetty jo aiemmin. Yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa sopimusprosessia seurattiin tiiviisti ja siihen otettiin myös kantaa. Keskustelua sidosryhmien kanssa on Suomessa käyty vuodesta 2011 alkaen, jolloin opetus- ja kulttuuriministeriö kuuli laajaa sidosryhmäjoukkoa.

Suomessa sopimuksen toimeenpano on vasta aluillaan. Sopimus edellyttää sen allekirjoittaneiden valtioiden panevan toimeen sopimuksen mukaiset määräykset, joihin kuuluvat aineettoman kulttuuriperinnön säilyttäminen, tunnistaminen, tallentaminen ja luettelointi sekä tutkimus, suojelu ja tuki aineettoman kulttuuriperinnön vahvistamiseksi. Sopimus sisältää myös tavoitteita mm. alan asiantuntijoiden kouluttamiseksi, tutkimustyön tukemiseksi, parhaiden käytäntöjen jakamiseksi ja kansainvälisen yhteistyön edistämiseksi. Yleissopimuksella on näin ollen niin kansainvälistä kuin kansallistakin merkitystä.

Sopimuksen toimeenpano edellyttää kansallisen luettelon tekemistä ja päivittämistä. Luetteloa varten tutkitaan ja selvitetään, mitkä ovat niitä suomalaisia aineettoman kulttuuriperinnön erityispiirteitä, jotka voivat tulla osaksi kansallista luetteloa. Tallentamisessa ja dokumentoinnissa on tunnistettava ja kerättävä aineettoman kulttuuriperinnön eri ilmenemismuotoja ja luotava oma kansallinen kriteeristö, joka pohjaa sopimuksen määritelmiin. Jäsenmaat voivat myös esittää ehdokkaita Unescon luetteloon.

Jos, ja kun jonkinlaista kansallista luetteloa lähdetään rakentamaan, tulee tarkoin pohtia minkälaisin kriteerein kohteita siihen otetaan. Myös kriteerien osalta Suomessa olisi tarpeen koko toimeenpanoprosessin kriittinen arviointi. Mitä muotoillut kriteerit lopulta tarkoittavat? Kuka määrittää mikä on ainutlaatuista tai kansallisesti arvokasta? Minkälaisia poliittisia tai taloudellisia päämääriä näiden päätösten takana on? Miten valintaprosessit toteutetaan, kenellä on päätösvalta? Mitä kansalliseen tai kansainväliseen luetteloon pääsy tai pääsemättä jääminen ovat merkinneet muissa maissa? Kuitenkin on muistettava, että luettelointi on vain yksi osa aineettoman kulttuuriperinnön tunnistamista ja tukemista.

Suomessa on laaja ja aktiivisesti toimiva aineettoman kulttuuriperinnön kenttä. Niin esittävien taiteiden, suullisen perinteen kuin käsitöidenkin saralla on valtavasti toimijoita, jotka tuottavat, välittävät, vaalivat ja tallentavat oman alansa aineetonta perintöä. Yhtä lailla juhlatilaisuuksiin ja sosiaalisiin käytäntöihin sekä luontoon ja maailmankaikkeuteen liittyvissä asioissa on paljon aktiivisia tekijöitä ja kukoistavaa aineetonta kulttuuriperintöä.

Meidän tulee avata keskustelut siitä, mitä Unescon yleissopimus voisi antaa Suomelle sekä missä muodossa vastuuta lähdetään jakamaan, jotta voisimme luoda avoimen prosessin, jossa eri aineettomaan kulttuuriperintöön liittyvät toimijat, perinteen kantajat sekä koko kansalaisyhteiskunta voivat olla mukana. Tämä toimintamalli tulisi luoda laajan vuoropuhelun kautta. Lisäksi tarvitsemme kartoitusta siitä, mikä tilanne aineettoman kulttuuriperinnön vaalimisen osalta Suomessa tällä hetkellä on ja minkälaisia rooleja eri toimijoilla on. Suomen prosessissa tulisi määritellä, mitä yhteisöillä tässä yhteydessä tarkoitetaan ja kuinka laajaa kansalaisyhteiskunnan osallistamista voidaan parhaiten toteuttaa.

6 LÄHTEET

ABM utvikling (2010). Immateriell kulturarv i Norge. En utredning om UNESCOs konvensjon av 17 oktober 2003 om vern av den immaterielle kulturarven.

http://www.regjeringen.no/upload/KUD/Kulturvern/avdelingen/Rapporter_Utredninger/Immateriell_kulturarv_i_Norge_AMBU_2010.pdf

Belgia (2013) Periodic report no. 00812/ Belgium. Report on the implementation of the Convention and on the status of elements inscribed on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.

<http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00311&cp=BE>

Bjørgen Hildegunn (2014) sähköposti. Norsk Kulturråd / Department of Arts and Culture, vanhempi neuvonantaja.

Bonazzi Gianni (2014) sähköposti. Italian kulttuuriperintö- ja matkailuministeriö, pääjohtaja.

Bortolotto Chiara (2012) The French Inventory of Intangible Cultural Heritage. Domesticating a global paradigm to French Heritage Regime.

http://www.academia.edu/4808083/The_French_inventory_of_intangible_cultural_heritage_Domesticating_a_global_paradigm_into_French_heritage_regime

Bulgaria (2013) Periodic report no. 00808/ Bulgaria. Report on the implementation of the Convention and on the status of elements inscribed on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.

<http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00311&cp=BG>

Euroopan neuvosto (2005) Euroopan neuvoston puiteyleissopimus kulttuuriperinnön yhteiskunnallisesta merkityksestä.

<http://faron.sopimus.org/wp-content/uploads/2014/09/Faron-sopimus.pdf>

Grenet Sylvie, Hottin Christian (päiväämätön) The Ethnology Department of the French Ministry of Culture and the inventories of Intangible Cultural Heritage in France.
<http://www.unesco.org/culture/ich/doc/src/00204-EN.pdf>

Grünberg Kristi (2014) sähköposti. Estonian Folk Culture Centre. Aineettoman kulttuuriperinnön asiantuntija.

Institutet för språk och folkminnen (2009). Förslag till nationellt genomförande av UNESCO:s konvention om skydd av det immateriella kulturarvet.
<http://www.regeringen.se/content/1/c6/15/81/97/5891a2b7.pdf>

Institutet för språk och folkminnen (2012) Levande kulturarv. Delrapport om tillämpningen av Unescos konvention om tryggnad av det immateriella kulturarvet i Sverige. Redovisning av regeringsuppdrag Ku2010/1980/KT.
<http://www.sprakochfolkminnen.se/download/18.1bc6136f1422723e4b-f5ed0/1398151023690/Levande-kulturarv-Unesco-delrapport+20131115.pdf>

Institutet för språk och folkminnen (2014) Levande traditioner. Slutrapport om tillämpningen av Unescos konvention om tryggnad av det immateriella kulturarvet i Sverige. Redovisning av regeringsuppdrag Ku2010/1980/KT.
<http://www.sprakochfolkminnen.se/download/18.3540d5a5143fb94a-0d1466f/1398151026415/Levande-traditioner-Unesco-slutrapport-Isok-februari-2014.pdf>

Kroatia (2012) Periodic report no. 00787/Croatia. Report on the implementation of the Convention and on the status of elements inscribed on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.
<http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00311&cp=HR>

Lancere Gita (2014) sähköposti. Latvian National centre for culture. Folkloren asiantuntija.

Latvia (2012) Periodic report no. 00778/Republic of Latvia. Report on the implementation of the Convention and on the status of elements inscribed on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.
<http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00311&cp=LV>

Liettua (2012) Periodic report no. 00779/Lithuania. Report on the implementation of the Convention and on the status of elements inscribed on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.
<http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00311&cp=LT>

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2010). Unescon aineetonta kulttuuriperintöä koskeva sopimus 2003; Suomen lähettämän kyselyn tulokset ja tietoa Sveitsin tekemästä kyselystä. Julkaisematon.

Park Soon Cheol (2014) ICHPEDIA, A Case Study in Community Engagement in the Safeguarding of ICH Online. International Journal of Intangible Heritage. Vol 9. 2014.
<http://www.ijih.org/mainMgr.ijih?cmd=mainPageView>

Ruotsala Helena (2014) Mikä kumman aineeton kulttuuriperintö? Artikkelijulkaisussa *Pirta* 1/2014. Kalevalaisten naisten liiton kulttuuri- ja jäsenlehti.
http://www.kalevalaistennaistenliitto.fi/media/pirta//pirta_1_2014_low.pdf

Sjöberg Annika (2013). UNESCO and ICH: Sweden. I: Sief newsletter no 1. 2013.
<http://www.sprakochfolkminnen.se/download/18.1bc6136f1422723e4bf5ed2/1398151023584/Sief-newsletter-2013-no1.pdf>

Sjöberg Annika (2014) sähköposti. Institutet för språk och folkminnen.
Unescon aineettoman kulttuuriperintösopimuksen koordinaattori Ruotsissa.

Steel Tytti, Turunen Arja, Lillbroända-Annala Sanna, Santikko Maija (toim.) (2014) Muuttuva kulttuuriperintö. Suomen kansatieteilijöiden yhdistys Ethnos. Ethnos-toimite 16.

Švarca Ieva (2014) sähköposti. Latvian National Commission for UNESCO.
Kulttuuriohjelmien johtaja.

Tucci Roberta (2014) sähköposti. Responsabile del Servizio per i beni etno-antropologici Istituto Centrale per il Catalogo e la Documentazione.

Tuomi-Nikula Outi, Haanpää Riina, Kivilaakso Aura (toim.) (2013) Mitä on kulttuuriperintö? SKS tietolipas 243. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Turkki (2013) Periodic report no. 00815/Turkey. Report on the implementation of the Convention and on the status of elements inscribed on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.
<http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00311&cp=TR>

Unesco (2003) Text of the Convention for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage.
<http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00022#part3>

Unesco (2010) Basic Texts of the 2003 Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage.

<http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001897/189761e.pdf>

Unesco (2011) Infokit. Intangible cultural heritage domains.

<http://www.unesco.org/culture/ich/doc/src/01857-EN.pdf>

Unesco (2012). Operational Directives for the implementation of the Convention for the Safeguarding of the Intangible Heritage.

<http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00026>

Unesco (2013) Evaluation by the Internal Oversight Service of UNESCO's standard-setting work of the Culture Sector.

<http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002230/223095e.pdf>

Unesco (päiväämätön). Lists of intangible cultural heritage and Register of best safeguarding practices.

<http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00559>

Unesco (päiväämätön). Best Safeguarding Practices.

<http://www.unesco.org/culture/ich/en/Register>

Unkari (2013) Periodic report no. 00809/ Hungary. Report on the implementation of the Convention and on the status of elements inscribed on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.

<http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00311&cp=HU>

Valtioneuvosto (2013) Valtioneuvoston asetus aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta tehdyn yleissopimuksen voimaansaattamisesta.

<http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/2013/20130047>

Viro (2012) Periodic report. Report on the implementation of the Convention and on the status of elements inscribed on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Zagarella Alessandro (2014) sähköposti. Italian maatalousministeriö.

7 LIITTEET

Liite 1. Unescon yleissopimus aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta

Yleissopimus aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta

Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön, jäljempänä Unesco, yleiskokous kokoontuneena 32. istuntoonsa Pariisissa 29 päivästä syyskuuta 17 päivään lokakuuta 2003,

viittaa olemassa oleviin ihmisoikeuksia koskeviin asiakirjoihin, erityisesti vuoden 1948 ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen, taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevaan kansainväliseen yleissopimukseen vuodelta 1966 sekä kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaan kansainväliseen yleissopimukseen vuodelta 1966,

katsoo, että aineettomalla kulttuuriperinnöllä on tärkeä merkitys kulttuurisen moninaisuuden tärkeimpänä kannustimena sekä kestäväen kehityksen takeena, kuten Unescon suosituksessa koskien perinnekulttuurin ja folkloren suojelemista vuodelta 1989, Unescon kulttuurista moninaisuutta koskevassa yleismaailmallisessa julistuksessa vuodelta 2001 sekä Istanbulin kolmannessa pyöreän pöydän neuvotteluissa hyväksytyssä kulttuuriministereiden julistuksessa vuodelta 2002 korostetaan,

katsoo, että aineettomalla kulttuuriperinnöllä on syvälinen yhteys aineelliseen kulttuuriperintöön ja luonnonperintöön,

tunnustaa, että kansainvälistyminen ja sosiaaliset muutokset paitsi luovat edellytyksiä uudenaikaiselle yhteisöjenväliselle dialogille tuovat myös, samoin kuin suvaitsemattomuus, mukanaan aineettoman kulttuuriperinnön heikentymiseen, katoamiseen ja tuhoutumiseen liittyviä vakavia uhkia, mikä johtuu erityisesti kyseisen perinnön suojelemiseen varattujen resurssien vähäisyydestä,

on tietoinen yleismaailmallisesta tahdosta ja yhteisestä huolesta, mitä tulee ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön suojelemiseen,

tunnustaa, että yhteisöillä, erityisesti alkuperäiskansojen yhteisöillä, ryhmillä ja joissain tapauksissa myös yksityishenkilöillä on tärkeä rooli aineettoman kulttuuriperinnön tuottamisessa, suojelemisessa, ylläpitämisessä ja uudelleenluomisessa ja siten myös kulttuurisen moninaisuuden ja inhimillisen luovuuden edistämisessä,

toteaa, että Unescon toiminnalla normatiivisten asiakirjojen luomiseksi kulttuuriperinnön suojelemiseksi, erityisesti yleissopimuksella maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemisesta vuodelta 1972, on ollut kauaskantoinen vaikutus,

toteaa edelleen, että toistaiseksi ei ole olemassa monenvälistä asiakirjaa aineettoman kulttuuriperinnön suojelemiseksi,

katsoo, että kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevia nykyisiä kansainvälisiä sopimuksia, suosituksia ja päätöksiä tulee laajentaa ja täydentää uusilla, aineettomaan kulttuuriperintöön liittyvillä määräyksillä,

katsoo, että etenkin nuorempien sukupolvien kyseessä ollessa on tarpeen lisätä laajemmin tietoisuutta aineettoman kulttuuriperinnön ja sen suojelemisen tärkeydestä,

katsoo, että kansainvälisen yhteisön tulee, yhdessä tämän yleissopimuksen osapuolina olevien valtioiden kanssa, toimia aineettoman kulttuuriperinnön suojelemiseksi yhteistyön ja keskinäisen avunannon hengessä,

palauttaa mieliin Unescon aineettomaan kulttuuriperintöön liittyvät ohjelmat, erityisesti ohjelmajulistuksen ihmiskunnan suullisen ja aineettoman perinnön mestariteoksista,

katsoo, että aineettomalla kulttuuriperinnöllä on korvaamaton rooli saattaa ihmisiä lähemmäs toisiaan sekä vahvistaa ymmärrystä ja vuorovaikutusta ihmisten välillä,

hyväksyy tämän yleissopimuksen 17 päivänä lokakuuta 2003.

I. Yleiset määräykset

1 artikla – Yleissopimuksen tavoitteet

Tämän yleissopimuksen tavoitteena on:

- (a) suojella aineetonta kulttuuriperintöä;
- (b) varmistaa asianomaisten yhteisöjen, ryhmien ja yksilöiden kulttuuriperinnön kunnioittaminen;
- (c) paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla parantaa yleistä tietoisuutta aineettoman kulttuuriperinnön merkityksestä ja varmistaa perinnön saama arvostus;
- (d) tarjota kansainvälistä yhteistyötä ja apua.

2 artikla – Määritelmät

Tässä yleissopimuksessa

1. ”Aineettomalla kulttuuriperinnöllä” tarkoitetaan käytäntöjä, kuvauksia, ilmauksia, tietoa, taitoja – sekä niihin liittyviä välineitä, esineitä, artefakteja ja kulttuurisia tiloja – jotka yhteisöt, ryhmät ja joissain tapauksissa yksityishenkilöt tunnustavat osaksi kulttuuriperintöään. Tätä aineetonta kulttuuriperintöä, joka siirtyy sukupolvelta toiselle, yhteisöt ja ryhmät luovat jatkuvasti uudelleen suhteessa ympäristöönsä, vuorovaikutuksessa luonnon ja oman historiansa kanssa, ja se tuo heille tunteen identiteetistä ja jatkuvuudesta, edistäen siten kulttuurisen moninaisuuden ja inhimillisen luovuuden kunnioitusta. Tässä yleissopimuksessa keskitytään ainoastaan sellaiseen aineettomaan kulttuuriperintöön, joka vastaa nykyisiä ihmisoikeuksia koskevia asiakirjoja sekä täyttää vaatimukset yhteisöjen, ryhmien ja yksilöiden välisestä kunnioituksesta ja kestävästä kehityksestä.
2. Edellä 1 kohdassa määritellyn ”aineettoman kulttuuriperinnön” piiriin kuuluvat muun muassa seuraavat alat:
 - (a) suullinen perinne ja ilmaisu, mukaan lukien kieli aineettoman kulttuuriperinnön välineenä;
 - (b) esittävät taiteet;
 - (c) sosiaaliset käytännöt, rituaalit ja juhlatilaisuudet;
 - (d) luontoon ja maailmankaikkeuteen liittyvä tieto ja käytännöt;
 - (e) perinteiset käsityöläistäidot.
3. ”Suojeleminen” tarkoittaa aineettoman kulttuuriperinnön elinvoimaisuuden varmistamiseksi tehtyjä toimia, mukaan lukien sen eri osa-alueiden määrittäminen, tallentaminen, tutkimus, säilyttäminen, suojelu, edistäminen, vahvistaminen ja elvyttäminen sekä niiden välittäminen etenkin virallisen koulutuksen ja epävirallisen oppimisen keinoin.
4. ”Osapuolilla” tarkoitetaan valtioita, joita tämä yleissopimus sitoo ja joiden alueella yleissopimus on voimassa.
5. Tämä yleissopimus pätee mutatis mutandis 33 artiklassa tarkoitetuilla alueilla, joista tulee sopimuksen osapuolia kyseisessä artiklassa olevien ehtojen mukaisesti. Tältä osin ”osapuolilla” tarkoitetaan myös näitä alueita.

3 artikla – Suhde muihin kansainvälisiin sopimuksiin

Minkään tässä yleissopimuksessa ei pidä tulkita

- (a) muuttavan Maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemisesta tehtyä yleissopimusta vuodelta 1972 eikä alentavan sen takaaman suojelun tasoa sellaisten maailmanperintökohteiden osalta, joihin suoraan sisältyy jotakin aineetonta kulttuuriperintöä; eikä
- (b) vaikuttavan osapuolten oikeuksiin tai velvollisuuksiin, jotka johtuvat henkisen omaisuuden oikeuksia tai biologisten tai ekologisten voimavarojen käyttöä koskevista kansainvälisistä sopimuksista, joiden osapuolina ne ovat.

II. Yleissopimuksen toimeleimet

4 artikla – Osapuolten yleiskokous

1. Perustetaan osapuolten yleiskokous, jäljempänä ”yleiskokous”. Yleiskokous on tämän yleissopimuksen täysivaltainen toimeleimien.
2. Yleiskokous kokoontuu säännönmukaiseen istuntoonsa joka toinen vuosi. Se voi pitää ylimääräisen istunnon jos se näin päättää tai jos hallitustenvälinen suojelukomitea tai vähintään kolmannes sopimuksen osapuolista esittää asiaa koskevan pyynnön.
3. Yleiskokous hyväksyy omat menettelytapasääntönsä.

5 artikla – Aineettoman kulttuuriperinnön hallitustenvälinen suojelukomitea

1. Unescoon perustetaan aineettoman kulttuuriperinnön hallitustenvälinen suojelukomitea, jäljempänä ”komitea”. Se koostuu kahdeksastatoista yleissopimuksen osapuolen edustajasta, jotka yleiskokoukseen kokoontuneet osapuolet valitsevat neljäksi vuodeksi tämän yleissopimuksen tultua voimaan 34 artiklan mukaisesti.
2. Komitean jäsenten lukumäärä nousee 24:ään kun yleissopimuksen osapuolten lukumäärä on vähintään 50.

6 artikla – Komitean jäsenten valinta ja toimikaudet

1. Komitean jäsenten valinnassa noudatetaan tasapuolisen maantieteellisen jakauman ja kierron periaatteita.
2. Komitean jäsenet valitsee nelivuotiskaudeksi yleissopimuksen osapuolten yleiskokous.
3. Puolella ensimmäisissä vaaleissa valituista komitean jäsenistä toimikausi on kuitenkin rajoitettu kahteen vuoteen. Kyseiset maat valitaan arvalla ensimmäisen vaalin yhteydessä.
4. Joka toinen vuosi yleiskokous valitsee komitean jäsenistä puolet.
5. Yleiskokous valitsee myös vapautuvia paikkoja vastaavan määrän jäsenvaltioita komiteaan.
6. Komitean jäsentä ei voida valita kahdeksi perättäiseksi toimikaudeksi.
7. Komitean jäsenten tulee valita edustajikseen henkilöitä, joiden osaaminen kattaa useita aineettoman kulttuuriperinnön osa-alueita.

7 artikla – Komitean tehtävät

Komitean tehtävänä on, tämän kuitenkaan vaikuttamatta toisaalla tässä yleissopimuksessa annettuihin valtuuksiin:

- (a) edistää yleissopimuksen tavoitteita sekä tukea ja seurata sen täytäntöönpanoa;
- (b) tarjota hyviin käytäntöihin liittyvää neuvontaa sekä antaa suosituksia toimenpiteistä aineettoman kulttuuriperinnön suojelemiseksi;
- (c) valmistella ja toimittaa yleiskokouksen hyväksyttäväksi luonnos suunnitelmasta rahaston varojen käytöstä 25 artiklan mukaisesti;
- (d) tutkia keinoja rahaston varojen kartuttamiseksi sekä ryhtyä tätä varten tarvittaviin toimenpiteisiin 25 artiklan mukaisesti;
- (e) valmistella ja esittää yleiskokouksen hyväksyttäväksi toimintaohjeita tämän yleissopimuksen täytäntöön panemiseksi;

- (f) tutkia 29 artiklan mukaisesti osapuolten toimittamat kertomukset ja tehdä niistä tiivistelmät yleiskokoukselle;
- (g) käydä läpi osapuolten pyynnöt ja tehdä asiaankuuluvat päätökset komitean laatimien ja yleiskokouksen hyväksymien objektiivisten valintaperusteiden perusteella seuraavista asioista:
 - (i) lisäykset 16, 17 ja 18 artiklassa mainittuihin luetteloihin ja ehdotuksiin;
 - (ii) 22 artiklan mukaisen kansainvälisen avun myöntäminen.

8 artikla – Komitean toimintatavat

1. Komitea on vastuussa yleiskokoukselle. Komitea raportoi yleiskokoukselle kaikista toimistaan ja päätöksistään.
2. Komitea hyväksyy omat menettelytapasääntönsä jäsentensä kahden kolmasosan enemmistöllä.
3. Komitea voi perustaa tarpeellisiksi katsomiaan väliaikaisia neuvoa-antavia toimielimiä avustamaan sitä tehtäviensä hoidossa.
4. Komitea voi kutsua kokouksiinsa julkisia tai yksityisiä toimijoita sekä yksityishenkilöitä, joilla on tunnustettua osaamista aineettoman kulttuuriperinnön eri osa-alueilta, kuullakseen heitä erityiskysymyksissä.

9 artikla – Neuvoa-antavien järjestöjen akkreditointi

1. Komitea ehdottaa yleiskokoukselle sellaisten kansalaisjärjestöjen akkreditointia, joilla on tunnustettua osaamista aineettoman kulttuuriperinnön alalla, niin että ne voivat toimia komitean neuvonantajina.
2. Komitea toimittaa yleiskokoukselle myös esityksen tässä akkreditoinnissa sovellettavista perusteista ja menettelyistä.

10 artikla – Sihteeristö

1. Komiteaa avustaa Unescon sihteeristö.
2. Sihteeristö laatii yleiskokouksen ja komitean asiakirjat, kokousten alustavat esityslistat sekä varmistaa päätösten täytäntöönpanon.

III. Aineettoman kulttuuriperinnön suojeleminen kansallisella tasolla

11 artikla – Osapuolten tehtävät

Jokaisen osapuolen tulee:

- (a) ryhtyä tarvittaviin toimiin aineettoman kulttuuriperinnön suojelemiseksi omalla alueellaan;
- (b) 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen suojelutoimenpiteiden mukaisesti tunnistaa ja määrittää alueellaan esiintyvän aineettoman kulttuuriperinnön eri elementit yhteistyössä yhteisöjen, ryhmien ja asianmukaisten kansalaisjärjestöjen kanssa.

12 artikla – Luettelointi

1. Varmistaakseen suojelun edellyttämän määrittelyn toteutumisen jokainen osapuoli tekee, omaan tilanteeseensa parhaiten sopivalla tavalla, yhden tai useamman luettelon aineettomasta kulttuuriperinnöstä alueellaan. Näitä luetteloita päivitetään säännöllisesti.
2. Luovuttaessaan komitealle kausittaisen kertomuksensa 29 artiklan mukaisesti jokaisen osapuolen tulee sisällyttää siihen asianmukaiset tiedot näistä luetteloista.

13 artikla – Muut suojelutoimenpiteet

Varmistaakseen omalla alueellaan esiintyvän aineettoman kulttuuriperinnön suojeleminen ja edistäminen jokaisen osapuolen tulee pyrkiä:

- (a) ottamaan käyttöön yleinen toimintalinjaus, jonka tavoitteena on edistää aineettoman kulttuuriperinnön merkitystä yhteiskunnassa sekä sisällyttää tällaisen kulttuuriperinnön suojeleminen suunnitteluohjelmiin;

- (b) nimeämään tai perustamaan yksi tai useampi asiantuntijaelin alueellaan esiintyvän aineettoman kulttuuriperinnön suojelemiseksi;
- (c) edistämään tieteellistä sekä tekniikan ja taiteen alan tutkimusta ja tutkimusmenetelmiä aineettoman kulttuuriperinnön tehokkaan suojelemisen tarkoituksessa, erityisesti tapauksissa, joissa aineeton kulttuuriperintö on uhattuna;
- (d) ottamaan käyttöön sopivia oikeudellisia, teknologisia, hallinnollisia ja taloudellisia toimenpiteitä, joilla pyritään:
 - (i) edistämään aineettoman kulttuuriperinnön hallinnoimiseen kouluttavien laitosten perustamista tai niiden vahvistamista, sekä edistämään kulttuuriperinnön välittämistä aineettoman kulttuuriperinnön esittämiseen tai ilmaisemiseen tarkoitettujen foorumeiden tai paikkojen välityksellä;
 - (ii) varmistamaan aineettoman kulttuuriperinnön saatavuus kunnioittaen samalla tavanomaisia käytäntöjä, jotka määrittävät tietynlaisen aineettoman kulttuuriperinnön saatavuutta;
 - (iii) perustamaan aineettoman kulttuuriperinnön tallentamisen instituutioita ja helpottamaan niissä asioimista.

14 artikla – Koulutus, tietoisuuden vahvistaminen ja valmiuksien lisääminen

Jokainen osapuoli pyrkii kaikin asianmukaisin keinoin:

- (a) turvaamaan aineettoman kulttuuriperinnön tunnistamisen, kunnioittamisen ja edistämisen yhteiskunnassa erityisesti lisäämällä:
 - (i) koulutus-, tietoisuuden vahvistamis- ja tiedotusohjelmia, joiden kohteena on suuri yleisö, erityisesti nuoriso;
 - (ii) asianomaisille yhteisöille ja ryhmille suunnattuja koulutusohjelmia;
 - (iii) aineettoman kulttuuriperinnön suojelemista koskevien valmiuksien parantamiseen tähtääviä toimia, joita ovat erityisesti johtaminen ja tieteellinen tutkimus; ja
 - (iv) epävirallista tiedonvälitystä;

- (b) jakamaan kansalaisilleen tietoa aineettomaan kulttuuriperintöön kohdistuvista uhista sekä tämän yleissopimuksen päämäärien toteuttamistoimista;
- (c) edistämään koulutusta sellaisten luonnollisten ympäristöjen ja tärkeiden paikkojen suojelemiseksi, joiden olemassaolo on keskeistä aineettoman kulttuuriperinnön ilmaisulle.

15 artikla – Yhteisöjen, ryhmien ja yksilöiden osallistuminen

Toiminnassaan aineettoman kulttuuriperinnön suojelemiseksi jokainen osapuoli pyrkii varmistamaan tällaista kulttuuriperintöä luovien, ylläpitävien ja välittävien yhteisöjen, ryhmien ja tarpeen vaatiessa myös yksilöiden mahdollisimman laajan osallistumisen ja osallistamaan heitä aktiivisesti aineettoman kulttuuriperinnön hallintaan.

IV. Aineettoman kulttuuriperinnön suojeleminen kansainvälisellä tasolla

16 artikla – Ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön luettelo

1. Aineettoman kulttuuriperinnön paremman näkyvyyden ja sen merkitystä koskevan yleisen tietoisuuden varmistamiseksi sekä kulttuurista moninaisuutta kunnioittavan vuoropuhelun edistämiseksi komitea perustaa, osapuolten ehdotuksesta, ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön luettelon sekä päivittää ja julkaisee sitä.
2. Komitea laatii ja esittää yleiskokouksen hyväksyttäväksi luettelon perustamisen, päivittämisen ja julkaisemisen kriteerit.

17 artikla – Kiireellistä suojelua vaativan aineettoman kulttuuriperinnön luettelo

1. Päämääränään asianmukaisten suojelutoimien suorittaminen komitea perustaa välitöntä suojelua edellyttävän aineettoman kulttuuriperinnön luettelon, päivittää ja julkaisee sitä sekä sisällyttää siihen kohteita osapuolten pyynnöstä.
2. Komitea laatii ja esittää yleiskokouksen hyväksyttäväksi luettelon perustamisen, päivittämisen ja julkaisemisen kriteerit.

3. Äärimmäisen kiireellisissä tapauksissa, joiden objektiiviset perusteet yleiskokous hyväksyy komitean esityksestä, komitea voi liittää kyseisen kohteen 1 kohdassa mainittuun luetteloon neuvoteltuaan asianomaisen osapuolen kanssa.

18 artikla – Ohjelmat, hankkeet ja toimet aineettoman kulttuuriperinnön suojelemiseksi

1. Komitea valitsee ja edistää säännöllisin väliajoin osapuolten ehdotusten pohjalta, komitean määrittelemien ja yleiskokouksen hyväksymien perusteiden mukaisesti sellaisia kansallisia, seudullisia ja alueellisia ohjelmia, projekteja ja toimia aineettoman kulttuuriperinnön suojelemiseksi, jotka komitean näkemyksen mukaan parhaiten toteuttavat tämän yleissopimuksen periaatteita ja tavoitteita ja ottavat huomioon kehitysmaiden erityistarpeet.
2. Tätä varten komitea vastaanottaa, käsittelee ja hyväksyy osapuolten pyyntöjä kansainvälisen avun saamiseksi, sekä valmistelee niiden pohjalta ehdotukset yleiskokoukselle.
3. Komitea tukee tällaisten projektien, ohjelmien ja toimien toteutusta levittämällä hyviä käytäntöjä itse määrittämillään toimintatavoilla.

V. Kansainvälinen yhteistyö ja apu

19 artikla – Yhteistyö

1. Tässä yleissopimuksessa kansainvälisellä yhteistyöllä tarkoitetaan muun muassa tietojen ja kokemusten vaihtoa, yhteishankkeita sekä osapuolille suunnatun apumekanismin luomista, jolla tuetaan niiden pyrkimyksiä suojella aineetonta kulttuuriperintöä.
2. Vaikuttamatta kansallisen lainsäädännön säännöksiin tai oikeudellisiin käytäntöihin osapuolet toteavat, että aineettoman kulttuuriperinnön suojeleminen palvelee koko ihmiskunnan etua, ja sitoutuvat yhteistyöhön tämän päämäärän edistämiseksi kahdenvälisellä, seudullisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla.

20 artikla – Kansainvälisen avun tarkoitukset

Kansainvälistä apua voidaan myöntää seuraaviin tarkoituksiin:

- (a) välitöntä suojelua edellyttävän aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon liitetyn perinnön suojeleminen;
- (b) 11 and 12 artiklassa mainittujen luetteloiden valmistelu;
- (c) kansallisella, seudullisella ja alueellisella tasolla toteutettavien aineettoman kulttuuriperinnön suojelemiseen tähtäävien ohjelmien, projektien ja toimien tukeminen;
- (d) muut komitean tarpeellisena pitämät tarkoitukset.

21 artikla – Kansainvälisen avun muodot

Komitean osapuolelle myöntämän avun tulee olla 7 artiklassa mainittujen toimintaohjeiden ja 24 artiklassa tarkoitettujen sopimuksen mukaista, ja sitä voidaan antaa seuraavissa muodoissa:

- (a) suojelun eri osa-alueisiin keskittyvä tutkimus;
- (b) asiantuntijoiden ja ammattilaisten tarjoama apu;
- (c) tarvittavan henkilöstön koulutus;
- (d) standardoinnissa ja muissa toimenpiteissä tarvittava apu;
- (e) infrastruktuurien luominen ja niiden toiminta;
- (f) laitetoimitukset ja osaaminen;
- (g) muut taloudellisen ja teknologisen avun muodot mukaan lukien tarvittaessa matalakorkoisten lainojen myöntäminen ja lahjoitukset.

22 artikla – Kansainvälisen avun edellytykset

1. Komitea päättää menettelytavan kansainvälistä apua koskevien pyyntöjen käsittelylle ja määrittelee tiedot, jotka pyyntöjen tulee sisältää, kuten kaavailut toimet ja tarvittavat avustustoimenpiteet sekä arvio niiden kustannuksista.
2. Häätapauksissa komitea käsittelee avunpyynnöt viivytyksettä.
3. Päätöksiä tehdessään komitea pyytää tarpeellisiksi katsomansa selvitykset ja lausunnot.

23 artikla – Kansainvälisen avun pyytäminen

1. Jokainen osapuoli voi toimittaa komitealle pyynnön kansainvälisen avun saamiseksi alueellaan sijaitsevan aineettoman kulttuuriperinnön suojelemiseksi.
2. Pyyntö voidaan laatia myös kahden tai useamman osapuolen yhteistyönä.
3. Pynnön tulee sisältää 22 artiklan 1 kohdassa eritellyt tiedot sekä tarvittavat asiakirjat.

24 artikla – Apua saavan osapuolen tehtävät

1. Myönnetty kansainvälinen apu säännellään tukea saavan osapuolen ja komitean välisessä sopimuksessa tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti.
2. Pääsääntöisesti apua saava osapuoli osallistuu omien voimavarojensa puitteissa niiden suojelutoimista aiheutuneiden kulujen jakamiseen, joiden suorittamiseen kansainvälinen apu on myönnetty.
3. Apua saava osapuoli toimittaa komitealle raportin aineettoman kulttuuriperinnön suoje-
luun saadun avun hyödyntämisestä.

VI. Aineettoman kulttuuriperinnön rahasto

25 artikla – Rahaston luonne ja varat

1. Perustetaan aineettoman kulttuuriperinnön suojelurahasto, jäljempänä ”rahasto”.
2. Unescon rahoitusta koskevien määräysten mukaisesti perustettu rahasto koostuu sen hal-
tuun uskotuista varoista.
3. Rahaston varat koostuvat:
 - (a) osapuolten antamista avustuksista;
 - (b) Unescon yleiskokouksen kyseiseen tarkoitukseen myöntämistä varoista;
 - (c) avustuksista ja lahjoituksista, joita on saatu
 - (i) muilta valtioita;

- (ii) Yhdistyneiden kansakuntien järjestelmään kuuluilta järjestöiltä tai ohjelmilta, erityisesti Yhdistyneiden kansakuntien kehitysohjelmalta, sekä muilta kansainvälisiltä järjestöiltä;
 - (iii) julkisilta tai yksityisiltä yhteisöiltä tai yksityishenkilöiltä;
- (d) koroista, joita rahastolle on kertynyt;
 - (e) keräysvaroista sekä rahaston hyväksi järjestettyjen tilaisuuksien tuottamista varoista;
 - (f) muista varoista, jotka komitean laatimat, rahastoon sovellettavat ohjeet sallivat.
4. Komitean suorittamaa rahaston varojen käyttöä säätelevät yleiskokouksen asettamat suuntaviivat.
 5. Komitea voi hyväksyä erityisiin hankkeisiin tarkoitukseltaan yleisiä tai erityisiä avustuksia ja muunlaisia tukia edellyttäen, että komitea on hyväksynyt kyseiset hankkeet.
 6. Rahastoon annettaviin avustuksiin ei saa liittyä minkäänlaista poliittista, taloudellista tai muuta ehtoa, joka olisi tämän yleissopimuksen tavoitteiden vastainen.

26 artikla – Osapuolten maksut rahastoon

1. Tämän yleissopimuksen osapuolet sitoutuvat, tämän vaikuttamatta vapaaehtoiseen lisämaksuihin, maksamaan vähintään joka toinen vuosi rahastoon maksun, jonka määrän kaikkiin valtioihin sovellettavana yhtäläisenä prosenttiosuutena vahvistaa yleiskokous. Tähän yleiskokouksen päätökseen vaaditaan niiden läsnä olevien ja äänestykseen osallistuvien osapuolten enemmistö, jotka eivät ole antaneet tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettua ilmoitusta. Osapuolen maksuosuus ei saa missään tapauksessa olla enemmän kuin yksi prosentti kyseisen osapuolen Unescon varsinaisen talousarvion mukaisesta maksuosuudesta.
2. Tämän yleissopimuksen 32 artiklassa tai 33 artiklassa tarkoitettu valtio voi kuitenkin antaa ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa tallettamisen yhteydessä ilmoituksen siitä, etteivät tämän artiklan 1 kohdan määräykset ole sitä sitovia.
3. Yleissopimuksen osapuoli, joka on antanut tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettua ilmoituksen, voi yrittää peruuttaa sen ilmoittamalla siitä Unescon pääjohtajalle. Ilmoituksen peruuttamisesta seuraava maksuosuus ei kuitenkaan tule voimaan ennen seuraavan yleiskokouksen alkamista.

4. Jotta komitea voisi suunnitella toimintansa tehokkaasti, on tämän yleissopimuksen osapuolten, jotka ovat antaneet tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen, suoritettava maksuosuutensa säännöllisesti, vähintään joka toinen vuosi, ja tämän maksuosuuden tulisi olla suuruudeltaan mahdollisimman lähellä niitä maksuosuuksia, jotka osapuolten olisi tullut suorittaa, jos tämän artiklan 1 kohdan määräykset olisivat olleet niitä sitovia.
5. Tämän yleissopimuksen osapuoli, jonka kuluvan vuoden tai sitä välittömästi edeltäneen vuoden pakolliset tai vapaaehtoiset maksuosuudet ovat myöhässä, ei ole vaalikelpoinen komitean jäseneksi; tätä määräystä ei sovelleta ensimmäiseen vaaliin. Tällaisen jo komitean jäsenenä olevan valtion toimikausi päättyy tämän yleissopimuksen 6 artiklassa tarkoitettujen vaalien yhteydessä.

27 artikla – Vapaaehtoiset lisämaksosuudet rahastoon

Osapuolten, jotka haluavat antaa rahastoon vapaaehtoisia lisämaksuosuuksia 26 artiklassa tarkoitettujen maksujen lisäksi, tulee ilmoittaa tästä komitealle niin pian kuin mahdollista, jotta se voi suunnitella toimintaansa sen mukaisesti.

28 artikla – Kansainväliset varainkeruukampanjat

Osapuolet tukevat mahdollisuuksiensa mukaan kansainvälisiä varainkeruukampanjoita, joita järjestetään rahaston hyväksi Unescon alaisuudessa.

VII. Kertomukset

29 artikla – Osapuolten kertomukset

Ottaen huomioon komitean määrittämät muotovaatimukset ja raportointikaudet osapuolet toimittavat komitealle kertomukset lainsäädännöllisistä ja muista tämän yleissopimuksen täytäntöön panemiseksi tehdyistä toimenpiteistä.

30 artikla – Komitean kertomukset

1. Komitea toimittaa yleiskokouksen jokaiseen istuntoon kertomuksen toiminnastaan ja 29 artiklassa tarkoitetuista osapuolten raporteista.
2. Kertomus annetaan tiedoksi Unescon yleiskokoukselle.

VIII. Siirtymäajan lauseke

31 artikla – Sopimuksen suhde ihmiskunnan suullisen ja aineettoman perinnön mestariteoksia koskevaan julistukseen

1. Komitea liittää ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon kohteet, jotka on julistettu ihmiskunnan suullisen ja aineettoman perinnön mestariteoksiksi ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa.
2. Näiden kohteiden sisällyttäminen ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon ei millään tavalla vaikuta luetteloon vastaisuudessa lisättäville kohteille luotaviin kriteereihin, joista päätetään 16 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
3. Tämän yleissopimuksen voimaantulon jälkeen asiasta ei anneta muita julistuksia.

IX. Loppumääräykset

32 artikla – Ratifiointi tai hyväksyminen

1. Tämä yleissopimus on Unescon jäsenmaiden ratifioitavissa tai hyväksyttävissä niiden valtiosääntöjen mukaisessa käsittelyjärjestyksessä.
2. Ratifioimis- tai hyväksymiskirjat talletetaan Unescon pääjohtajan huostaan.

33 artikla – Liittyminen

1. Tämä yleissopimus on avoinna liittymistä varten kaikille niille Unescon kuulumattomille valtioille, jotka Unescon yleiskokous kutsuu siihen liittymään.
2. Tämä yleissopimus on niin ikään avoinna liittymistä varten sellaisille alueille, joilla on Yhdistyneiden kansakuntien tunnustama täysi sisäinen autonomia mutta jotka eivät ole saavuttaneet täyttä itsenäisyyttä yleiskokouksen päätöslauselman 1514 (XV) mukaisesti, ja jotka ovat toimivaltaisia tämän yleissopimuksen kattamilla aloilla, kyseisiä aloja koskevien sopimusten tekeminen mukaan luettuna.
3. Liittymiskirja talletetaan Unescon pääjohtajan huostaan.

34 artikla – Voimaantulo

Tämä yleissopimus tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona kolmaskymmenes ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu, mutta vain niiden valtioiden osalta, jotka ovat tallettaneet ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa viimeistään kyseisenä päivänä. Muiden osapuolten osalta yleissopimus tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun ne ovat tallettaneet ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa.

35 artikla – Liittovaltiojärjestelmät ja muut kuin yhtenäisjärjestelmät

Seuraavat määräykset koskevat sellaisia osapuolia, joilla on perustuslaissa säädetty liittovaltiojärjestelmä tai muu kuin yhtenäisjärjestelmä:

- (a) tämän yleissopimuksen niiden määräysten osalta, joiden täytäntöönpano kuuluu liittovaltiollisen tai keskitetyn lainsäädäntöelimen lainkäyttövallan piiriin, liitto- ja keskushallituksen velvollisuudet ovat samat kuin niiden osapuolten, jotka eivät ole liittovaltioita;
- (b) tämän yleissopimuksen niiden määräysten osalta, joiden täytäntöönpano kuuluu suuremman kokonaisuuden muodostavien yksiköiden, kuten osavaltioiden, maiden, maakuntien tai kantonien, lainkäyttövallan piiriin, joita kyseisen liittovaltion hallitusmuoto ei velvoita ryhtymään lainsäädäntötoimiin, liittohallituksen on tiedotettava näiden osavaltioiden, maiden, maakuntien tai kantonien asianomaisille viranomaisille sanotuista sopimusmääräyksistä sekä annettava suosituksensa niiden hyväksymiseksi.

36 artikla – Irtisanominen

1. Osapuolet voivat irtisanoa tämän yleissopimuksen.
2. Irtisanominen on tehtävä kirjallisesti Unescon pääjohtajan huostaan talletettavalla asiakirjalla.
3. Irtisanominen tulee voimaan kahdentoista kuukauden kuluttua irtisanomiskirjan vastaanottamisesta. Se ei millään tavoin vaikuta taloudellisiin velvoitteisiin, jotka irtisanoutuvan osapuolen on täytettävä siihen päivään saakka, jona irtisanominen tulee voimaan.

37 artikla – Tallettajan tehtävät

Unescon pääjohtaja ilmoittaa tämän yleissopimuksen tallettajan ominaisuudessa järjestön jäsenvaltioille, 33 artiklassa tarkoitetuille järjestöön kuulumattomille valtioille sekä Yhdistyneille kansakunnille kaikista 32 ja 33 artiklassa tarkoitetuista ratifioimis-, hyväksymis- ja liittymiskirjojen tallettamisista sekä 36 artiklassa tarkoitetuista irtisanomisista.

38 artikla – Muuttaminen

1. Osapuoli voi ehdottaa muutoksia tähän yleissopimukseen osoittamalla pääjohtajalle asiaa koskevan kirjallisen tiedonannon. Pääjohtaja toimittaa tiedonannon kaikille osapuolille. Jos kuuden kuukauden kuluessa tiedonannon toimittamisesta vähintään puolet osapuolista vastaa pyyntöön myönteisesti, pääjohtaja esittelee ehdotuksen seuraavalle yleiskokoukselle keskusteltavaksi ja mahdollisesti hyväksyttäväksi.
2. Muutokset hyväksytään läsnä olevien ja äänestävien osapuolten kahden kolmasosan enemmistöllä.
3. Kun tähän yleissopimukseen tehdyt muutokset on hyväksytty, ne toimitetaan osapuolille ratifiointia, hyväksymistä tai liittymistä varten.
4. Muutokset tulevat voimaan niiden osapuolten osalta, jotka ovat ratifioineet tai hyväksyneet ne tai liittyneet niihin, kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun kaksi kolmannesta osapuolista on tallettanut tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitetut asiakirjat. Niiden osapuolten osalta, jotka tämän jälkeen ratifioivat tai hyväksyvät muutoksen tai liittyvät siihen, kyseinen muutos tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun osapuoli on tallettanut ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa.
5. Edellä 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua menettelyä ei sovelleta muutoksiin, jotka on tehty komitean jäsenten lukumäärää koskevaan 5 artiklaan. Nämä muutokset tulevat voimaan niiden hyväksymisen yhteydessä.
6. Valtio, joka tulee tämän yleissopimuksen osapuoleksi sen jälkeen kun muutos on tullut voimaan tämän artiklan 4 kohdan mukaisesti, katsotaan, ellei se ilmaise eriävää mielipidettään,
 - (a) näin muutetun yleissopimuksen osapuoleksi,
 - (b) muuttamattoman yleissopimuksen osapuoleksi suhteessa niihin osapuoliin, joita muutos ei sido.

39 artikla – Todistusvoimaiset tekstit

Tämä yleissopimus on tehty arabian, englannin, espanjan, kiinan, ranskan ja venäjän kielillä, ja nämä kuusi tekstiä ovat yhtä todistusvoimaisia.

40 artikla – Rekisteröinti

Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaisesti tämä yleissopimus rekisteröidään Yhdistyneiden kansakuntien sihteeristössä Unescon pääjohtajan pyynnöstä.

Liite 2. Unescon aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimuksen allekirjoittaneet maat

EUROOPPA (44)	AFRIKKA (38)	ETELÄ-AMERIikka JA KARIBIA (30)	AASIA (32)	ARABIMAAT (17)
Alankomaat	Benin	Antigua ja Barbuda	Afganistan	Algeria
Albania	Botswana	Argentiina	Bangladesh	Bahrain
Andorra	Burkina Faso	Bahama	Bhutan	Egypti
Armenia	Burundi	Barbados	Brunei	Irak
Azerbaidžan	Djibouti	Belize	Fidži	Jemen
Belgia	Eritrea	Bolivia	Filippiinit	Jordania
Bosnia ja Hertsegovina	Etiopia	Brasilia	Indonesia	Libanon
Bulgaria	Gabon	Chile	Intia	Marokko
Espanja	Gambia	Costa Rica	Iran	Mauritania
Georgia	Guinea	Dominica	Japani	Oman
Islanti	Kamerun	Dominikaaninen tasavalta	Kambodža	Palestiina
Italia	Kenia	Ecuador	Kazakstan	Qatar
Itävalta	Keski-Afrikan tasavalta	El Salvador	Kiina	Saudi Arabia
Kreikka	Komorit	Grenada	Kirgisia	Sudan
Kroatia	Kongon demokraattinen tasavalta	Guatemala	Korean tasavalta	Syyria
Kypros	Kongon tasavalta	Haiti	Korean demokraattinen kansantasavalta	Tunisia
Latvia	Lesotho	Honduras	Laos	Yhdistyneet arabiemiirikunnat
Liettua	Madagaskar	Jamaika	Malesia	
Luxemburg	Malawi	Kolumbia	Mikronesia	
Makedonia	Mali	Kuuba	Mongolia	
Moldova	Mauritius	Meksiko	Myanmar	

EUROOPPA (44)	AFRIKKA (38)	ETELÄ-AMERIikka JA KARIBIA (30)	AASIA (32)	ARABIMAAT (17)
Monaco	Mosambik	Nicaragua	Nauru	
Montenegro	Namibia	Panama	Nepal	
Norja	Niger	Paraguay	Pakistan	
Portugali	Nigeria	Peru	Palau	
Puola	Norsunluurannikko	Saint Lucia	Papua Uusi Guinea	
Ranska	Päiväntasaajan Guinea	Saint Vincent ja Grenadiinit	Samoa	
Romania	Ruanda	Trinidad ja Tobago	Sri Lanka	
Ruotsi	Sambia	Uruguay	Tonga	
Saksa	São Tomé ja Príncipe	Venezuela	Turkmenistan	
Serbia	Senegal		Vanuatu	
Slovakia	Seychellit		Viet Nam	
Slovenia	Swazimaa			
Suomi	Tansania			
Sveitsi	Togo			
Tadžikistan	Tšad			
Tanska	Uganda			
Tšekin tasavalta	Zimbabwe			
Turkki				
Ukraina				
Unkari				
Uzbekistan				
Valko-Venäjä				
Viro				

Liite 3. Taulukko aineettoman kulttuuriperintösopimuksen toteuttamistavoista verrokkimaissa

MAA	LIITTYMIS- VUOSI	VASTUUORGANISAATIO	LINKKI	KANSALLINEN LISTA	KOYTEIDEN LKM UNESCON LISTALLA
Viro	2006	Kansankulttuurikeskus	www.rahvakultuur.ee/ vkpnimistu	on (58 kohdetta)	3
Latvia	2005	Kulttuuriministeriö ja kansallisen kulttuurin keskus	www.lnkc.gov.lv	valmisteilla	2
Liettua	2005	Kulttuuriministeriö ja kansankulttuurikeskus	www.llkc.lt	valmisteilla	3
Ruotsi	2011	Institut för språk och folkminnen	www.sprakochfolkminnen.se	valmisteilla	0
Norja	2007	Kulturrådet	www.kulturradet.no	valmisteilla	0
Unkari	2006	Kulttuuriministeriö ja Unkarin ulkoilmamuseon aineettoman kulttuuriperinnön yksikkö	www.szellemiokseg.hu/ index0.php?name=f24_ nemzeti_jegyzek_elemei	on (20 kohdetta)	4
Bulgaria	2006	Kulttuuriministeriö ja Bulgarian tiedeakatemian kansanperinnön instituutti	http://mc.government.bg/ index.php?l=2	on (20 kohdetta)	2
Itävalta	2009	Unesco-toimikunta	http://immaterielleskulturerbe. unesco.at/	on (68 kohdetta)	2
Kroatia	2005	Kulttuuriministeriö	www.min-kulture.hr/default. aspx?id=3650	on (131 kohdetta)	14
Italia	2007	Kulttuuriperintö- ja matkailuministeriö	http://iccd.beniculturali.it/ paci/paciSito/	on (5 kohdetta)	5
Ranska	2006	Kulttuuriministeriö	www.ethnologie.culture.gouv. fr/index-immat.html	on (79 kohdetta) sekä lista listoista	12
Belgia	2006	Kulttuuriministeriöt flaimilaisella, ranskan- sekä saksankielisillä alueilla	www.immaterieelerfgoed.be www.cfwb.be http://www.dgkulturerbe.be/ desktopdefault.aspx/ tabid-3906/7007_read-40598/	40/37/valmisteilla	11
Turkki	2006	Kulttuuri- ja matkailuministeriö	http://aregem.kulturturizm. gov.tr/TR,50840/somut- olmayan-kulturel-miras- ulusal-envanteri.html	on (60 kohdetta)	11
Korean tasavalta	2005	The Cultural Heritage Administration	www.cha.kr www.ichpedia.org	on (126 kohdetta)	16
Meksiko	2005	Kansallinen taiteen ja kulttuurin komissio CONACULTA	http://sic.conaculta.gob.mx/ index.php?table=frpintangible	on (249 kohdetta)	9

Liite 4. Verrokkimaiden kohteet Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luettelossa

Suojelukohteita Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luettelossa

Tilanne 08/2004; x sellaisten kohteiden kohdalla, joita ei ole luokiteltu Unescon toimesta vaan luokittelu tehty selvityksessä

MAA	KOHDE	VUOSI	UNESCON LUOKITTELU	KUVAUS	LINKKI
BELGIA	Binchen karnevaalit	2008	Sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet	”Binchen kaupunki sijaitsee Brysselin eteläpuolella. Vuosittain, kolme päivää ennen paastonaikaa, Binchessä järjestetään karnevaalit, jotka elävöittävät historiallista keskustaa sekä houkuttelevat laumoittain turisteja kaupunkiin. Binchen maineikkaat karnevaalit, joiden juuret sijoittuvat jo Keskiajalle, kuuluvat Euroopan vanhimpien katukarnevaalien joukkoon.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00033
BELGIA	Bruggen Pyhän Veren kulkue	2009	Sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet	”Joka kevät 30 000–45 000 katsojaa kokoontuu helatorstaina Bruggen kaupunkiin katsellakseen Pyhän Veren kulkuetta. Tämä värikäs juhlakulkueperinne on peräisin 1200-luvulta, kun eräs Bruggen asukas on kertoman mukaan tuonut Jeesuksen pyhän veren jäännökset takaisin ristiretkeltä.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00263
BELGIA	Aalstin karnevaalit	2010	Suullinen perinne ja ilmaisu + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet	”Aalstin kolmipäiväiset karnevaalit pidetään vuosittain paastonajan alkua edeltävästä sunnuntaista eteenpäin. Nämä eloiset ja satiiriset juhlat esittelevät Karnevaalien Prinssin, joka valitaan pormestariksi ja hän saa kaupungin avaimen. Tällä seremonialla pilkataan kaupungin todellisia päätöksentekijöitä, poliitikkoja.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00402
BELGIA	Houtem Jaarmakt, vuosittaiset talvi- ja karjamarkkinat Sint-Lievens-Houtemissa	2010	Sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet	”Houtem Jaarmakt on vuosittainen markkinatapahtuma, joka järjestetään Itä-Flanderin läänissä sijaitsevassa Sint-Lievens-Houtemin kylässä. Joka vuosi 11.–12.11. kylässä pidetään maan viimeiset merkittävät ulkoilmamarkkinat, joista voi hankkia karjaa ja puhdasrotuisia hevosia.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00403
BELGIA	Krakelingen en Tonnekensbrand, Geraardsbergenin talven päättymisen juhla	2010	Sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet	”Geraardsbergenin kaupungissa järjestetään maaliskuun ensimmäisenä maanantaina vuosittaiset markkinat. Talven päättymistä juhliin kahdeksan päivää ennen markkinoita Krakelingen en Tonnekensbrand -juhlassa. Tuhatpäinen kulkue lähtee juhlapäivänä Hunnegemin kirkosta. Kulkuetta johtaa kirkon rovasti ja kunnanvaltuutetut ovat pukeutuneet historiallisiin asuihin. Osallistujat kantavat mukanaan leipää, viiniä, kalaa ja tulta, ja matkaavat Oudenbergenin mäellä sijaitsevaan Neitsyt Marian kappeliin.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00401

MAA	KOHDE	VUOSI	UNESCON LUOKITTELU	KUVAUS	LINKKI
BELGIA	Leuvenin määrätyn ikäisten miesten vanhenemisriitti	2011	Sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet	”Leuvenissa määrätyn ikäiset miehet suorittavat vanhenemisriitin, joka keskittyy kymmeneen vuoteen ennen heidän 50-vuotissyntymäpäiväänsä. Leuvenissa tai sen ympäristössä asuville miehille tämä tarkoittaa sosiokulttuurisia ja filantrooppisia toimia ja seremonioita, jotka alkavat 40 vuoden iässä, jolloin samana vuonna syntyneiden miesten joukko muodostetaan. Miesten riitti huipentuu 50 vuoden iässä juhliin, jotka pidetään Abrahamin päivänä kaupungin keskuspuistossa profeetta Abrahamin patsaan ympärillä.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00404
BELGIA	Ludodiversiteetin ylläpitäminen – Flanderin perinteisten pelien suojeleminen	2011	Suullinen perinne ja ilmaisu + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet	”Ludodiversiteetti (ludo tulee latinasta ”minä pelaan”) viittaa pelien, urheilun, liikunnan, tanssin ja akrobatian monipuolisuuteen. Yhdessä paikallisten yhteisöjen ja järjestöjen kanssa kansalaisjärjestö Sportimonium on ryhtynyt toimenpiteisiin suojelemaan Flanderin läänin peli- ja urheiluperintöä. Tämä perintö sisältää 23 eri perinteistä peliä, joiden joukossa on erilaisia ampuma-, keilaus-, heitto- sekä pallopelejä.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&Art18=00513
BELGIA	Entre-Sambre-et-Meusen marssit	2012	Sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet	”Entre-Sambre-et-Meusen marssit ovat merkittävä osa Valloniassa sijaitsevien Sambre- ja Meuse-jokien mukaan nimetyn alueen kulttuurista identiteettiä. Marssit kunnioittavat monien pienten kylien ja kaupunkien kirkkojen omistautuneisuutta kaupungin pyhimysten kunnioittamiseksi. Pyhimyksille on omistettu omia uskonnollisia rakennuksia.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00670
BELGIA	Katkaravunpyydystys ratsailla Oostduinkeressä	2013	Luontoa ja maailmankaikkeutta koskeva tieto ja tavat + perinteinen kädentaito	”Kaksitoista kotitaloutta Oostduinkeressä ottaa aktiivisesti osaa katkaravunpyydystykseen. Jokaisella on oma erikoisuutensa, esimerkiksi verkkojen kutominen tai laaja tietous brabantinhevosta. Perinne antaa yhteisölle vahvan yhteisen identiteetin tunteen ja sillä on keskeinen rooli sosiaalisissa ja kulttuurisissa tapahtumissa. Näihin tapahtumiin kuuluu kaksipäiväiset Katkarapu-festivaalit, joita varten paikallinen yhteisö käyttää kuukausia paraatilavojen rakentamiseen, katuteatterin valmisteluun ja pukujen valmistamiseen.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00673

MAA	KOHDE	VUOSI	UNESCON LUOKITTELU	KUVAUS	LINKKI
BELGIA, RANSKA	Belgian ja Ranskan jättiläis- ja lohikäärme-kulkueet	2008	x Sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + perinteinen kädentaito	”Valtavien jättiläis-, eläin- tai lohikäärmenukkejen perinteinen juhlakulkue koostuu juhlallisten rituaalien omalautuisesta kokonaisuudesta. Nämä nuket esiintyivät ensimmäisen kerran uskonnollisissa kulkueissa 1300-luvun lopulla monissa Euroopan kaupungeissa. Nuket ovat edelleen paikallisen identiteetin tunnusmerkkejä joissain Belgian ja Ranskan kaupungeissa, joissa ne ovat säilyneet elinvoimaisina perinteinä.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00153
UNKARI, YHDISTYNEET ARABIEMIIRIKUNNAT, ITÄVALTA, BELGIA, TSEKKI, RANSKA, KOREAN TASAVALTA, MONGOLIA, MAROKKO, QATAR, SAUDI ARABIA, ESPANJA, SYRIA	Haukankasvatus, elinvoimainen perintö	2012	Sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + suullinen perinne ja ilmaisu + luontoa ja maailmankaikkeutta koskeva tieto ja tavat + perinteinen kädentaito	”Haukankasvatus on perinne, jossa kasvatetaan ja koulutetaan haukkoja sekä toisia petolintuja saalistamaan luonnollisessa ympäristössään. Haukankasvatus oli alun perin tapa hankkia ruokaa, nykyään se kuitenkin yhdistetään enemmän toveruuteen ja jakamiseen kuin hengissä pysymiseen. Haukkoja kasvatetaan lähinnä niiden muuttoteillä. Haukankasvatusta harrastavat niin harrastelijat kuin ammattilaiset ikään ja sukupuoleen katsomatta.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00732
BULGARIA	Bistritsa babi – Shoploukin alueen arkaainen tanssi-, laulu ja rituaaliperinne	2008	x Esittävät taiteet + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet	”Perinteisiä tansseja ja moniäänistä laulua Shoploukin alueella esittävät edelleen ikääntyneiden naisten ryhmät, Bistritsa babi. Perinteeseen kuuluvat kaksiosainen laulu, muinaisia ketjutanssin muotoja sekä nuorten naisten initiaatioseremonia lazarouvanne.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00095
BULGARIA	Nestinarstvo, viestejä menneisyydestä: Pyhän Konstantinuksen ja Helenan rituaali	2009	x Sosiaaliset käytännöt, juhlatilaisuudet ja rituaalit	”Nestinarstvon tulella tanssimisen riitti on kohokohta vuosittaisessa Panagyr-rituaalissa juhliittaessa Konstantinus- ja Helena-pyhimyksiä kesäkuussa Bulgarian kylässä. Rituaalia vietetään kylän hyvinvoinnin ja hedelmällisyyden varmistamiseksi. Juhlaan kuuluu patsaskulkue pyhälle lähteelle säestyksenään rummut ja säkkipilli.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00191
ITALIA	Canto a tenore, sardinialaiset pastoraalilaulut	2008	x Suullinen perinne	”Canto a tenore -laulu on kehittynyt sardinian pastoraalikulttuurin sisällä. Se on moniäänistä laulua, jota esittää neljän miehen ryhmä. Laulussa käytetään neljää eri ääntä. Laulun yksi ominaispiirteistä on bassu- ja contra-äänien matala ja raspinen sointi. Laulu esitetään seisten pienessä piirissä. Soololaulaja laulaa osan proosa- tai runoteoksesta ja toiset äänet toimivat taustakuorona.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00165

MAA	KOHDE	VUOSI	UNESCON LUOKITTELU	KUVAUS	LINKKI
ITALIA	Opera dei Pupi, sisilialainen nukketeatteri	2008	x Esittävät taiteet	”Opera dei Pupi -nukketeatteri ilmaantui Sisilian 1800-luvun alussa ja saavutti suuren suosion saaren työläisluokien keskuudessa. Nukketeatterissa kerrottiin tarinoita, jotka pohjautuvat keskiajan ritarikertomuksiin ja muihin lähteisiin, kuten italialaisiin renessanssijan runoihin, pyhimysten elämiin sekä pahamaineisista rosvoista kertoviin tarinoihin.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00011
ITALIA	Cremonan perinteinen viulunrakennustaito	2012	Esittävät taiteet + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + luontoa ja maailmankaikkeutta koskeva tieto ja tavat + perinteiset kädentaidot	”Cremonan viulunrakennustaito on erittäin tunnettu perinteisestä prosessistaan jousisoitinten muokkaamisessa ja entisöinnissä. Viuluntekijät käyvät aiheeseen erikoistunutta koulua, ennen kuin menevät harjoitteluun paikalliseen verstaaseen. Verstaalla he jatkavat taitojensa ja tekniikkaansa hiomista, joka on jatkuva prosessi.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00719
ITALIA	Pyhimyksiä kunnioittavien suurten rakenteiden juhla- saattueet	2013	Suullinen perinne ja ilmaisu + esittävä taide + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + perinteinen kädentaito	”Roomalaiskatolisen perinteen mukaisesti merkittäviä pyhimyksiä kunnioitetaan kantamalla suuria rakenteita saattueissa kaupunkien läpi. Tätä perinnettä vaalitaan kaikkialla Italiassa, mutta erityisesti neljässä historiallisessa kaupungissa. Nolassa puusta ja paperimassasta tehtyjen kahdeksan obeliskin saattue kunnioittaa Pyhä Paulinus Nola-laisen paluuta. Palmassa saattue kantaa monimutkaista rakennelmaa, jolla kunnioitetaan Neitsyt Mariaa. Sassariassa Discesa dei Candelieri (Kynttilöiden laskeutuminen) sisältää puisten obeliskien kuljettamisen. Viterbossa Macchina di Santa Rosa (Santa Rosan torni) kunnioittaa kaupungin suojelijapyhimystä.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00721
ITALIA + KYPROS, KROATIA, ESPANJA, KREIKKA, ITALIA, MAROKKO, PORTUGALI	Välimeren ruokavalio	2013	Suullinen perinne ja ilmaisu + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + luontoa ja maailmankaikkeutta koskeva tieto ja tavat + perinteinen kädentaito	”Välimeren ruokavalio sisältää taitoja, tietoa, rituaaleja, symboleita sekä perinteitä, jotka koskevat sadonkorjuuta, ka- lastusta, maataloutta, säilömistä, ruoan käsittelyä ja laittamista. Erityisesti ne koskevat ruoan jakamista ja syömistä. Yhdessä syöminen on Välimeren maiden kulttuurisen identiteetin perusta ja yhteisön jatkumisen merkki. Ruokailu on sosiaalisen kanssakäymisen hetki, jolla vahvistetaan ja uudistetaan perheen, ryhmän ja yhteisön identiteettiä.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00884

MAA	KOHDE	VUOSI	UNESCON LUOKITTELU	KUVAUS	LINKKI
ITÄVALTA	Schemenlaufen – Imstin karnevaalit, Itävalta	2012	Suullinen perinne ja ilmaisu + esittävä taide + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet, perinteinen kädentaito	”Joka neljäs vuosi Imstin kaupungissa järjestetään karnevaalit, jotka alkavat paaston ajan alkua edeltävänä sunnuntaina. Keskeisin osa karnevaaleja on Schemenlaufen-kulkue, joka koostuu naamioituneista tanssijoista. Pääosissa olevat mieshahmot kulkevat pareittain. Toisella parista on päällään pyöriviä kelloja ja toisella jopa 35 kilogrammaa painavia kelloja. Yhdessä he esittävät tanssin, jossa hypitään ja kumarrellaan kellojen luodessa korkeita ja matalia ääniä.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00726
MM. ITÄVALTA	Haukankasvatus, elinvoimainen perintö	2012		ks. Belgia	
KOREAN TASAVALTA	Jongmyon alttarin kuninkaallinen, esi-isiltä periytyvä rituaali ja siihen liittyvä musiikki	2008	Sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet	”Soulissa sijaitseva Jongmyon alttari toimii näyttämönä kungfutselaiselle rituaalille, joka on omistettu Joseon dynastian esi-isille (1300–1800-luku) ja joka sisältää laulua, tanssia ja musiikkia. Rituaalia harjoitetaan kerran vuodessa toukokuun ensimmäisenä sunnuntaina ja sen järjestävät kuninkaallisen perheen jälkeläiset. Se tarjoaa ainutlaatuisen esimerkin kungfutselaisesta rituaalista, jota ei enää juhlita Kiinassa. Perinnettä ovat inspiroineet klassiset kiinalaistekstit, jotka käsittelevät esiisien palvontaa ja uskomuksia lasten hurskaudesta.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00016
KOREAN TASAVALTA	Pansori – eepinen veisu	2008	Suullinen perinne	”Pansori on musiikillinen tarinankerrontatyyl, jota esittävät laulaja ja rumpali. Suositun perinne sisältää niin korkeaa kuin kansankulttuuria ja sitä leimaa ilmaisullinen tanssi, muotoiltu puhe, valikoima kertomuksia ja eleitä. Jopa 8 tuntia kestävien esitysten aikana mies- tai naislaulaja, jota säestää tynnyrirumpu, improvisoi esityksessä tekstejä, jotka yhdistävät maalaisten ja oppineiden kirjallista ilmaisua.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00070
KOREAN TASAVALTA	Gangneung Danojen festivaali	2008	Sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + perinteinen kädentaito	”Gangneung Danojen vuosittainen festivaali pidetään Gangneungin kaupungissa ja sen läheisyydessä. Festivaali sisältää Daegwallyeongin harjanteella tapahtuvia shamanistisia rituaaleja, joilla kunnioitetaan vuorten jumalolentoa sekä neuvoa antavia mies- ja naisjumalolentoja. Festivaaliin kuuluu perinteinen musiikki ja odokdegi-kansanlaulut, gwanno-naamionäytelmä, suullinen runous ja muita kulttuurin muotoja.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00114

MAA	KOHDE	VUOSI	UNESCON LUOKITTELU	KUVAUS	LINKKI
KOREAN TASAVALTA	Yeongsanjae	2009	Esittävät taiteet	”Keskeinen elementti Korean buddhalaisessa kulttuurissa on Yeongsanjae. Se on uudelleenesitys siitä, kuinka Buddha vei pyhän kirjoituksen Griddhraj Parvat-vuoren huipulle. Tämän esityksen avulla filosofiset ja hengelliset buddhismin viestit ilmaistaan ja paikalla olevat ihmiset kehittävät itsekuriaan. Yeongsanjae sisältää laulamista, seremoniallista koristelua ja vaihtelevia rituaaliansseja kuten symbaalitantsi, rumputanssi ja seremoniaalinen kaaputanssi.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00186
KOREAN TASAVALTA	Namsadang Nori	2009	Esittävät taiteet	”Namsadang Nori, joka kirjaimellisesti tarkoittaa ’täysin miehistä kulkurisirkuspelleteatteria”, on monipuolinen kansanesitysperinne, jota alun perin harjoitettiin laajalti matkustavien esiintyjien toimesta. Perinnettä ylläpitävät nykyään ammattilaiset. Esitys koostuu ’maalaismusiikista’, joka korostaa metallisten gongien ja eläimennahkaisten rumpujen pauketta.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00184
KOREAN TASAVALTA	Jeju Chilmeoridang Yeongdeunggut	2009	Esittävät taiteet + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + perinteiset kädentaidot	”Jeju Chilmeoridang Yeongdeunggut on rituaali, jota vietetään helmikuussa ja jossa rukoillaan tyyntä merta, yltäkyläistä satoa ja runsasta merisaalista. Chilmeoridangissa, Gun-Ripin kylässä pidettävät rituaalit edustavat samankaltaisia seremonioita, joita pidetään Jejun saarella Korean tasavallassa. Kylän shamaanit esittävät joukon rituaaleja tuulen jumalattarelle, lohikäärme kuningas Yongwangille ja vuorijumalille.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00187
KOREAN TASAVALTA	Ganggangsullae	2009	Esittävät taiteet + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet	”Ganggangsullae on vuodenaikaan liittyvä elonkorjuu- ja hedelmällisyserituaali, joka on suosittu Korean tasavallan luoteisosassa ja jota esitetään lähinnä Korean kiitospäivän aikaan elokuussa. Kirkkaan täysikuun alla tusinoittain nuoria, naimattomia kylän naisia kokoontuvat piiriin, yhdistävät kätensä ja laulavat ja tanssivat koko yön solistin johdolla.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00188
KOREAN TASAVALTA	Cheoyongmu	2009	Esittävät taiteet + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + perinteiset kädentaidot	”Cheoyongmu on nykyään lavalla esitettävä tanssi, mutta aiemmin sitä käytettiin pahojen henkien karkottamiseen. Sitä käytettiin myös kuninkaallisissa tanssiaisissa ja uuden vuoden manauksissa hyvän onnen tuomiseksi. Tanssi pohjautuu korealaiseen Cheoyongin taruun, joka kertoo lohikäärme kuningas Yongwangin pojasta. Tanssin esittää viisi miestä värikkäissä asuissa ja naamioissa.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00189

MAA	KOHDE	VUOSI	UNESCON LUOKITTELU	KUVAUS	LINKKI
KOREAN TASAVALTA	Gagok, orkesterin säestämätlyyrisen laulun sikermät	2010	Esittävät taiteet	”Gagok on perinteinen laulumusiikkilaji, jossa sekä miehet että naiset laulavat pienen orkesterin säestyksellä. Gagok on yksi monista laulun muodoista, jotka yhdessä muodostavat jeonggan (”oikea laulu”). Aiemmin gagok yhdistettiin yläluokkiin, mutta nykyään se on suosittua ympäri maata. Gagokin laulamisen hallinta vaatii huomattavasti aikaa ja panostusta.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00444
KOREAN TASAVALTA	Daemokjang, perinteinen puuarkkitehtuuri	2010	Perinteiset kädentaidot	”Termi daemokjang viittaa perinteiseen korealaiseen puuarkkitehtuuriin ja erityisesti niihin puualan työntekijöihin, jotka käyttävät perinteisiä puusepäntyön tekniikoita. Näiden harjoittajien tekemisiin kuuluu myös historiallisten rakennusten ylläpito, korjaus ja uudelleenrakentaminen. Nämä työt vaihtelevat perinteisistä korealaistaloista monumentaalisiin puupalatseihin ja -tempeleihin. Daemokjangin harjoittajat ovat vastuussa koko rakennusprosessista mukaan lukien rakennusten suunnittelun ja rakentamisen.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00461
KOREAN TASAVALTA	Mosin kutomisen Hansanin alueella	2011	Perinteiset kädentaidot	”Hansanin alueella kudottu mosi siirtyi perinteensä eteenpäin keski-ikäisten naisten keskuudessa. Alueen maa ja ilmasto mahdollistavat rami-kasvien (kiinanruoho) kukoistuksen. Ramista tehtyjen kankaiden kutominen sisältää monia prosesseja, kuten muun muassa sadonkorjuun, rami-kasvien keittämisen ja valkaisemisen, langan kehräämisen rami-kuidusta sekä sen kutomisen perinteisillä kangaspuilla.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00453
KOREAN TASAVALTA	Taekkyeon, perinteinen korealainen kamppailulaji	2011	Suullinen perinne	”Taekkyeon on perinteinen korealainen kamppailulaji, joka hyödyntää sulavia ja rytmisen tanssimaisia liikkeitä vastustajaa iskiessä tai kamppaessa. Nämä hyvin koulutetun taekkyeon-esiintyjän sulavalinjaiset liikkeet ovat hellävaraisia ja pyöreitä suorien ja jäykkien sijaan, mutta voivat silti olla jänteviä ja täynnä räjähtävää voimaa.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00452

MAA	KOHDE	VUOSI	UNESCON LUOKITTELU	KUVAUS	LINKKI
KOREAN TASAVALTA	Jultagi, nuorallakävely	2011	x Esittävät taiteet	”Nuorallakävely on laajalle levinnyt viihteen muoto, joka suurimmassa osassa maailmaa keskittyy ainoastaan akrobaattisiin taitoihin. Perinteinen korealainen esittävä taidemuoto jultagi poikkeaa tästä siinä, että sitä säestää musiikki ja nokkela keskustelu nuorallakävelijän ja maassa olevan klovnin välillä. Jultagia esitetään ulkona. Nuorallakävelijä tekee monia akrobaattisia temppuja köydellä vitsin, mimiikan, laulujen ja tanssin lisäksi.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00448
MM. KOREAN TASAVALTA	Haukankasvatus	2012		ks. Belgia	
KOREAN TASAVALTA	Arirang, lyyriksen kansanlaulu Korean tasavallasta	2012	Suullinen perinne + esittävät taiteet	”Arirang on suosittu korealainen kansanlaulutyyli. Yksinkertainen laulu koostuu kertosäkeestä ”Arirang, arirang, arariyo” sekä kahdesta yksinkertaisesta säkeestä, jotka vaihtelevat alueittain. Tämä yksinkertainen musiikillinen ja kirjallinen sävellys kannustaa improvisoimaan, jäljittelemään ja laulamaan yksinäisesti samalla kun se käsittelee vaihtelevia maailmanlaajuisia aiheita. Asiantuntijoiden mukaan kansanlaulujen joukosta arirang-laulusta löytyy noin 60 eri versiota, joista on tehty yhteensä noin 3 600 muunnosta.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00445
KOREAN TASAVALTA	Kimjang, kimchin valmistus ja jakaminen Korean tasavallassa	2013	Sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + luontoa ja maailmankaikkeutta koskeva tieto ja tavat	”Kimchi on korealainen nimitys hapattamalla säilötyille, maustetuille vihanneksille sekä kala- ja äyriäisruoille. Se muodostaa olennaisen osan korealaisista aterioista ylittäen luokka- ja aluerajat. Kimjang on yhteisöllinen tapa, joka vahvistaa korealaista identiteettiä ja perheen välistä yhteistyötä. Kimchin valmistus seuraa vuosittaista kiertoa.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00881
KROATIA	Kastavin alueen vuosittainen kellonsoittajien juhlakulkue	2009	Suullinen perinne ja ilmaisu + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + luontoa ja maailmankaikkeutta koskeva tieto ja tavat	”Tammikuun karnevaalikauden ajan kellonsoittajat marssivat Kastavin alueen kylien läpi. Soittajilla on yllään lampaannahkaiset viitat sekä kelloja vyötäröllään. Päässään heillä on erikoislaatuiset hatut, jotka on koristeltu ikivihreillä oksilla. Kahdesta jopa kolmeen kymmeneen soittajaa marssivat ryhmissä joukon vetäjän perässä, joka kantaa pientä ikivihreää puuta. Soittajat elävöittävät kävelyään tönäisemällä lantioitaan yhteen rytmikkäästi ja hypähtelemällä ilmaan kävellessään.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00243

MAA	KOHDE	VUOSI	UNESCON LUOKITTELU	KUVAUS	LINKKI
KROATIA	Dubrovnikin suojelijan, Pyhän Blasiuksen juhla	2009	Suullinen perinne ja ilmaisu + esittävä taide + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + luontoa ja maailmankaikkeutta koskeva tieto ja tavat + perinteinen kädentaito	”Pyhän Blasiuksen juhlaa edeltävänä iltana Dubrovnikissa kaupungin kirkonkellot soivat ja taivaalle vapautetaan valkoisia kyyhkyjä symboloimaan rauhaa. Samanaikaisesti palvojat kokoontuvat parantamisrituaaliin, jonka on tarkoitus suojata heitä tauteja vastaan. Helmi-kuun kolmantena päivänä, joka on sekä pyhimyksen että kaupungin virallinen juhlapäivä, seurakunnan lipunkantajat saapuvat kaupunkiin kansanasuissaan juhlan kohokohtaa varten. Tähän juhla-kulkueseen ottavat osaa niin piispat, suurlähettiläät, kaupunginjohtajat, arvovaltaiset vieraat kuin Dubrovnikin asukkaat. Juhla ilmentää ihmisen monia luovuuden puolia: rituaaleista kansanlauluihin, esityksistä perinteisiin kädentaitoihin.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00232
KROATIA	Pitsinteko Kroatiassa	2009	Perinteinen kädentaito	”Kroatiassa on nykyään vähintään kolme erillistä pitsinteon perinnettä. Perinteet ovat keskittyneet Adrianmeren rannikolla sijaitsevan Pagin, Pohjois-Kroatiassa sijaitsevan Lepoglavan ja Dalmatian rannikon lähellä sijaitsevan Hvarin kaupunkeihin. Pagin ristipistoin tehtyä pitsiä käytettiin alun perin kirkollisissa vaatteissa, pöytäliinoissa ja vaatteiden koristeissa.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00245
KROATIA	Hvarin saaren Za Krizen -kulkue	2009	Suullinen perinne ja ilmaisu + esittävä taide + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet	”Kiirastorstain messun jälkeen jokainen Hvarin saaren kuudesta kylästä lähettää liikkeelle ryhmän, joka kulkee toisten kylien läpi. Ryhmien kulkema reitti on ympyränmuotoinen. Matkan pituus on 25 kilometriä ja kestää kahdeksan tuntia ennen kuin ryhmät ovat jälleen omissa kylissään. Za Krizen -kulkue (za krizen = ristin seuraaminen) on saaren yhteisön järjestämä. Jokaista ryhmää johtaa ristinkantaja, joka kävelee paljasjaloin tai sukkasillaan, eikä lepää matkan aikana lainkaan.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00242
KROATIA	Gorjanin Kraljice-kevätkulkue	2009	Esittävä taide + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet	”Koillis-Kroatiassa sijaitsevan Gorjanin kylän nuoret tytöt esittävät joka kevät Kuningattarien Kulkueen. Ryhmän tytöt jaetaan kymmeneksi kuninkaaksi (kraljevi), jotka käyttävät sapeleita ja miesten hattuja sekä viideksi kuningattareksi (kraljice), jotka käyttävät valkoisia kukkaseppeleitä kuin morsiamet.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00235

MAA	KOHDE	VUOSI	UNESCON LUOKITTELU	KUVAUS	LINKKI
KROATIA	Perinteinen lasten puulelujen valmistus Hrvatsko Zagorjessa	2009	Perinteinen kädentaito	”Pohjois-kroatialaisen Hrvatsko Zagorjen kyläläiset kehittivät tekniikan lasten puulelujen perinteiseen valmistamiseen, joka on siirtynyt eteenpäin jo sukupolvien ajan. Perheen mies kerää alueelta pehmeää pajua, lehmusta, pyökkiä ja vaahteraa, jonka jälkeen kuivaa, hakkaa, leikkaa ja veistää puun käyttäen perinteisiä työkaluja. Tämän jälkeen naiset koristelevat lelut keksimillään geometrisillä tai kukkaisuvioidella käyttäen luontoystävällistä maalia.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00233
KROATIA	Kaksiosainen laulu ja soitto istrialaisella sävelasteikolla	2009	Esittävä taide	”Istrian niemimaalla suojellaan monia istrialaisella sävelasteikolla esitettäviä kaksiosaisen laulun ja soiton eri tyylilajeja. Laulua ja soittoa suojelevat kroatialaiset, istro-romaniaiset ja italialaiset yhteisöt. Tyylille ominaista on voimakas, osittain nasaalinen laulu.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00231
KROATIA	Pipareiden teko Pohjois-Kroatiassa	2010	Perinteinen kädentaito	”Piparkakkujen tekemisperinnettä esiintyi joissakin Euroopan luostareissa jo keskiajalla. Kroatiaan tullessaan siitä tuli käsityötaito. Piparkakkujen tekijät, jotka tekivät myös hunajaa ja kynttilöitä, työskentelivät Pohjois-Kroatian alueella.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00356
KROATIA	Ojkanje-laulu	2010	Suullinen ilmaisu + Esittävä taide, erityisesti musiikki ja tanssi + sosiaaliset tavat	”Dalmatian takamaiden ojkanje-laulua esittää kaksi tai useampi laulaja (mies tai nainen), jotka laulavat käyttäen erikoislaatuista äänenväristystekniikkaa, joka luodaan kurkussa. Jokainen laulu kestää niin kauan kuin solisti kykenee laulamaan ilman hapen loppumista.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&USL=00320
KROATIA	Sinjka Alka, Sinjin ritari-turnajaiset	2010	Suullinen perinne ja ilmaisu + esittävä taide	”Sinjska Alka on ritarillinen turnaus, jota on käyty Sinjin kaupungissa vuosittain 1700-luvulta alkaen. Turnajaisten aikana ritarit ratsastavat täydessä laukassa pätkätua pitkin tähdäten peitsillään köyden päässä roikkuvaan rautarenkaaseen.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00357
KROATIA	Nijemo Kolo, Dalmatian takamaiden-äännetön piiritanssi	2011	Esittävä taide + sosiaaliset tavat	”Nijemo Koloa harjoitetaan Dalmatian takamaiden yhteisöissä. Tanssi esitetään suljetussa ympyrässä miestanssijoiden viedessä naisparejaan energisin, spontaanein askelkuvioiden. Näin miestanssijat testaavat julkisesti tanssiparinsa taidot ilman minkäänlaisia ennalta säädettyjä sääntöjä.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00359

MAA	KOHDE	VUOSI	UNESCON LUOKITTELU	KUVAUS	LINKKI
KROATIA	Bećarac-laulu ja -soitto Itä-Kroatiasta	2011	Suullinen perinne + esittävä taide + sosiaaliset tavat	”Bećarac on suosittu musiikkilaji Itä-Kroatiassa. Musiikkilajin juuret ovat vahvasti Slavonian, Baranjan ja Srijemin kulttuureissa. Esiintyjien välinen kommunikointi on tärkeää: solistit vaihtelevat säkeitä kesken laulun ja yrittävät samalla päihittää toiset solistit luomalla, jäljittelemällä ja yhdistämällä kymmentavuisia säkeitä sekä muuntamalla melodiaa. Samanaikaisesti ryhmä laulajia sekä tamburaši-soitinyhtyeet säestävät solisteja.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00358
KROATIA	Dalmatian alueen moniosainen klapa-laulu	2012	Suullinen perinne ja ilmaisu + esittävä taide + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet	”Moniosainen klapa-laulu on laulupe- rinne Dalmatian alueelta. Moniosainen laulu, yksiääninen a cappella -laulu, suullinen perinne ja yksinkertainen musiikinteko ovat klapa-laulun pääpiir- teitä. Jokaisen lauluryhmän johtaja on ykköstenori, jota seuraa useat tenori-, baritoni- ja bassoäännet. Esitysten aikana laulajat seisovat tiiviissä puoliympyräs- sä.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00746
MM. KROATIA	Välimeren ruokavalio	2013		ks. Italia	
VIRO, LATVIA, LIETTUA	Baltialainen laulu- ja tanssi- perinne	2008	x Esittävät taiteet	”Virossa, Latviassa ja Liettuassa on vah- va laulu- ja tanssiperinne. Alueen perin- teinen esittävä kansantaide huipentuu mittaviin festivaaleihin joka viides vuosi Virossa ja Latviassa ja joka neljäs vuosi Liettuassa. Nämä suuret monipäiväiset tapahtumat keräävät yhteen jopa 40 000 laulajaa ja tanssijaa. Osanottajat kuulu- vat enimmäkseen harrastelijakuoroihin ja tanssiryhmiin. Heidän ohjelmistonsa kuvastaa Baltian maiden laaja-alaista musiikkiperinnettä alkaen muinaisista kansanlauluista nykyaikaisiin sävellyk- siin.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00087
LATVIA	Suitien kulttuurinen tila	2009	Uhanalainen kohde	”Suitit ovat pieni katolinen yhteisö Lat- vian läntisellä protestanttisella alueella. Suitien kulttuurinen tila muodostuu monista erityisistä ilmiöistä, kuten suiti-naisten vokaalilaulusta, hääperin- teistä, värikkäistä perinteisistä puvuista, suitin kielestä, paikallisesta ruoasta, us- konnollisista ja vuosittaisista perinteistä sekä kansanlaulu- ja tanssiperinteestä.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&USL=00314
LIETTUA	Ristien veisto- taide ja sen symbolismi	2008	x Luontoon ja maailman- kaikkeuteen liittyvä tieto ja käytännöt + perinteiset käsityötaidot	”Ristien veistotaiteella tarkoitetaan laajalle levinnyttä perinteistä ristien ja alttarien tekoa sekä ristien siunaamista ja siihen liittyviä rituaaleja. Tammes- ta vuollut ristit kuuluvat katolisiin seremonioihin sekä elonkorjuujuhliin. Kun pappi on siunannut ristin, se saa pysyvän pyhän merkityksen.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00013

MAA	KOHDE	VUOSI	UNESCON LUOKITTELU	KUVAUS	LINKKI
LIETTUA	Sutartinés, moniosaiset liettualaiset laulut	2010	Esittävä taide + tavat, tieto, taito, instrumentit	”Sutartiné-laulu (sanasta sutarti – olla sopusoinnussa) on moniääninen laulumuoto, jota esittävät naislaulajat Koillis-Liettuassa. Lauluissa on selkeät melodiat ja niissä käytetään 2–5 säveltä. Sutartiné-laulussa on kaksi erillistä osaa: ensimmäisessä osassa on selkeä sanoitus, toisessa sanojen kertaus, jossa osa sanoista saattaa olla myös keksittyjä. Sutartiné-lauluja voidaan esittää lähes 40 erilaisella tyylillä ja tavalla.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00433
VIRO, LATVIA, LIETTUA	Baltialainen laulu- ja tanssi-perinne	2008	x Esittävät taiteet	ks. Latvia	
MEKSIKO	Kuolleiden päivän juhla	2008	Sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet	”Meksikon alkuperäiskansojen juhliminen Kuolleiden päivä (el Día de los Muertos) kunnioittaa juhlinnallaan kuolleiden sukulaisten ja rakkaiden hetkellistä paluuta maan päälle. Juhlaa vietetään vuosittain lokakuun lopusta marraskuun alkuun. Tämä ajanjakso merkitsee myös maissin viljelyn vuosittaisen kierron päättymistä. Perheet helpottavat sielujen palaamista maan päälle laittamalla kukkien terälehtiä, kynttilöitä ja uhrilahjoja polulle, joka johtaa hautausmaalta perheiden koteihin.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00054
MEKSIKO	Lentävien miesten rituaalinen seremonia	2009	Suullinen perinne ja ilmaisu + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + luontoa ja maailmankaikkeutta koskeva tieto ja tavat	”Lentävien miesten (voladores) rituaalinen seremonia on hedelmällisyystanssi, jota esittävät monet etniset ryhmät Meksikossa ja Keski-Amerikassa, erityisesti Veracruzin osavaltiossa asuvat totonaakit. Tanssin avulla ilmaistaan kunnioitusta luonnollista ja hengellistä maailmaa kohtaan sekä niiden väliselle sopusoinnulle. Seremonian aikana neljä nuorta miestä kiipeää puiseen pylväseen, joka on 18–40 metriä korkea. Pylvään päällä olevalla lavalla seisoo viides mies soittaen huilua ja pientä rumpua. Muut neljä miestä syöksyy lavalta ’tyhjiyteen’. Heidät on sidottu lavaan pitkillä köysillä, josta miehet roikkuvat lavan pyöriessä.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00175

MAA	KOHDE	VUOSI	UNESCON LUOKITTELU	KUVAUS	LINKKI
MEKSIKO	Otomí-Chichimecan kansan muistojen alueet ja elinvoimaiset perinteet: Peña de Bernal, pyhän alueen suojelija	2009	Suullinen perinne + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + luontoa ja maailmankaikkeutta koskeva tieto ja tavat + perinteinen kädentaito	”Keski-Meksikon Querétaron osavaltiossa asuvat Otomí-Chichimecan jäsenet ovat kehittäneet perinteitä, jotka tuovat julki ainutlaatuisen suhteen maanpinnan muotojen ja ekologian välillä. Tämän kansan kulttuuriympäristöä hallitsee symbolinen kolmio, joka muodostuu Zamorano- ja Frontón-vuorista ja Bernalin monoliitista. Näille pyhille vuorille ihmiset tekevät vuosittaisia pyhiinvaellusmatkoja, kantaen mukanaan ihmeitä tekeviä ristejä, rukoillakseen vettä ja jumalallista suojelusta, kunnioitukseen esi-isiä ja juhlistaakseen yhteisöllistä identiteettiään ja jatkuvuutta.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00174
MEKSIKO	Perinteinen meksikolainen ruokakulttuuri – esi-isiltä peritty, jatkuva yhteiskulttuuri, Michoacán paradigma	2009	Suullinen perinne ja ilmaisu + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet	”Perinteinen meksikolainen ruokakulttuuri koostuu maanviljelystä, rituaalisista tavoista, ikaikaisista perinteistä, ruoanvalmistustekniikoista ja esi-isien yhteisöllisistä käytännöistä ja tavoista. Sen on mahdollistanut koko perinteisen ruoan ketjun yhteisöllinen osallistuminen: istuttamisesta ja elonkorjuusta ruoanlaittoon ja sen syömiseen. Järjestelmän perustana ovat maissi, pavut ja chili, ainutlaatuiset viljelykeinot, ruoanlaittoprosessit ja yksilölliset välineet.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00400
MEKSIKO	Pirekua, P’urhépechan perinteinen laulu	2010	Suullinen perinne ja ilmaisu + esittävä taide + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet	”Pirekua on P’urhépechan alkuperäisten yhteisöjen perinteistä musiikkia. P’urhépecha sijaitsee Michoacán osavaltiossa, Meksikossa. Pirekuaa esittävät sekä miehet että naiset. Laulu on monipuolinen sekoitus tyylejä ja se on saanut vaikutteita afrikkalaisesta, eurooppalaisesta ja amerikkalaisesta alkuperäismusiikista. P’urhépecha-yhteisöjä on 165, joista 30:ssä voidaan löytää alueellisia muunnelmia pirekua-laulusta.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00398
MEKSIKO	Perinteisen tammikuun juhlan, Chiapa de Corzon, parachicos-tanssijat	2010	Suullinen perinne ja ilmaisu + esittävä taide + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + luontoa ja maailmankaikkeutta koskeva tieto ja tavat + perinteinen kädentaito	”Chiapa de Corzon perinteistä suurta juhlaa juhliitaan vuosittain tammikuun 4.-23.päivä. Juhlallisuudet sisältävät musiikkia, tanssia, käsitöitä, ruokaa ja uskonnollisia seremonioita. Juhlaa vietetään kolmen katolisen pyhimyksen kunniaksi, jotka ovat Antonios Suuri, Esquipulaksen pyhimys ja Pyhä Sebastianus.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00399

MAA	KOHDE	VUOSI	UNESCON LUOKITTELU	KUVAUS	LINKKI
MEKSIKO	Mariachi, jousimusiikkia, laulua ja trumpetinsoittoa	2010	x Esittävät taiteet	”Mariachi on perinteistä meksikolaista musiikkia ja olennainen osa meksikolaista kulttuuria. Perinteiset mariachi-ryhmät koostuvat kahdesta tai useammasta jäsenestä. Ryhmät pukeutuvat alueellisiin asuihin, jotka ovat muunnelmia perinteisistä hevosten asuista (charro) ja tulkitsevat laajoja ohjelmistoja jousisoittimilla. Ryhmät, jotka esittävät nykyaikaisempaa mariachi-musiikkia, soittavat trumpetteja, viuluja, vihueloja ja guitarroneja.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00575
MEKSIKO	Xtaxkgakget Makgaxtlawana – alkuperäis-taiteen keskus ja totonaakkien aineettoman kulttuuriperinnön suojeleminen	2012	Parhaat suoje-lukäytännöt	”Alkuperäistaiteen keskus luotiin totonaakkien pitkäaikaisesta toiveesta. Keskuksesta halutaan luoda koulutustutustuutio, jonka avulla totonaakkien opetukset, taide, arvot ja kulttuuri voidaan siirtää eteenpäin. Samalla halutaan tarjota alkuperäistaiteilijoille paikka, jossa he voivat kehittää taidettaan. Keskus on jaettu perinteisen intiaani-asutuksen mukaisesti eri koulutaloihin, joista jokainen talo on erikoistunut yhden totonaakkien taidemuodon opettamiseen. Näitä taidemuotoja ovat muun muassa keramiikka, vaatteet, maalaukset, parantaminen, perinteinen tanssi, musiikki, teatteri ja ruokakulttuuri.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&Art18=00666
RANSKA	Belgian ja Ranskan jättiläis- ja lohikäärme-kulkueet	2008		ks. Belgia	
RANSKA	Cantu in paghjella, Korsikan maallinen ja liturginen suullinen perinne	2009	Uhanalainen kohde	”Paghjella on korsikalainen miesten lauluperinne. Siinä yhdistyy kolme äänirekisteriä, jotka liittyvät lauluun aina samassa järjestyksessä. Paghjellassa hyödynnetään paljon kaikua. Paghjellaa lauletaan ilman säestystä (a cappella) monilla kielillä, kuten korsikan, sardin, latinan ja kreikan kielillä. Koska paghjella on sekä maallinen että liturginen suullinen perinne, sitä esitetään juhlallisissa, sosiaalisissa ja uskonnollisissa tilaisuuksissa: baareissa tai kylän torilla, osana messuja, kulkueita sekä maatalousmarkkinoita.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&USL=00315

MAA	KOHDE	VUOSI	UNESCON LUOKITTELU	KUVAUS	LINKKI
RANSKA	Aubusson-kuvakudokset	2009	Perinteiset kädentaidot	”Vuosisatoja vanhassa Aubusson-kuvakudosten tekoperinteessä muun muassa seinävaatteisiin kudotaan kuva hyödyntämällä Aubussonissa ja monissa muissa Creusen alueen paikoissa käytettyjä tekotapoja. Tällä kudontatavalla luodaan lähinnä suuria koristeellisia seinävaatteita, mutta myös mattoja sekä huonekalujen päällisiä. Tekotapa on kallista ja vie paljon aikaa. Aubusson-kuvakudokset ovat maineeltaan lyömättömiä koko maailmassa, jopa siinä määrin, että joissain kielissä sanasta Aubusson on muodostunut substantiivi.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00250
RANSKA	Maloya	2009	Esittävät taidet	”Maloya on musiikin, laulun ja tanssin muoto, joka on peräisin Réunion-saarrelta. Maloya on alusta alkaen saanut vaikutteita monista perinteistä ja sen kehittivät Malagasyn ja Afrikan orjat soke-riplantaaseilla. Vähitellen maloyan otti kuitenkin omakseen koko saaren väestö. Alun perin maloya luotiin vuoropuheluksi solistin ja kuoron välille, joita säestivät lyömäsoittimet. Nykyään sitä esitetään monessa eri muodossa niin sanoitusten kuin soittimienkin puolesta.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00249
RANSKA	Puukehysten piirrotus Ranskassa	2009	Perinteiset kädentaidot	”Piirrotusperinteen tarkoitus on hallita monimutkaisen puurakennuksen suunnittelun kolme ulottuvuutta. Tällä perinteisellä osaamisella vastustetaan modernia standardisoimista korostamalla rakentajan roolia rakentamisprosessissa ja antamalla luovaa alkusysäystä itse rakenteille. Piirrotus on yhdistelmä Ranskassa 1200-luvulta saakka käytettyjä graafisia prosesseja, jotka mahdollistavat rakennuksen todellisten määrien, yhteenliittymien ja puisten osien ominaisuuksien tarkan ilmaisun suunnitelman avulla.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00251

MAA	KOHDE	VUOSI	UNESCON LUOKITTELU	KUVAUS	LINKKI
RANSKA	Compagnonnage, työssä tapahtuvan tiedon ja identiteetin siirtämisen verkosto	2010	Sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + perinteiset kädentaidot	”Compagnonnage-menetelmä on ainutlaatuinen tapa, jolla voidaan välittää tietoa ja osaamista eteenpäin aloilla, joissa työskennellään kiven, puun, metallin, nahan, tekstiilien sekä ruoan kanssa. Menetelmän omaperäisyys juontaa siinä käytettyjen erilaisten menetelmien yhdistämisestä ja tiedon välittämisen prosesseista. Näitä ovat niin sanottu Tour de France -ajanjakso, jossa työskennellään niin Ranskassa kuin ulkomailla, perehdyttämisrituaalit, koulutyylinen opetus, perinteinen opetus sekä tekninen harjoittelujakso. Compagnonnage-menetelmässä on mukana lähes 45 000 ihmistä.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00441
RANSKA	Alençonin pitsinnypläys-tekniikka	2010	Perinteiset kädentaidot	”Point d’Alençon -tekniikka on harvinaisen pitsinnypläysmekaniikka, jota harjoitetaan Normandiassa sijaitsevassa Alençonin kaupungissa. Alençonin pitsi on poikkeuksellista, sillä sen tekijäl- tä vaaditaan todella korkeatasoista osaamista sekä sen tekemiseen menee erittäin kauan aikaa (seitsemän tuntia neliösenttimetriin). Tätä tekniikkaa käytetään avoimena tehtävissä neuloksissa, joita käytetään koristetarkoituksissa niin arki- kuin kirkolliselämässä.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00438
RANSKA	Ruokaa ja juomaa arvostava ranskalainen ateria	2010	Esittävät taiteet + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + luontoa ja maailmankaikkeutta koskeva tieto ja tavat + perinteiset kädentaidot	”Ranskalainen ateriointi arvostaa ruokaa ja juomaa, ja se on perinteinen tapa juhlistaa yksilöiden ja ryhmien tärkeitä tapahtumia, kuten syntymää, häitä, syntymäpäiviä, vuosipäiviä, saavutuksia sekä jälleennäkemiä. Tämä juhlallinen ateria tuo ihmiset yhteen nauttimaan hyvästä ruoasta ja juomasta. Ateria korostaa yhteisöllisyyttä, makunautintoja sekä ihmisen ja luonnon antimien välistä tasapainoa.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00437
RANSKA	Perinteinen ranskalainen hevosurheilu	2011	Esittävät taiteet + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + luontoa ja maailmankaikkeutta koskeva tieto ja tavat + perinteiset kädentaidot	”Perinteinen ranskalainen hevosurheiluperinne on ratsastuksen koulukunta, joka korostaa ihmisen ja hevosen välistä tasapainoista suhdetta. Hevoskoulutuksen peruseriaatteita ja -menetelmiä ohjaa väkivallattomuus ja rajoittamattomuus, joiden lisäksi huomioidaan niin ihmisen vaatimukset kuin hevosen keho ja mieliala. Hevostietouden (fysiologia, psykologia, anatomia) ja ihmisluonnon (tunteet ja keho) tuntemuksen lisäksi huomioidaan myös taitavan, hevosen huomioonottavan ratsastajan mielen- tila.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00440
RANSKA	Haukan- kasvatus	2012		ks. Belgia	

MAA	KOHDE	VUOSI	UNESCON LUOKITTELU	KUVAUS	LINKKI
RANSKA	Fest-Noz, Bre-tagnen alueen perinteisiin tansseihin pohjautuva juhlallinen kokoontuminen	2012	Esittävät taiteet + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlallisuudet + perinteiset kädentaidot	”Fest-Noz (= yöjuhla bretonin kielellä) on juhlallinen kokoontuminen, joka pohjautuu Bretnen alueen perinteisiin tansseihin, joita säestetään laululla tai instrumentaalimusiikilla. Bretnen vahva kulttuuriliike on säilyttänyt tämän elinvoimaisen ja jatkuvasti uusiutuvan perintetanssin ilmaisumuodon satoina muunnelmina sekä tuhansina sävelminä. Vuosittain järjestetään noin tuhat Fest-Nozia. Osallistujia on sadoista jopa tuhansiin, ja heidän lisäksi mukana on tuhansia muusikoita ja laulajia sekä kymmeniätuhansia vakituisia tanssijoita.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00707
RANSKA	Limousinin juhlallisuudet	2013	Esittävät taiteet + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlallisuudet	”Limousinin alueen mahtailevat juhlallisuudet järjestetään joka seitsemäs vuosi ja ne sisältävät valtavia seremonioita ja juhlakulkueita. Juhlallisuudet järjestetään alueen kirkkoissa säilyttävien katolisten pyhimysten jäänteiden esittelyä ja palvomista varten. Paikalliset kaupungit ja kylät tukevat juhlallisuuksia laajalti. Niihin osallistuu suuri määrä ihmisiä, jotka kokoontuvat katsomaan pyhäinjäännöslippaita edetessään kaupungin läpi lippujen, bannereiden, koristeiden sekä historiallisesti pukeutuneiden hahmojen saattamina.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00885
TURKKI	Mevlevi Sema-seremonia	2008	Esittävät taiteet + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlallisuudet + luontoa ja maailmankaikkeutta koskeva tieto ja tavat	”Mevleviye on askeettinen sufilainen veljeskunta (perustettu 1273), joka vähitellen levisi Ottomaanien valtakuntaan. Nykyään mevleviyetä voi löytää monista turkkilaisista yhteisöstä ympäri maailmaa, mutta aktiivisimmat ja kuuluisimmat veljeskunnan toimintakeskukset ovat Konyassa ja Istanbulissa. Mevleviyet (t. dervissit) ovat tunnettuja pyörivästä tanssistaan.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00100
TURKKI	Meddah, julkisen tarinankerronnan taito	2009	Suullinen perinne	”Meddahlik on turkkilainen teatterimuoto, jossa tarinankertoja, meddah, esiintyy. Tätä muotoa löytyy niin Turkista kuin turkkia puhuvista maista. Aikojen saatossa myös samankaltaisia kerrontatyylejä on kukoistanut Aasian, Kaukasuksen ja Lähi-idän laajalla alueella kansojen vuorovaikutuksesta johtuen. Historiallisesti meddahien odotettiin valaisevan, opettavan ja viihdyttävän. Nämä tarinankertoajat esiintyivät karavaanialueilla, toreilla, kahviloissa, moskeijoissa ja kirkkoissa, joissa he välittivät arvoja ja ideoita lähes kokonaan lukutaidottomalle väestölle.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00037

MAA	KOHDE	VUOSI	UNESCON LUOKITTELU	KUVAUS	LINKKI
AZERBAIDŽAN, INTIA, IRAN, KIRGISIA, PAKISTAN, TURKKI, UZBEKISTAN	Novruz, Nowrouz, Nooruz, Navruz, Nauroz, Nevruz	2009	Suullinen perinne ja ilmaisu + esittävä taide + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + luontoa ja maailmankaikkeutta koskeva tieto ja tavat + perinteinen kädentaito	”Novruz aloittaa uuden vuoden ja kevään alkamisen suurella maantieteellillä alueella. Juhltaa juhliitaan vuosittain 23.3. Novruz yhdistetään moniin paikallisiin perinteisiin, kuten iranilaisen myyttisen kuninkaan Jamshidin henkiin herättämiseen sekä lukuisiin tarinoihin ja taruihin. Juhlallisuuksiin kuuluvat rituaalit vaihtelevat paikoittain vaihdellen tulen yli loikkimisesta Iranin virtojen ylittämiseen nuoralla kävellessä, palavien kynttilöiden ovien luojättämisestä perinteisiin peleihin kuten hevostanssiin tai perinteiseen kirgizialaiseen painiin.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00282
TURKKI	Karagöz-varjoteatteri	2009	Esittävät taiteet + suullinen perinne + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet	”Karagöz on turkkilainen varjoteatterin muoto, jossa hahmot nimeltään tasvirs, piiloutuvat ihmisen tai esineiden muodossa. Näitä hahmoja pidellään kepeissä valon edessä, josta niiden varjot heijastuvat puuvillaiselle valkokankaalle. Näytelmä alkaa kertovalle hahmolla, joka kertoo draaman aiheet ennen kuin häviää pillin kimeän äänen saattelemana. Tämän jälkeen itse esitys alkaa, ja se sisältää laulamista, tamburiinimusiikkia, runoutta, myyttejä, sanaleikkejä ja arvoituksia.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00180
TURKKI	Âşıklık-perinne	2009	Esittävät taiteet + suullinen perinne + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet	”Turkkilaisessa âşıklık-perinteessä vaeltava runonlaulaja, âşiks, esiintyy. Pukeutuneena perinteisiin vaatteisiin ja näppäillen luuttua âşiks esiintyy usein häissä, kahviloissa ja erilaisten festivaalien aikaan. Âşiks kutsutaan unessa oppipojaksi pitkäksi ajaksi, jotta hän voisi oppia soittamaan jousi- ja lyömäsoittimia, laulamaan, kertomaan tarinoita ja sanaillemaan nokkelasti. Tämä kutsumusammatti muodostuu näistä taidoista.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00179
TURKKI	Perinteiset sohbet-tapaamiset	2010	Esittävät taiteet + suullinen perinne + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet	”Perinteiset sohbet-tapaamiset (suom. jutella) ovat tärkeässä roolissa turkkilaisen kansankirjallisuuden, kansantanssien ja -musiikin, kyljen näytelmien ja sosiaalisten arvojen eteenpäin siirtämisessä. Turkkilaiset miehet tapaavat säännöllisesti sisätiloissa, erityisesti talviaikaan, keskustellakseen paikallista sosiaali- ja kulttuuriasioista sekä suojelukeinoista. Samalla he rohkaisevat muita yhteenkuuluvuuteen, yhteisen kunnioitukseen ja yhteisöllisyyteen. Tapaamisissa saattaa olla musiikkia, tanssia ja näytelmiä, joista kaikista nautitaan paikallisten ruokien äärellä.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00385

MAA	KOHDE	VUOSI	UNESCON LUOKITTELU	KUVAUS	LINKKI
TURKKI	Kırkpınarin öljypainifestivaali	2010	Esittävät taiteet + suulinen perinne + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + perinteiset käsityöt	”Kırkpınarin öljypainifestivaali järjestetään Edirnen kaupungissa, Turkissa. Tuansia ihmisiä eri ikäryhmistä, kulttuurista ja alueilta matkustaa vuosittain nähdäkseen painijoiden kamppailevan Kırkpınarin kultaisesta vyöstä ja mestari-pehlivanin tittelistä. Painin aikana rummut ja skalmeija-orkesteri soittavat festivaalin perinteisen ohjelmiston musiikkia. Kaikki painijat eli pehlivanit koulutetaan perinteisellä mestari-oppipoikamenetelmällä.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00386
TURKKI	Semah, Alevi-Bektaşin rituaali	2010	Esittävät taiteet + suulinen perinne + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet	”Semahs-liikkeitä voidaan kuvailla mystisiksi ja esteettisiksi kehon liikkeiksi, joita tehdään rytmisessä harmoniassa. Ne ovat yksi kahdestatoista päätoimintuksesta, joita on cem-rituaaleissa, joita harjoittavat Alevi-Bektaşin kannattajat. Alevi-Bektaş on uskomusjärjestelmä, joka perustuu Alin ihailuun, joka oli neljäs kalifi profeetta Muhammedin jälkeen. Yksi pysyvä piirre on, että rituaali esitetään naisten ja miesten ollessa rinnakkain. Kaikki tavat, perinteiset aiheet ja opetukset siirretään eteenpäin suullisesti, ja erilaiset perinteeseen liittyvät taiteen ja kirjallisuuden lajit kukoistavat edelleen. Tällä tavoin semahs-liikkeet ovat tärkeässä roolissa Turkin perinteisen musiikkikulttuurin edistämässä ja rikastuttamisessa.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00384
TURKKI	Seremoniallinen keşkek-perinne	2011	Sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + luontoa ja maailman-kaikkeutta koskeva tieto ja tavat	”Keşkek on perinteinen turkkilainen seremoniallinen ateria, joka valmistetaan uskonnollisina pyhinä, häämenoihin ja ympärileikkauksiin. Naiset ja miehet laittavat yhdessä ruoaksi yhdessä vehnää ja lihaa, jota kutsutaan nimellä keşkek. Tämän lisäksi perinteeseen liittyy näytelmiä ja musiikkiesityksiä. Naapurikaupungit ja -kylät kutsutaan juhlimaan yhdessä. Tämä ruoanlaittoperinne on suojeltu ja se siirtyy eteenpäin mestarikokeilta oppipojille.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00388

MAA	KOHDE	VUOSI	UNESCON LUOKITTELU	KUVAUS	LINKKI
TURKKI	Mesir Macunun festivaali	2012	Suullinen perinne ja ilmaisu + esittävä taide + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + luontoa ja maailman-kaikkeutta koskeva tieto ja tavat	”Mesir Macunun festivaali, joka järjestetään Manisan kaupungissa Turkissa, kunnioittaa Hafsa Sultanin parantumista. Hän parani taudista mesir macunu -nimisen tahnan avulla. Sulttaani määräsi tämän jälkeen, että tahna jaetaan koko kansalle. Nykyään joka vuosi 21.–24.3. tämä tahna valmistetaan kokkien ja oppipoikien toimesta 41 tuoreesta mausteesta ja yrtistä perinteisen tavan mukaan. Ryhmä, joka koostuu 14 naisesta, käärii tahnan pieniin paperinpaloihin. Tämän jälkeen 28 imaamia ja oppipoikaa siunaavat ne, ennen kuin sirottelevat nämä paketit alas minareetin ja moskeijan kupoleiden huipulta.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00642
TURKKI	Turkkilainen kahvikulttuuri ja -perinne	2013	Suullinen perinne + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + perinteiset käsityöt	”Turkkilainen kahvi yhdistää erikoislaituiset valmistus- ja haudutustekniikat rikkaan yhteisöllisen perinnekulttuurin kanssa. Perinne itsessään on vieraanvaraisuuden, ystävyuden, hienostuneisuuden ja viihdyttämisen symboli, joka kattaa elämän kaikki vaiheet. Turkkilaisella kahvillä on myös tärkeä rooli sosiaalisissa tapahtumissa kuten kihlajaisseremonioissa ja juhlapäivissä; siihen liittyvä tieto ja rituaalit siirtyvät eteenpäin epävirallisesti perheenjäsenten avulla tarkkailun ja osallistumisen kautta. Turkkilainen kahvi mielletään osaksi turkkilaista kulttuuriperintöä: sitä juhlistetaan kirjallisuudessa ja lauluissa ja se on korvaamaton osa seremoniaalisia tapahtumia.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00645
UNKARI	Mohácsin Busó-karnevaalit: talven loppumista juhlistava perinne	2009	Sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + perinteiset kädentaidot	”Eteläisessä Unkarissa sijaitsevan Mohácsin kaupungissa pidetään helmikuun lopulla kuusipäiväiset Busó-karnevaalit, joissa juhlistetaan talven loppumista. Karnevaalien nimi Busó tulee sanasta busót, joilla viitataan pelottavan näköisiin naamioituneisiin ihmisiin (yleensä miehiin), joiden yllä on suuret viitat sekä puiset naamiot. Karnevaalit ovat monipuoliset; ohjelmaan kuuluu lasten asukilpailu, puisten naamioiden tekijöiden esittely ja talvea symboloivan arkun polttaminen keskustorilla. Myös yli 500 busóa saapuu Tonavaa pitkin soutuveneillä ja marssii kaupungin läpi mielikuvituskulkuneuvojen rinnalla. Festivaalien ajan juhlat ja musiikki ulottuvat koko kaupungin läpi.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00252

MAA	KOHDE	VUOSI	UNESCON LUOKITTELU	KUVAUS	LINKKI
UNKARI	Táncsház-metodi: unkarilainen malli aineettoman perinnön siirtämiseksi	2011	Parhaat suojelukäytännöt	”Táncsház (tanssitalo) on opetusmalli, jolla opetetaan kansantanssia ja musiikkia yhdistäen perinteisiä oppimistyyliä moderneihin pedagogisiin ja akateemisiin keinoihin. Osallistujat oppivat tanssitaidon tarkkailemalla ja matkimalla kokeneita perinteen osaajia. Samalla he kuitenkin käyttävät omaa luovuuttaan kehittäessään osaamistaan ja tanssitaitoaan. Opetusmallia täydennetään laulun opetuksella, käsityötoiminnalla sekä kansantieteellisillä esitelmillä.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&Art18=00515
UNKARI	Matyó-yhteisön kansantaide, perinteisen yhteisön kirjontataito	2012	Perinteiset kädentaidot	”Koillis-Unkarissa sijaitsevan Mezökövesdin kaupungissa sekä sen lähellä toimivan roomalaiskatolisen Matyó-yhteisön kansantaiteelle tunnuksenomaista on kukkaisaiheet, joita löytyy kirjontatöistä ja koriste-esineistä. Matyó-kirjonta koristaa alueen perinteisiä asuja, joita paikalliset käyttävät juhlatilaisuuksissa sekä kansantansseissa ja -lauluissa.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00633
MM. UNKARI	Haukankasvatus, elinvoimainen perintö	2012		ks. Belgia	
VIRO	Kihnun saaren kulttuuri	2008	x Esittävät taiteet + sosiaaliset tavat, rituaalit ja juhlatilaisuudet + luontoa ja maailmankaikkeutta koskeva tieto ja tavat + perinteiset kädentaidot	”Kihnun saarella on noin 600 asukasta ja se sijaitsee Riianlahdella Pärnun edustalla. Kihnu on kuuluisa kansanpuvuistaan, jotka ovat edelleen yleisessä käytössä saarella. Vanhat tavat ovat säilyneet saarella pitkään sen eristäytyneisyyden vuoksi. Kulttuuriperintö on säilynyt erityisesti naisten keskuudessa, jotka ovat perinteisesti pysyneet kotona miesten lähdettyä merelle. Kulttuurin tunnusmerkit näkyvät laulussa, peleissä, tansseissa, hääseremonioissa ja käsitöissä.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00042
VIRO	Seto Leelo, setukaisten moniääninen lauluperinne	2009	Suullinen perinne ja ilmaisu + tarkemmin perinteinen kansanlaulu ja laulukulttuuri	”Kaakkois-Viron ja Venäjän rajan tuntumassa elävälle pienelle virolaisheimolle, setukaisille perinteinen leelo-laulu on heimon nykyaikaisen identiteetin perusta. Leelossa on perinteinen melodia ja sitä esitetään kansanpuvuissa. Laulussa on esilaulaja, joka laulaa säkeen, jonka viimeisiin tavuihin kuoro yhtyy ja tämän jälkeen toistaa koko säkeen.”	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00173
VIRO, LATVIA, LIETTUA	Baltialainen laulu- ja tanssi-perinne	2008		ks. Latvia	

Liite 5. Kuvaluettelo

Valokuvien oikeuksien haltija ja käyttöluvan myöntäjä on erikseen mainittuja Wikimedia-kuvia lukuunottamatta Unesco.

SIVU	KOHDE	MAA JA LISTALLE PÄÄSYN VUOSI	KUVAAJA / KUVAN OIKEUKSIEN HALTIJA	LINKKI KOHTEESEEN
1	Kellonsoittajien juhlakulkue	Kroatia (2009)	Vladimir Gudac	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00243
10a	Qiang-kansan uuden vuoden juhlat	Kiina (2009)	Wan Yuchuan	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&USL=00305
10b	La Gomeran saaren vihellyskieli silbo	Espanja (2009)	Antonio Martinez Castano	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00172
13a	Mustan ja valkoisen karnevaali	Kolumbia (2009)	Juan Manuel Martinez Troya	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00287
13b	Tango	Argentiina, Uruguay (2009)	Ministerio de Cultura Ciudad de Buenos Aires	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00258
16a	Uskonnonfestivaali Tan Tan	Marokko (2008)	Michel Ravassard	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00168
16b	Sanké-kansan kalastusrituaali	Mali (2009)	Ministere de la culture du Mali	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&USL=00289
27	Setukaisten laulu-perinne Seto Leelo	Viro (2009)	Merlin Loiv	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00173
34	Busó-karnevaalit	Unkari (2009)	Miklos Adam	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00252
39a	Kellonsoittajien juhlakulkue	Kroatia (2009)	Vladimir Gudac	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00243
39b	Kellonsoittajien juhlakulkue	Kroatia (2009)	Vladimir Gudac	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00243
39c	Zagorjen puulelut	Kroatia (2009)	Vidoslav Barac	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00233
41a	Novruz	mm. Turkki (2009)	Saeed Mahmoudi Aznave	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00282
41b	Novruz	mm. Turkki (2009)	Michel Ravassard	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00282
45a	Aubusson-kuvakudokset	Ranska (2009)	MDTA	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00250
45b	Aubusson-kuvakudokset	Ranska (2009)	MDTA	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00250
48a	Jongmyon	Korean tasavalta (2008)	Michel Ravassard	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00016
48b	Jongmyon	Korean tasavalta (2008)	Michel Ravassard	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00016
48c	Gangangsullae	Korean tasavalta (2009)	National Research Institute of Cultural Heritage	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00188
51a	Lentävien miesten rituaalinen seremonia	Meksiko (2009)	Cumbre Tajin	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00175
51b	Lentävien miesten rituaalinen seremonia	Meksiko (2009)	Cumbre Tajin	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00175

SIVU	KOHDE	MAA JA LISTALLE PÄÄSYN VUOSI	KUVAAJA / KUVAN OIKEUKSIEN HALTIJA	LINKKI KOHTEESEEN
61a	Fest-Noz, Bretagnen alueen perinteisiin tansseihin pohjautuva juhlallinen kokoontuminen	Ranska (2012)	Wikimedia Commons / muffinn, CC BY 2.0	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00707
61b	Sisilialainen nukke-teatteri Opera de Pupi	Italia (2008)	Wikimedia Commons / Lucarelli, CC BY-SA 3.0	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00011
68a	Pyhän Konstantinuksen ja Helenan rituaali	Bulgaria (2009)	Regional Museum Burgas	http://www.unesco.org/culture/ich/RL/00191
68b	Välimeren ruoka	mm. Italia, Kroatia (2013)	Wikimedia Commons / Rosario Cappadona CC-BY-SA-3.0	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00884
73a	Haukankasvatus	mm. Itävalta, Belgia, Ranska (2012)	Wikimedia Commons / Krzych.w (K. P. Wiśniewski), CC BY-SA 3.0	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00732
73b	Katkaravunpyynti ratsain Oostduikeressä	Belgia (2013)	Wikimedia Commons / Gertjan R., CC BY-SA 3.0	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00673
77a	Ristien veistotaide	Liettua (2008)	Wikimedia Commons / ZwieRys, GNU Free Documentation License	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00013
77b	Cremonan perinteinen viulunrakennustaito	Italia (2012)	Wikimedia Commons / Hildegard Dodel, Public Domain	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00719
88a	Puukehysten piirrotus	Ranska (2009)	Francois Calame	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00251
88b	Kroatialainen pitsi	Kroatia (2009)	Vidoslav Barac	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00245
88c	Kroatialainen pitsi	Kroatia (2009)	Vidoslav Barac	http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00245

cupore

Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö